

A D M

1 6 2 1

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

A, 119.

IACOBI GRETSERI, SOCIETATIS IESV,

INSTITUTIONVM LIN-
GVÆ GRÆCÆ,

Liber Tertius.

DE SYLLABARVM
DIMENSIONE.

PRO SCHOLA RHETORICES.

ACCESSIT DISSERTATIO,
de pronunciatione linguæ Græcæ.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Sumptibus ANTONII HIERATI.
ANNO M. DC. XIX.

AD GRÆCÆ POESEOS
STUDIOSVM.

Sicupis Argolici Parnassi scandere culmen,
Nec tamen es gnarus qua gradiare via,
Ecce iter, ecce duces, comitesq³, iter ipse libellus
Hic erit, ast Canonas noueris esse duces.
Hanc insiste viam, hosq³ duces tibi delige, tectis
Te sistent Graiis, ne vereare dolum.
Consita ve pretis si te via forte molestet,
Oraculum Ascreum commeminiisse velis.

Τῆς τέχνης ἰδρῶτα θεοὶ παρὰ τοῖς ἑσπερίοις ἔθεντο,
Αἰθάναντο, μακρὸς ἦ καὶ ὄρδιος οἶμ' ἐπ' αὐτῶν.
Καὶ τευχὺς τοπῶτον, ἐπὶ δ' εἰς ἀκρονίκηται.
Ῥηιδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπήπερ ἔσσα.

AD LECTOREM.

VNT, amice Lector, & veterum & recentiorum nonnulli, qui putent vocales ancipites in eadem dictione produci vel corripri posse arbitrati Poetae, prout carminis ratio, & necessitas exigit. Verum quantopere isti aberrarent, satis superq³ declarant, celebriorum Graciae vatum, quae supersunt, monumenta; Qui licet sibi quidlibet audendi iure Poetico potestatem datam scirent, hanc tamen effrenis cuiusdam licentiae plenam neq³ agnouerunt, neq³ usurparunt vnquam, nisi in paucis voculis, longo usu & inueterata consuetudine modo contrahi, modo extendi solitis, quod & Latini, quorum oēs vocales dubiae sunt & communes, aliquando faciunt, quāuis parcius & pudenter, nam Musa Latina semper fuit verecundior, & adstrictior quam Graeca. At Graecis nihil est negatum, ait non ignobilis ex Helicone alumnus. Sed quam vere, viderit ipse. Non enim propterea liberi omnino & exleges erunt, quia illis licet αἶγες, ἄγες sonare, & eandem literam in hoc nomine diuersa quantitate metiri. Quod si nullarum praecipuum obseruatione tenentur, quorum tot Grammaticorum volumina, quibus ratio Graecae quantitatis cognoscenda praescribitur, potissimum in illis syllabis, quae constant literis ambiguis? superfluum certe id laboris esset, nisi Graeca Poeseos studiosis, tres istae vocales inter ad Musas difficile impeditumq³ redderent. Frustra etiam operā locarent, qui Poetis legendis & peruolutandis, nonnihil tēporis & otij impendunt, animo horū auspiciis.

ad aliquam cognitionem quantitatis syllabicae perueniendi. Vt igitur rem in pauca conferam, regulis opus est, ne erremus in quantitate cum aliarum, tum praecipue ancipitum vocalium. Sed illas neque nimis multas, neque incertas esse oportet. Quod si cui istae, quas praescribimus, praeceptiones cum mediocri saltem Poëtarum lectione, non sufficiunt ad dimensionis syllabarum scientiam, huic quid satis futurum sit nescio. Caterum sicut in aliis duobus libellis, ea quae Graeci cum Latinis communia habent, vel penitus omisi, vel obiter tantum attigi, ita & hic feci. Cum enim studiosae iuuentuti, quae Graecam Prosodiam discere cupit, Latinam oporteat iam esse cognitam, multa hic vel omnino taceri, vel vno verbo insinuari possunt, quae alioquin longiori explicatione eguissent. Vale, beneuole Lector, & Poësitam Latina, quam Graeca, ad laudem & gloriam Dei, reliquorumque cultum, & ad virtutis, omnisque honestatis commendationem vtere.

INDEX

INDEX CAPITVM HVIVS

LIBRI.

- Cap. I.* De vocalibus breuibus, longis, ancipitibus & diphthongis.
- Cap. II.* De positione.
- Cap. III.* De muta & liquida.
- Cap. IV.* De modo quo vocales longæ & diphthongi fiunt breues.
- Cap. V.* Quot modis quantitas vocalium ancipitum cognoscatur.
- Cap. VI.* De Accentu.
- Cap. VII.* De contractione & dialecto.
- Cap. VIII.* De derivatione & compositione.
- Cap. IX.* De alpha incremento nominum præcipue quintæ declinationis.
- Cap. X.* De iota incremento quintæ declinationis.
- Cap. XI.* De Ypsilo incremento quintæ declinationis.
- Cap. XII.* De quantitate verborum in præsentis & in imperfecto.
- Cap. XIII.* De quantitate verborum in futuris & Aoristis.
- Cap. XIV.* De quantitate verborum in præteritis.
- Cap. XV.* De quantitate verborum in Mi.
- Cap. XVI.* Regulæ cognoscendi quantitatem ancipitum in primis & mediis syllabis nominum.
- Cap. XVII.* De ancipitum quantitate in antepenultimis syllabis: Et primum de alpha ante vocales & diphthongos.
- Cap. XVIII.* De alpha ante consonantes.
- Cap. XIX.* De iota in antepenultimis: & primum ante vocales & diphthongos.
- Cap. XX.* De iota ante consonantes.
- Cap. XXI.* De Ypsilo in antepenultimis: ante vocales & diphthongos & consonantes.

- Cap. XXII.* De quantitate ancipitum in penultimis
syllabis. Et primum de alpha.
Cap. XXIII. De alpha in penultimis ante consonan-
tes.
Cap. XXIV. De iota in penultimis syllabis.
Cap. XXV. De Ypsilo in penultimis syllabis.
Cap. XXVI. De quantitate ancipitum in vltimis sylla-
bis.
Cap. XXVII. Quomodo quantitas Græca cognosci pos-
sit nonnunquam præsidio linguæ &
Profodiæ Latinæ.
Cap. XXVIII. De exemplo & auctoritate.
Cap. XXIX. De syllaba communi & licentiis Poeti-
cis.
Cap. XXX. De pedibus & versu.
Cap. XXXI. De speciebus metaplasmī.
Cap. XXXII. De patronymicis.
Cap. XXXIII. De notis Arithmeticis Græcorum.
Cap. XXXIV. De mensibus Græcorum.
Cap. XXXV. De pronunciatione Græcorum vocabulo-
rum, quibus Latini vtuntur.
Cap. XXXVI. Quomodo vocales Græcæ transcant ad
Latinos.
Cap. XXXVII. Quomodo diphthongi Græcæ ad Lati-
nos veniant.
Cap. XXXVIII. Qua mutatione consonantes Græcæ in
Latinam linguam transferantur.

DISSERTATIO.

De pronunciatione linguæ Græcæ.

CAPVT

CAPVT I.

DE VOCALIBVS BREVIBVS,
LONGIS, ANCIPITIBVS, ET
diphthongis.

RÆCI habent vocales septem, α , ϵ , ι , η , $\omicron$, υ , ω . Ex his ϵ & $\omicron$ perpetuo breues sunt: η & ω semper longæ, α , ι , υ , ancipites, quod modo producantur; modo corripiantur, interdum in eadem, sæpius in diuersis dictionibus, vt libro I. cap. I. declarauimus.

Ex vocalium coniunctione nascuntur diphthongi duodecim, quarum sex priores appellantur propriæ, sex posteriores impropriæ, $\alpha\iota$, $\alpha\upsilon$, $\epsilon\iota$, $\epsilon\upsilon$, $\omicron\iota$, $\omicron\upsilon$, $\alpha\eta$, $\omega\eta$; $\eta\upsilon$, $\eta\omega$, $\upsilon\omega$, quæ omnes suapte natura producuntur.

Quia vero fieri potest, vt breues vocales, quantumvis natura sua breues, longæ fiant, & longæ vocales vna cum diphthongis breues, docendum est, quibus modis id contingat; postea de ancipitum quantitate regulas præscribemus; in hac enim cognoscenda potissima difficultas versatur.

Præterimus tanquam notum ex Emmanuele, quid sit tempus, & quæ, quotue tempora syllaba quæuis habeat.

CAPVT II.
DE POSITIONE.

I.
VOcalis brevis ante duas consonantes, vel vnam duplicem eiusdem dictionis, longa est positione, τόξον, arcus, στέμμα, corona.

Τόξ' ὠμοῖσιν ἔχων, Iliad. I.

Arcum in humeris habens.

Στέμματ' ἔχων ἐν χερσίν, ibid.

Manibus coronam habens.

Ολέκοντο ἧ λαοί, ibid.

Peribant autem populi.

Ἦτοι ὅγ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο.

Sic fatus confedit.

II. Si altera consonans fuerit in fine præcedentis, & altera initio sequentis dictionis, vocalis nihilominus longa erit. Iliad. I.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων.

Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon.

III. Litera σ aliquando eliditur, nulla positione facta. Aratus.

ὥρῃ ἑσπερίῃ κρώζει πολύφωνος κερώνη.

Hora vespertina crocitat clamosa cornix.

A N N O T A T I O.

Hæc præcepta Græcis cum Latinis communia sunt etiam tertium. Nam & ipsi literam S. elidebant; cuius rei aliquot apud Emmanuelem exempla inuenies præter cætera etiam hoc. Cic. in Arat.

Del.

DE POSITIONE.

9

Delphinus iacet haud nimio lustratus nitore.

Quidam tamen legunt apud Arat. πολύφωνα κερώνη.

IV. Si vtrāq; consonans, aut duplex, sit in principio sequentis dictionis, producetur vocalis præcedens. Iliad. α.

ἔλκετο δ' ἐκ κηλεοῖο μέγα ξίφος.

Traxit autem ex vagina magnum ensē.

Ibid πολλαὶ δ' ἰφθίμης ψυχᾶς αἰὶδὶ περιέσφεν.

Multas vero fortes animas demisit Orco.

Ποτὶ δ' οὐκ ἔπειρον βάλε γαίῃ. ibid.

Deiecit sceptrum humi.

Ἐκ δ' ἀπὸ γλώσσης μέλιτ' ὡς γλυκίων ῥέεν αὐδὴ. ib.

Cuius ex ore melle dulcior fluebat oratio.

ANNOTATIO.

In his exemplis α, ι, breues, item ο & ε producuntur ob duas consonantes in altera dictione: Occurrunt autem huius productionis in omnibus fere Poetarum paginis exempla, idem quoq; Latini nonnunquam, Græcorum imitatione, faciunt; non tantum in monosyllabis, quæ sæpe non alio nomine, quam quod monosyllaba sunt, extenduntur, sed etiam in polysyllabis. Hinc illud Iuven. Satyr. 8.

Occulta spolia & plures de pace triumphos.

Et illud Sili lib 9.

Immane stridens agitur, &c.

Et illud Virgili i Georg.

Lappæq; tribuliq; interq; nitentia culta. & alia huius generis, quæ adfert Emmanuel, licet aliqui hæc & similia excusent cæsura, vel syllaba communi. Sed verius est esse hellenismos.

V. Interdum corripitur præcedens syllaba brevis, etiam si duæ consonantes, vel vna duplex sit in principio sequentis. Iliad. 2.

Οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον.

A

S

Qui-

Quique Zacynthus habitant.

ἀλλὰ σκάμανδρῳ.

οἷσδ' ἀνήμερ, Iliad. 21.

Sed Scamander vorticosus abripiet te.

ANNOTATIO.

Multa huius generis exempla passim tibi Homerus suppeditabit, qui sæpissime vocalem breuem ante hoc nomen σκάμανδρῳ corripit: ut fere liberum videatur vocalem breuem, vel producere vel corripere, prout carminis ratio exigit. Quod alii itidem Poætæ passim faciunt.

CAPVT III.

DE MUTA ET LI-

QUIDA.

I.

VOcalis brevis ante mutam & liquidam, siue eiusdem, siue diuersæ dictionis communis est. Theoc. Idyl. II.

Ω Κύκλωψ Κύκλωψ, πᾶ τὰς φρένας ἐκπεπότῳ-
σαι.

O Cyclops Cyclops, quo mens tua auolauit?

Ibidem. ἔτω γοῦν ῥαῖσα Δῖγ' ὁ Κύκλωψ ὁ παρ' ἡ-
μῖν.

Sicigitur facillime viuebat Cyclops noster.

Iliad. 9. Πάτροκλῳ μὲν σῖτον ἐλὼν ἐπένειμι τῷ-
πῶζῃ.

*Patroclus quidem panem accipiens distribuit in men-
sa.*

A N-

ET LIQUIDA.
ANNOTATIO.

II

Dictum est in regula, *Vocalis brevis*. Nam longa nunquam fit communis, licet sit ante mutam & liquidam: quod diligenter est observandum; ne quis putet *a, i, u*, hoc ipso quod antecedunt mutam & liquidam, esse communes. Non est ita, sed oportet ut saltem in illa dictione, natura sint breves; quod aliquando, maxime apud Latinos, ex Re-ctis deprehendere licet. Propterea enim isti obliqui, *patris*, *patri*, *patrem*, *patres*, a commune habent, quia *a*, in nomina-tivo, *pater*, breue est; sed *matris*, *fratris*, & similes perpetuo habent *a* longum, quia in his nominandi casibus *mater*, *frater*, *a* longum est, & idem iudicium esto de aliis tam La-tinis, quam Græcis, siue in eadem, siue in diuersis dictioni-bus.

II. Non modo *λ* & *ρ*, sed etiam *μ* & *ν* cum mu-tis apud Græcos liquefcunt, breuemq; vocalem faciunt communem, quod apud Latinos non fit, nisi in Græcis dictionibus, quibus ipsi vtuntur, vt *Cycnus*, *Tecmessa*, *Therapnæ*, *Ichneumon*. Theocrit. Idyl. 22.

Λαῖψ' ὅ σόμα πύψε, πυκνοὶ δὲ δ' ἄβησαν ὀδόντες.

Sinistra vero os percussit, crepitauit autem crebri dentes.

Idem Idyl. 1.

Καὶ λέγε τὸν βῶταν νικῶ δάφνιν, ἀλλὰ μάχου-
μοι.

Et dic bubulcum vinco Daphnin. Sed congregere me-cum.

Idem Idyl. 15. ἐπὶ δὲ δ' ἄβησαν κυνάδας, χειρῶν δ' ἄπο-
πλάματα πηρῶν.

Septem drachmis pilos caninos ex vetulis & mutila-tis ouibus conuulsos.

Et Idyl. 6.

τίς κομόωντας

Πελα-

Πριαμίδας ἢ θῆλυ δ' ἀπὸ χροίας κύκνον ἔγνω;
Quis comatos Priamidas aut muliebrem à colore no-
uit cygnum?

A N N O T A T I O.

Vt hoc præceptum planius intelligas, lege quæ hac de
 re erudite scribit noster Emmanuel, vbi de præceptionibus
 positionis agit.

III. Vocalis brevis fit etiam apud Græcos com-
 munis ante literas, μν, κλ, πλ, Hesiod. in Erg.

ἢ τε καὶ ἀπάλαμνόν περ ὁμῶς ὅππ' ἐργον ἐχίρει,

Quæ etiam ignauum ad opus excitat.

Homer. Βατράχ.

ἀλλ' ὅππ' ἐκτερον ἰὼν ἄκρον δ' ἄκτυλον καταδά-
 κνω.

Conscenso lecto summum mordeo digitum.

Theoc. Idyl. 17.

Ἰωρηχθεὶς ὅππ' ἐβασὶν ἀνάρσι & Αἰγυπλίῃσι,

Armatus in armenta hostili animo AEGYPTIA.

Hom. Odys. 4.

Κύπρον, Φοινίκῃ τε καὶ Αἰγυπλίῃς ἐπαληθεὶς.

Cyprum, Phœniciam & AEGYPTUM pererrans.

A N N O T A T I O.

Hinc fit vt pleraq; verba ab his literis incepta repetant
 in præterito primam thematis, vt diximus in Grammatica
 cum de augmento præteriti ageremus. Videtur autem Mar-
 tialis simile quid ausus lib. 5.

Sardonychas, Smaragdos, Adamantas, Iaspidas uno

Portat in articulo Stella, Severe meus.

Et Propertius hellenismo vsus est hoc versu.

Te scelus accepto Thracis Polymnestoris auro,

Nutrit in hospitio non Polydore pio.

Et

Et Ouid. 13. Metamorph.

Vadit ad artificem dira Polymnestora cadis.

Alii tamen legunt *Polymnestora*.

IV. Vocalem breuem etiam tunc sæpe pro communi habent Græci, cum solam liquidam antecedit. Iliad. 1.

αὐτοὺς δ' ἐλώρια πεδχε κύνεασι.

Fecit ipsos escas canibus.

Hom. hymno in Merc.

ἱμερόεν κρονάβησε, Θεὸς δ' ὑπὸ μέλῳ ᾄεισε.

Suauiter sonuit, Deus autem melos cecinit.

Theoc. Idyll. 11. ποδάκεις ὧ πολύφαμε τὰ μὴ καλά, καλὰ πέφανται.

Sæpe ô Polypheme quæ non sunt pulchra, videntur pulchra.

Ἀνέρες ἔστε φίλοι, viri este amici.

Ἄρες ἄρες βροτολοιγέ, μισαιφόνε.

Mars, Mars homicida.

Quæ duo aliquoties apud Homerum occurrunt.

ANNOTATIO.

Alii primum illud testimonium ita legunt, αὐτοὺς ᾗ ἐλώρια πεδχε κύνεασι, vel αὐτοὺς δ' ἐλώρια.

V. Idem quandoq; contingit, licet liquida sit in principio dictionis sequentis. Homer. Iliad. 22.

Πολλὰ λιασομένηω εἰδ' ἔκτορ θυμὸν ἔπειθεν.

Multa precantes, neq; Hectori animum fledebant.

Et

Et Iliad. 4. ὥς ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε νέφ' αἰπόλῳ
ἀνῆρ.

Sicut cum nubem ex specula videt caprarius.

A N N O T A T I O.

Hæc Græcorum propria sunt: Quamuis Persius quoque in prologo simile quiddam sibi permiserit.

Cantare credas Pegaseium melos.

Longa prima in nomine melos; Est enim scazon.

Liquidæ non solum postpositæ, sed etiam mutis antepositæ liquescunt interdum, tam in eadem, quam in diuersis dictionibus, ut quidam volunt.

In eadem, ὦ ante θ. Dionys. de situ orbis.

Καὶ τρίπολιν λιπαρὴν, ὁρῶσι δαίτε μάρνανθόντε.

Tripolim feracem, & Orthosida & Maranthum.

μ ante φ. Odys. 11.

Καὶ ῥα ἔχεν δύο παῖδας Ἀμφιονά τε Ζητόν τε.

Duos habebat filios Amphionem & Zetum.

ρ ante π. Orpheus init. Argonaut.

δείξαί τε θαλάσσης.

Παρθενίης ἀταρπούς, ἐπήρατον ἠρώεσι.

Ostende vias maris virginiei, quod gratum erit Heroibus.

γ loco ν ante χ. Hesiod. in Erg.

Εἰ γάρ τι καὶ χερῶν ἐγχείρον ἄλλο γήνηται.

Quod si negotium aliud quale solet inter vicinos existat.

ν ante κ, in diuersis vocibus. Iliad. 24.

Ἄλλ' ἐγὼ εἰδέν σε ῥέξω κακόν, καὶ δέκεν ἄλλον
σεῦ ἀπαλεξήσομαι.

Nihil mali tibi faciam, quin potius alium quoque à te arcebo, ne noceat.

ρ ante τ. Iliad 22.

Τῶν μνηστῶν φίλον τέκνον ἄμυνε ἢ δῆϊον ἀνδρα.

Horum memento chara proles, & fuga inimicum virum.

μ ante ω in illo versu Homeri, hymno in Cybelen.

ἢ κροτάλων τυμπάνων τ' ἰαχὴ σὺν τε τρώμῳ αἰλῶν,

Cui

Cui crepitaculorum tympanorumque sonitus & clangor tibiarum (placet)

Idem fit apud Catullum, Carm. de Berecynthia & Attis Niveis (citata) cepit manibus leue tympanum, ante vocalem. Dionys. de situ orbis.

τῷ δ' ἐπὶ βοιωτῶν τε πῆδον καὶ λοκρῶν ἄρσρα.

Et Phocyl. μηδ' ἐς ἔρωτα γυναικῶν ἅπας ῥύσῃς ἀνὰ γυναικῶν.

Neque amore mulierum totus diffusus perditio.

Nonnunquam corripiunt vocalem non obstantibus tribus consonantibus. Hom. Iliad. π.

ὃν πότμον γόωσα λιπὼσ' ἀνδρότητα καὶ ἥβην.

Suam sortem lugens & relinquens virilem aetatem & iuventutem.

Cæterum omnes istæ observationes videntur ex depravatis codicibus natae. Nam ut à primo versu ordiar, correcti codices ita habent apud Dionysium.

καὶ τρεῖς πόλιν λιπαρῶν, ὁρῶσι δ' αὖτε μέγα θόρον τε.

Apud Homerum vero ita :

καὶ ῥ' ἔχεν δ' ὅο παῖδ' Ἀμφιόνα τε Ζηθόν τε.

Tertius versus sic legitur apud Orpheum :

παρθένης ἀτραπούς.

In quarto eliditur α per apostrophum.

εἰ γάρ τοι καὶ γρημ' ἐν χῶρον.

Quintus sic scribitur apud Homerum :

ἀλλ' ἐγὼ εἶδ' ἐν σε ῥέξω κακὸν, ἀλλὰ κεν ἄλλον
σεῦ ἀπαλεξήσομαι.

Sextus versus est iste :

τῶν μνηστῶν φίλε τέκνον.

In septimo qui est Homeri recte legunt alii: τυπάνων, & apud Catullum tympanum : est enim tympanum idem quod tympanum.

Octauus, qui est Dionysii, hoc modo scribi debet :

τῷ δ' ἐπὶ βοιωτῶν τε πῆδον καὶ λοκρῶν ἄρσρα.

Quam scripturam agnoscit Eustathius, licet alii legant λοκρῶν, eamque confirmant hoc Tryphiodori versu.

ἐν γὰρ

Ἐνθα κῆ ἔνθα φέρησι λόγον κλυτοπόλων Ἀχαιῶν.

Verum alii apud ipsum Tryphiodorum legunt etiam
κλυτόπων, & apud Phocylidem: γυναικός.

In nono deniq; versu legunt alii:

ὃν πότμον θόωσα λιποῖσ' ἀδροτῆτα κῆ ἥβην.

Vnus tamen occurrit versus Solonis, vbi brevis ante li-
quidam & mutam corripitur, & vnus Hesiodi, in quo bre-
uis ante duas mutas, & vnam liquidam nihilominus brevis
est.

Prior est iste pentameter.

Ἀττιγὸς ἔτ' ἄνῃς τ' Σαλαμῖν' ἀφέντων.

*Atticus hic vir vnus est ex illis, qui Salaminem deserue-
runt.*

Posterior est iste in clypeo Hercules.

Ἀλκμήνη, θυγάτηρ λαοσόου ἡλεκτρυῶν.

Alcmene, filia populorum seruatoris Electryonis.

Nisi quis hic fingere velit σωίζησιν.

Quo minus mirandum est, Christianos Poëtas corri-
puisse interdum primam syllabam vocis *Ecclesia* positione
longam. Paulinus lib. 2. de vita S. Martini.

Obtexit veris mox mater Ecclesia templis.

Idem Natali 4. S. Felicis.

Cum pia sacrilego quateretur Ecclesia bello.

Tertullianus.

Esse caput Christum, sunt cuius Ecclesia membra.

Nisi quis in his locis simplici c contentus esse velit.

CAPVT IV.

DE MODO QVO VOCALIS LONGÆ ET DIPHTHONGI fiunt breues.

I.

Quælibet vocalis & Diphthongus commu-
nis est in fine versus sicut apud Latinos.

II. Vo-

II. Vocales longæ & diphthongi breues esse possunt subsequente in altero vocabulo vocali aut diphthongo, neq; enim eliduntur vocales concurrentes, ut in latino carmine fieri solet. Homer. Iliad. I.

ἐδ' ἀπίθησε

μύθῳ Ἀθλωαίης.

Neq; inobediens fuit dicto Minervæ.

ὁ ζῶς ἄλλοκα μὲν πέλει αἶθε, ἄλλοκα δ' ὕει.

Theocr. Idyll. 4. Et Iuppiter quidem nunc serenus est, nunc pluit.

ἄλλε τι οὐ φθαλμός μού οὐ δεξιός. Idem Idyll. 3.

Salit mihi dexter oculus.

Iliad. I. ἄξω ἐλὼν, ὃ δ' ἐκεν κεχολώσε' ὃν κεν ἴκωμαι.

Auferam; ille autem indignabitur ad quem venero.

ANNOTATIO.

Ad imitationem Græcorum scripta sunt illa à Latinis.

Virgil. Æneid. 3.

Insula Ionio in magno, quas dira Celano.

Æneid. 5. Victor apud rapidum Simoenta sub Ilio alto.

Et alia quæ adfert Emmanuel, in quibus vocales longæ & diphthongi corripuntur ob sequentem in altera dictione vocalem aut diphthongum, nulla elisione facta.

III. Idem fit interdum, quamvis sequatur consonans in altera dictione.

Pythag. πύσε καταχθονίης σίβη δαίμονας ἐννομας ῥέζων, quidam legunt σέβε.

Deos inferos cole iustis solutis.

Odyss. 2. εἰδ' ἐκεν οἴκαδ' ἴκωμαι, φίλιν ἐς πατρίδα γαῖαν.

B

Quod

Quod si domum venero in charam patriam.

IV. Sæpius producitur longa vocalis & diphthongus, si in eadem dictione vocalem vel diphthongum antecedit, quamvis aliquando corripitur, ut in his exemplis.

Iliad. 6. ἔδ' ἐγὼ ἔδ' ἐδρύαντο ὃς κρατερὸς Λυκόμεργος.

Neq̄, enim Dryantis filius fortis Lycurgus.

Tyrtæus. μή καταλείποντες φάγετε σὺ γεραιῆς.

Ne fugiatis relictis senibus.

Theoc. Idyll. II. καθεζόμενος δ' ὅππ' πέτρᾳ ὕψι
Ψηλὰς εἰς πόντον ὁρῶν αἶδε τοιαῦτα.

Sedens in petra respiciensq̄ in pontum talia canebat.

Sappho. τῷ γε πῶϊ πελάγωνι πατὴρ ἀνέθηκε μῦσος.

κύρτον καὶ κόπαν, μνᾶμα κακῆς ζωῆς.

Meniscus parens posuit piscatori Pelagoni nassam & remum, monumentum vitæ miseræ.

V. Vocalis longa vel anceps ante aliam vocalem breuem vel longam non corripitur necessario.

Homer. Iliad. 12. φοινῆεντα δ' ἔχοντα φέρων ἄνυχεας.

Ferens cruentatum vnguibus draconem.

Ζῶν ἔτ' ἀσπαίροντα. Ibid.

Vivum adhuc palpitantem.

Idem Homer. Iliad. 11.

Διὰ δ' ἐμπερές ἰδὸς

ἐν γαίῃ κατέπηκτο.

Penitus autem sagitta in terra defixa est.

VI. Vo-

VI. Vocalis brevis ante aliam vocalem longam, vel diphthongum, corripitur, nisi producatum quadam licentia.

Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Duum hominumq; pater.

Idem Iliad. 8. εἰσρόων τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀ-
χαιῶν.

Intuens Troianorum urbem & naues Græcorum.

CAPVT V.

QVOT MODIS QVANTITAS

VOCALIVM ANCIPITVM

cognoscatur.

HActenus de diphthongis vocalibusque natura breuib; & longis dictum est, quomodo illis vtantur, & interdum etiam abutantur Poëtæ. Sequitur iam vt regulas tradamus cognoscendi quantitatem ancipitum vocalium, in quibus, vt supra me dicere memini, omnis propemodum difficultas Græcæ Prosodiæ versatur. Videntur autem si non plures, quam Latinis: certe non pauciores Græcis suppetere rationes inuestigandi quantitatem harum vocalium. Nam ancipitum quantitatem cognoscere licet, 1. Accentu. 2. Contractione. 3. Dialecto. 4. Deriuatione. 5. Compositione. 6. Incremento nominum. 7. Incremento verborum. 8. Regulis quibusdam specialibus tam de vltimis quam de non vltimis syllabis.

B

2

9. Vsu

9. Vſu & præceptis Latinæ linguæ & Profodiæ.
 10. Exemplo & auctoritate, ſeu vſu & lectione
 Poëtarum.

CAPVT VI.
 DE ACCENTV.

I.

ANtepenultima acuta, ſemper brevis eſt vlti-
 ma, exceptis Atticis, ὁ μὲν ἑλεως, τὸ πόλεως, ciui-
 tatis, τὸ πόλεων, de quibus lib. i. cap. 22. exceptiſque
 diphthongis αἰ & οἰ quæ in ratione accentuum
 habentur breues, non autem in quantitate, ἡ
 πότνια, veneranda. ἡ τεράπεζα, menſa. ἡ ἀσέχρα, impu-
 ritas. ἡ δ' σέβεια, pietas. ἡ ἀλήθεια, veritas. ἡ τεράπις, ancilla.
 τέτυφα, ἐτύψα, ἐτύψας, verberaui. τὸ σίνηπι, ſinapi.
 τὸ μέλιτι, melle. τὸ οἶνόμελι, vinum mulſum, ὃ καὶ
 ἡ φιλόπατρις, amans patriam. ὃ καὶ ἡ δ' χαεῖς, gratus,
 ὃ καὶ ἡ ἀχαεῖς, ingratus. ὃ πέλεκυς, ſecuris. ὃ καὶ ἡ νέη-
 λυς, aduena.

A N N O T A T I O.

Hac regula certiffima & nuſquam non obuia certo &
 expedite cognoſces quantitatem plurimorum vocabulo-
 rum, quæ in vltima ſyllaba ambiguis vocalibus con-
 ſtant.

II. Vltima brevis eſt, quando penultima
 circumſlectitur, niſi obſtet poſitio. μῦσα, μου-
 σῶν, Muſa. ἡ μοῖρα, Parca, fatum, μοῖραν. βα-
 ρεῖα, grauis. ὀξεῖα, acuta. ἡ δ' λεία, ſuauiſ. σῶμα, cor-
 pus. βῆμα, ſedes, ſuggeſtum. χρῆμα, vſus, pecunia.
 τυφθεῖα, verberata. τιθεῖα, θεῖα, ponens. διδῶν, dans.

dans. εἴη, *sta.* γνώμι, *cognosco.* δύνμι, *subeo.* κλῦμι, *voco.* τὸ πῶϋ, *grex ovium.* ὁ πῆχυς, *cubitus.* at φοῖνιξ, *Phœnix.* αὐλάξ, *sulcus,* & similia impediuntur positione, quo minus ultimam habeant breuem.

III. Cum penultima natura longa, accentum acutum habet, signum est, ancipitem, quæ est in ultima syllaba, esse longam. ἡ λήδα, *Lada.* ἡ ὥρα, *hora.* ἡ Φαίδρα, *Phædra.* ἡ δολεία, *seruitus.* ἡ λατρεία, *cultus.* ἡ βασιλεία, *regnum.* ὁ Αἰνείας, τὸ Αἰνείας, ὦ Αἰνείας, *Aeneas.* ὁ Αἶας, *Aiax.* ἡ δικαία, *iusta.* τὰ μέσσα in Duali.

ANNO TATIO.

Ratio huius regulæ est, quia longa ante ultimam breuem, si accentum habet, circumflexum habeat oportet, ut ex doctrina accentuum constat. Hinc necessario intelligimus, ultimas in prædictis, aliisq; similibus vocabulis esse longas.

IV. Quando masculinum est proparoxytonum in ς⊕ vel ⊕ purum, fœmininum vero eius paroxytonum, pro certo habeas, ultimam fœminini esse longam, ὁ ἅγι⊕, *sanctus,* ἡ ἁγία, τὸ ἅγιον. ἡμέτερ⊕, *noster,* ἡμέτερα. ὑμέτερ⊕, *vester.* ὑμετέρα, *vestra.* ὁ σοφώτερ⊕, *sapientior,* ἡ σοφώτερα.

V. Anceps nominis paroxytoni brevis est, si ultima quoq; brevis sit. τὸ ξύλον, ξύλα, *lignum.* ὁ φίλ⊕, *amicus.* τὰ φίλα, *amica.* μάλα, *valde.* ἄμα, *simul.* ποδάκις, *sæpe.* τετράκις, *quater.* πεντάκις, *quinquies.* ἡ φύσις, *natura.* ἡ λύσις, *solutio.* ὁ βί⊕, *vita.* τὸ χά⊕, *chaos.*

ANNOTATIO.

Ratio huius præcepti est, quia si α, ι, υ, in penultimis prædictarum vocum longæ essent, circumflecterentur, iuxta regulam accentuum, quæ docet longam ante finalem breuem, si habeat accentum, habere circumflexum. Ne quis autem decipiatur, diligenter attendendum est, utrum ultima corripiatur. Nam si longa sit ultima, nihil inde intelliges de quantitate penultimæ, ut ξύλῃς, φίλῃς, φίλῳ, &c. nisi ex alio casu, cuius ultima brevis sit, quantitatem iam indagaveris, tunc enim idem iudicium erit de casibus, quorum ultima longa est. Nam ut ξύλον in recto primam habet breuem, ita & in obliquis.

VI. Omnis syllaba circumflexa longa est. ὁ μῦθος, *mus*, ὁ vel ἡ ὕς, σὺς, *sus*. τὸ πῦρ, *ignis*. ὑμεῖς, *vos*. ἡμεῖς, *nos*. ὑμῖν, *vobis*. ἡμῖν, *nobis*. ὁ μῦθος, *sermo, fabula*. ὁ πῖλος, *pileus*. ἡ Ἀθηνᾶ, *Minerva*, ἡ μινᾶ, *mina*.

CAPUT VII.

DE CONTRACTIONE ET DIALECTO.

I.

Omnis syllaba ex contractione nata siue circumflexo notetur, siue non, longa est, κρέατα, κρέαα, κρέα, *carnes*. ἐβόαε, βόαα, *clamabat*. βόαε, βόα, *clama*. τῇ πόλει, *ciuitati*, τῇ πόλι, πόλιες, πόλις. οἱ βότρυες, βότρυας, βότρυς, *botri*. ὁ ἄέκων, *pro ἄκων, inuitus*.

ANNOTATIO.

Videntur interdum Poetæ hoc præceptum non obseruare. Apoll. lib. I.

Ἀρχόμενος εἰς φοῖβε παλαιχρῆων κλέα φάτων μνήσκειαι.

Incipiens

Incipiens à te ô Phœbe, priscorum facta virorum, canam.

Et in illo Epigrammate.

Οἱ κόρες ἄχαι κόρες κατέσταντό με. ἀλλ' ἐκατέσταν,
 Ἄχαι κόρες καὶ τοὺς κόρες ἐκατέσταν.

Cimices ad satietatem usq; satiati sunt ex me, sed ego vicissim satiatus sum usq; ad satietatem, excorians cimices.

Epigramma est petitum ex annominatione τῶν κόρες, κατέ-
 σταν, & verbi ἐκατέσταν.

Priori quidem versu Apollonii corripitur videntur α cōtra-
 ctum, in hoc vero Epigrammate iota contractum. Sed di-
 cendum est tales syllabas non per contractionem, sed ex-
 emptione alterius literæ factas, κλέενα ablato ε per syncope,
 κλέα, vltima breui, & κατέσταν exempto α manet iota breue.
 Aliud est enim contractio & synæresis, aliud syncope, tam
 apud Græcos, quam apud Latinos.

II. Α'λφ Doricum natum scilicet ex η, longum
 est. Theocr. Idyll. i.

αἰδύπιο ψιθύρισμα, καὶ αἰπίτης αἰπόλε πλώα, pro
 ἡδύ, ἡ πλώη, vel ἐκείνη.

Dulcis est susurrus & pinus ô caprarie illa.

Ibid. ἀσκητὰ πέπλωτε καὶ ἀμπυκι.

Ornata peplo reticuloq;.

Longum est etiam illud quod non venit ex η,
 sed ex ε, vt αἶκα, pro εἶκε. Theoc. Idyl. i.

Αἶκα πλώ & ἔλη κεραὸν τραγόν.

Si ipse acceperit cornigerum hircum.

ANNOTATIO.

Aliquando contra fit. Nam πῶκα pro πῆτε, & ὄκα pro ὄτε,
 & ἄλλοκα pro ἄλλοτε, corripuntur interdum apud eundem I-
 dyll. i 4. & alibi.

III. Α'λφ Æolicum breue est apud Poëtas,
 quamvis ex η factum. Iliad. 3.

B 4

δεδρ

δεδρ' Ἰνύμφα φίλη, pro νύμφη.

Et Theocr. Idyll. 27. θάρσ' κώρα φίλα,
Bono animo sis, pro κώρα, seu κόρη, puella.

A N N O T A T I O.

Idem quod Æoles faciunt Latini. Ultimam enim in his, fama, plaga, machina, aliisq; corripunt, licet descendant à Græcis φήμη, πληγή, μηχανή.

IV. Æoles quoq; α, alioquin longum, corripunt in accusatiuis pluralibus primæ & secundæ simplicium, atq; in participiis in ας, Theoc. Idyl. 21.

ἀπενία, διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει.

Paupertas, ô Diophante, sola excitat artes.

Idem Idyll. 1. πάντα δ' ἐναλλαχῶσιντο, καὶ αἱ πίτυς ὄχνας ἐνείκαι.

Omnia commutentur, & pinus pira ferat.

Idem Idyl. 3. τί τ' ἔμιν τὸ καλὸν πεφιλαμῆε βόσκει τὰς αἴγας.

Tityre mihi valde chare pascere capellas.

Idem Idyl. 5. πᾶσας ἐγὼ λησῶ, συβρατίδι & ἐνδοσικράνας.

Omnes ego lauabo in fonte Sybaritico.

Et Idyl. 4. βόσκειν δέ μοι αὐτὰς ἔδωκεν.

Illas mihi pascendas dedit.

Hesiod. δῆσας ἀλυκτοπέδησι προμηθεῶς.

Ligans Promotheum vinclis ineuitabilibus.

Idem Theog. πᾶδας ἡμάτα πάντα ἐς μεταναιέτας εἶναι.

Filios cunctis diebus suos esse incolas.

A N N O T A T I O.

Pro δῆσας ultima longa. Nam si quantitas ultimæ syllabæ mu-

bre mutetur, omnino etiam mutatur accentus. Hinc alpha longo in hac voce, κῶρα, acutus est in penultima, alpha vero breui, circumflexus, κῶρα. Occurrunt autem passim alia apud Theocritum huius Æolicæ correptionis exempla; licet enim ipse Doricam Dialectum confectaretur, non reiiciebat tamen Æolicam, quando carmini seruiebat.

V. ΑΛΦα quoq; Ionicum breue est in penultimis præteritorum Ionicorum, γέγραα, μέμαα, ἔσαα, βέβαα: γεγραῶς, μεμαῶς, ἔσαῶς, βεβαῶς, licet ex η oriaur, ablato κ, γέγηκα, μέμηκα, βέβηκα, ἔσηκα. Sic πέφυκα, πέφυα, υ, breui.

ANNOTATIO.

Diximus de his præteritis in Grammatica, c. 15. & passim inuenies apud Homerum, & alios exempla.

Notetur tamen hic hoc participium μεμαῶς, habere aliquando penultimam longam, aliquando breuem, longam cum in obliquis habet ο. Iliad. 2.

Λαοὶ θωρήσσοντο μεμαῶτες ἐγχείησι.

Populi armabantur, hastis prompti.

Breuem cum in obliquis habet ω. Iliad. 3.

ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν.

In animo cupientes opitulari.

VI. ΑΛΦα Ionice insertum tertiis personis pluralibus passiuus & mediis præsentis, præteriti, plusquamperfecti, & futuri, breue est, πετύφαται, verberati sunt, βεβολήατο, vel βεβλήατο, τυπώατο, τυφώατο, &c. ἔαται pro ἴωται, sedent. κέαται, pro κείνται, iacent.

ANNOTATIO.

De his personis multa dicta sunt libro primo, cum de verbo passiuo ageremus. Exempla passim sunt obuia in Homero.

B 5

VII. Αλ-

VII. Ἄλφα Ionice interpositum verbis circumflexis in αω, producitur, si syllaba proxime antecedens sit longa, μαίμαε, μαίμα, μαίμαα, ἀμαίμαω, impetu feror, incitor, vehementer desidero. μῆμοιναώ, incitatus cupio, μῆμοιναῶ, μῆμοιναά. Homer. Iliad. 19.

Εἴπερ ὃ θυμῷ γε μῆμοιναά πολεμίζειν.

Etiam si animo promptus sit ad pugnandum.

ANNOTATIO.

De hac literæ α interiectione plura habes libr. I. in secunda coniugatione circumflexorum.

VIII. Si syllaba antecedens proxime literam α sit brevis, ipsum etiam ἄλφα breue erit. Iliad. 13.

πολέμοιο μῆμοιναῶ

Ἀντιάαν.

Cupit bellum capessere.

Sic βοάα, μηχανάαται, ἐγνώαομαι, & similia α prius breue habent, vt & ἐσάωσι, pro ἔσωσε, seruauit.

IX. Personæ Ionicae verborum in μι, πιθέασι, διδάασι, ζώγνύασι, & ἔασι, pro εἰσὶ, sunt, & ἴασι, pro εἴσιν, eunt, α longum habent: Iliad. 16.

καὶ τ' ἀγέληδ' ἴασιν ἀπὸ κελύφης μελανύδρου.

Gregatim veniunt à fonte nigrae aquae.

Hom. Odys. 19. τοῖσ' τοὶ πτωχοὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασι.

Tales sunt viri pauperes & erronei.

ANNOTATIO.

Fit hoc ob generalem regulam, quæ docet omnem personam verbi deficientem in σι, penultimam producere. τῶπ' οὖσι, πετύφασι, πιθέασι, &c.

X. Bre-

X. Breue est α ex η per diæresin natum, ἡγλυ, ἐάγλυ, ἡγα, ἐαγα, κατέαγα, fractus sum. ἡλων, ἐάλων, captus sum. De quibus lib. I. c. 23.

XI. Quando ex diphthongis vocalis abiicitur, anceps quæ remanet brevis est, φάγω, fugio. Φυγή, fuga, πείθω, persuadeo. πιθανός, probabilis, τὸ ζεύγος, iugum. ὁ ζυγός.

XII. Quando diphthongus propria vel impropria per dialysin dissolvitur in duas syllabas, tunc vocales ancipites corripuntur: ut, πάις pro παῖς, εὔ pro εὔ, αἶδης pro αἰδης. Hesiod. in Erg.

κρύψετ' ἢ πῦρ, τὸ μὲν αὔθις εὔς παῖς ἰαπετῖο.

Abscondit vero ignem, quem rursus bonus Iapeti filius.

Tryphiod. καὶ σκιδρον μὲν ἔβαινε λιπὼν εὐπάρθενον ἄστυ.

Scyrum abiit, relinquens urbem pulchras virgines habentem.

Iliad. 15. ζῶς ἢ ἐγὼ, τρίτατος δ' αἰδης ἐνέροισιν ἀνείσων.

Iuppiter & ego, & tertius Inferis imperans.

ANNO TATIO.

Aliquando tamen producuntur huiusmodi vocales. Theoc. Idyll II.

ἔπει γὰρ ῥαῖσα Δία γ' ὁ Κύκλωψ ὁ παρ' ἡμῖν.

Sic igitur facillime vivebat noster Cyclops. ῥαῖσα pro ῥαῖσα.

ὁ θρᾶξ. Thrax, dialysi Ionica, θρήϊξ in obliquis aliquando corripitur, ut Iliad. 4.

θρήϊκες ἀκρόκηρυγι, δόλιχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες.

Thracum comati longas hastas manibus tenentes aliquando producitur.

Dionys.

Dionys. αὐτοὶ δὲ Θρήκες ἀπείρονα γαῖαν ἔχοντες.
 Ipsiq; Thraces immensam terram habentes.

CAPUT VIII.

DE DERIVATIONE ET COM-
POSITIONE.

I.

Deriuata sequuntur naturam eorum, à quibus deriuantur: ὁ δίκαιος, iustus. ἡ δίκη, iustitia. δικάω, iustum facio. ἡ δικαιοσύνη, iustitia. τὸ δικαίωμα, omnia prima breui. τιμάω, honoro. ὁ τίμιος, honorandus. prima longa. νικάω, vinco. νίκη, victoria. ὁ νικητής, victor. prima longa. κρίνω, iudico, ἐκρινων, prima longa in omnibus. ὁ κριτής, ὁ κριτικός, prima breui. Sic ἀνά, ἄνω, supra. καί, κάτω, infra, itidem prima breui.

ANNOTATIO.

Hæc regula de deriuatis magnum subsidium adfert ad cognoscendam quantitatem verborum, ut planum fiet ex illis, quæ infra dicemus de verborum incremento. Verbum νικάω corripitur dicitur in illo versu:

Ἀργυρείας λογχήσι μάχῃς καὶ πάντα νικήσῃς.

Argenteis hastis pugna: et omnia vinces.

Alii tamen legunt, καὶ πάντα κρατήσῃς.

II. Multa quæ suæ originis naturam non sequuntur, usu affiduaq; Poëtarum lectione discenda sunt, ut ἡ μανία, furor, prima breui. ὁ μανικός & μανιακός. prima longa. Orph. in Bacch.

Κικλήσκω σε μάκαρ πολυώνυμε, μανικὲ βακχεύ.

Voco

Voco te beate, multorum nominum & furiose Bacche.

Sic ab αἰ, *semper*, prima breui, fit, ὁ καὶ ἡ αἰδ, &, *æternus*, & ὁ καὶ ἡ αἰένα &, *perennis*, prima longa.

III. Composita fere sequuntur breuitatem vel longitudinem suorum simplicium; ἡ γυνή, *mulier*, prima breui, ὁ ἀνδρόγυνος &, *Androgynus*. ἡ τιμή, *honor*. ὁ καὶ ἡ ἀτιμία &, *inhonorus*. penultima longa. ὁ θυμός, *animus*. ὁ καὶ ἡ μέγας θυμός &, *magnanimus*. ὁ ὕψος, *longo*. ὁ κριτής, ὁ ὑποκριτής, *hypocrita*. ὁ λαός, *populus*. ὁ Μενέλαος &. ἡ στάσις, *status*. ἡ κατάστασις. ἡ φράσις, *phrasis*, *locutio*. ἡ μεταφράσις, ἡ ὁδὸς φράσις. πᾶσα, *omnis*, ἅπαντα, σύμπαντα. Quædam tamen extra compositionem longa, breuia fiunt in ipsa compositione, vt πᾶν, πανάρετοι, παναχαιοί, & similia. *Iliad. 2.*

Κίκλησεν ἡ γέροντας ἀριστῆας παναχαιῶν.

Vocauit autem senes, optimates omnium Græcorum.

IV. Præpositiones quæ in ancipitem desinunt, breuem habent ancipitem, & extra & intra compositionem, nisi positio obstat. ὡς, ἀμφί, περί, ἀνά, κατὰ, ὑπὲρ, ἀντί: ἀντιλέγω, *contradico*. περίτεχω, *circumeo*. τὸ ἀμφιθέατρον, *Amphitheatrum*, κατὰβαλλω, *deicio*.

ANNOTATIO.

Poetæ ex κατὰ, ἀνά, παρὰ, sæpe abicere solent α in compositione & extra, quamuis sequente consonante, de qua re diximus lib. I. cap. 13. κατὰ ποταμὸν, pro κατὰ ποταμὸν αἰσας, pro ἀνασας.

Inter.

Interdum additur iota ad alpha. Iliad. λ.

ἀγαθὴ ἡ παροΐφασίς ἐστιν ἐπαίρις.

Bona est admonitio sodalis.

Interdum producuntur solita Græcorum licentia, ut infra suo loco allatis exemplis planum fiet.

V. Præpositiones quæ in prima syllaba ancipitem habent, eandem corripunt, siue in compositione, siue extra, καὶ, ἀνὰ, nisi licentia quadam secus eueniat.

VI. A, priuatiua particula brevis est, ὁ ἀδάμας, *adamas*, ὁ καὶ ἡ ἄτομος, *atomus*. ὁ καὶ ἡ ἀκαθαρτός, *inornatus*, *immundus*. ὁ καὶ ἡ ἀπιδόμος, *inhonoratus*. ὁ καὶ ἡ ἀκλεής, *inglorius*.

Hom. Iliad. ι. αἶψ' ὄφελος παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμενων, ἦοδαμ.

Vtinam sederes ad naues sine lachrymis & damno.

VII. Corripuntur ancipites harum vocularum inseparabilium ζα, ἀρι, ἐρι, δυσ, βρι. ὁ ζάθεος, *diuinus*. ὁ καὶ ἡ ἀρίδης, *conspiciuus*. ὁ καὶ ἡ ἐριβόλαξ, *ferax*. ὁ καὶ ἡ δύσεως, *perdite amans*. ὁ καὶ ἡ δυσώδης, *olidus*. ὁ βριαρὸς, *robustus*, *validus*.

Hesiod. αἶψ' ἐλικῶν ἔχουσιν ὄρε' μέγατε ζαθεόντε.

Quæ Heliconis montem habent magnum & diuinum.

Hom. Odyss. ιι. καὶ τίτυον εἶδον γαίης ἐρικυδέος υἱόν.

Vidi etiam Tityum terræ claræ filium.

Hesiod. ρεία δ' ἀείζηλον μινύθει καὶ ἀδελον ἀέξει.

Facile deprimat illustrem, & obscurum extollit.

VIII. Si

VIII. Si prior pars compositionis in α, ι, vel υ, desinat, plerunque corripitur, ὁ καὶ ἡ μεγάθυμος, magnanimus. ὁ καὶ ἡ λυσιμελής, soluens curas, vel membra. ὁ καὶ ἡ καλὴ πάρος, pulchras genas habens. ὁ καὶ ἡ ὑδυεπής, suavis in dicendo. ὁ πολύδωρος, Polydorus. ὁ πολύδαμας, Polydamas. Homer. Iliad. i.

Πῶς γὰρ τοὶ δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί.

Quomodo enim tibi munus dabunt magnanimi Achai.

CAPUT IX.

DE ALPHA INCREMENTO
NOMINVM, PRÆCIPVE QVIN-
tæ declinationis.

Quid sit incrementum nominum & verborum notum est ex Prosodia Latina. Hoc igitur omisso, nonnullas hic præscribemus præceptiones de incrementis declinationum, quibus quantæ sint hæ vocales, α, ι, υ, cognosci queat.

I. A incrementum Doricum genitiui singularis simplicium, & genitiui pluralis eiusdem, & secundæ simplicium, longum est. Αἰνεῖαο, αἰνεῖάων, μέσάων.

Hesiod. in Erg. πλεῖάδων ἀτλαχρῆων ὀπιτελλομέσάων.

ἀρχεθ' ἀμητοδ, ἀρόποιο ἢ δυασομέσάων.

Pleiadibus orientibus incipe metere,

Arare vero occumbentibus.

ANNO-

Aliud incrementum non est in primis quatuor declinationibus simplicibus. Nam λόγος, λόγιο, λόγισι, & similia, primo statim aspectu suam quantitatem demonstrant.

II. Αλφα incrementum quintæ declinationis à nominibus neutris in α, ας, αρ, breue est. τὸ σῶμα, σώματς, corpus. τὸ σῆμα, σήματς, signum. τὸ κέρας, κέρατς, cornu. κρέας, κρέατς, caro. τὸ ἥπαρ, ἥπατς, par, ἥπατς. τὸ νέκταρ, νέκταρς, νέκταρς. τὸ Φρέαρ, Φρέατς, puteus, Φρέατς.

A N N O T A T I O.

Videntur tamen neutra in ας aliquando incrementum habere longum, ut ex hoc Anacreontis versiculo liquet.

Φύσις κέρατα ταύροις.

ὁ πῶλος δ' ἔδωκεν ἵπποις.

Natura dedit cornua tauris & calces equis.

Corripiuntur autem etiam illa κέρατς, κέρατς. Homer. Odyss. τ.

Οἱ δ' Ἀλφ' ἑστῶν κερῶν ἔλθωσι θύραζε.

Quæ vero perpolita cornua eunt foras.

Interdum interponitur α longum ante alterum α, κέραατς κερῶατς, Calaber. lib. I.

γνάμωτε βίη κρατεροῖο κερῶατς. οἱ δ' εἰ αἰ ἄμφο.

Inflexa est vis fortis cornu.

III. Αλφα incrementum quintæ declinationis à nominibus fœmininis & masculinis in ας, breue est. ἡ παλλὰς, παλλάδς, Pallas. ἡ λαμπὰς, λαμπάδς, lampas. ἡ μὶνας, μονάδς, vnitas. ὁ μέλας, μέλας, niger. ὁ τάλαις, τάλανς, miser.

Homer. Iliad. 6. καλλὼ, χρυσεῖω, μέλανες δ' οἱ βότρυες ἦσαν.

Pulchram

Pulchram, auream, cui nigri botri erant.

A N N O T A T I O.

Excipe ἡ κραῖς τ' κρατὸς, caput. Iliad. 1.

κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο μέγαν ἐλέλιξεν Ὀλύμπου.

Immortali capite magnum Olympum concussit.

Dubitat de hoc vocabulo Eustathius Odysf. 12. num sit masculini aut foeminini generis. Sed tamen Calaber. lib. 11. cum muliebri appposito coniunxit.

δινῆσας πρὸς κρατὶ βοῇ καλὰ νερὸ βόεια,

ὁ λαῶας, ὁ λαῶας, crafī λαῶας, etiam breue habet α incrementum.

Orpheus in Argonaut. λαῶας δ' οὐτύκτοις δωμήσατο οἶκον ἀνάσσει.

Lapidibus politis & edificauit Regina domum.

IV. Ἄλφα incrementum masculinorum & foemininorum in αρ & λς breue est, ὁ μάκαρ, beatus, ἡ δάμαρ, δάμαρ, νχορ. ἡ ὄαρ, coniunx vel colloquium. ἡ ἄλς, mare. ὁ ἄλς, sal.

Homer. Iliad. 1. εἰς ἄλα δῖαν, in sacrum mare.

Theocr. Idyll. 27. Φῆς μοι πάντα δόμῳ τάχα δ' ὕστερον ἔδ' ἄλα δλοίης.

Ais te mihi omnia daturum, forte postea ne salem deris.

A N N O T A T I O.

Hinc excipiendum videtur ψὰρ ψαρὸς, sturnus, producit enim apud Homer. Iliad. 17.

Τῶν δ' ὥς ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἢ ἐκ τοῖων.

Vt sturnorum nubes seu turma, vel graculorum aduenit.

Item; ὁ καρὸς καρὸς, ex Caria, Hom. Iliad. 2.

Νάσσης αὖ καρῶν ἠγήσατο βαρβαροφώνων.

Nastes Carum barbara lingua dux fuit.

Theocritus tamen Idyll. 17. corripuit hoc incrementum,

Σημαίνει λυκίοις τε φιλοπτολέμοις τε κάρεσσιν.

Lyciis imperat & bellicosus Caribus.

V. Genitiuus αὐ & à recto αὐ longus est, quod plerumque ex accentu liquet, ὁ πτᾶν, πτᾶν &, Titan. ὁ ἄλκμᾶν, ἄλκμᾶν &, Alcman. ὁ παμᾶν, παμᾶν &, Paan. ὁ πᾶν, πᾶν &, Pan, pecoris custos.

A N N O T A T I O.

Excipiuntur duo neutra, μέλαν, μέλαν &, nigrum. πῆλαν, πῆλαν &, miserum.

VI. Genitiuus in α & à nominibus ναῦς, ναυῖς. γῆρας, ανῦς, vetula, brevis est, sicut & illud incrementum, nominum syncopen patientium, ὁ πατήρ πατράσι, ἀνδράσι, μητράσι, θυγατράσι. Dativus πᾶσι longum incrementum habet, ut patet ex accentu, sic ἅπασι, σύμπασι, longa sunt.

Alcæus, τὸ μὲν γὰρ ἐνθεν κύμα κυλίνδεται,
τὸ δ' ἐνθεν, ἄμμες δ' ἐν τῷ μέσῳ ναί
φορήμεθα σὺν μελαίῳ.

Alius enim fluctus hinc voluitur, alius inde, nos autem in medio cum naue agitamur atra.

A N N O T A T I O.

Apud Theocritum Idyll. 17. legitur ναὸς prima longa
ἐδὲ τις ἀγλαὸν δὲ θοὰς ἐξάλατο ναός.

Neque quisquam in littus veloci exiliit naui.

Cæterum hic genitiuus Doricus est pro νηὸς, à Recto ἡ νηὸς. Utuntur autem Poetæ plerumque his obliquis, νηὸς, νηῖς, νῆες, vel νεὸς, sic γῆρας, γῆρὸς.

VII. A incrementum à nominibus in ψ corripiuntur. ὁ ἄραψ, ἄραψ &, Arabs. ἡ λαίλαψ, λαίλαπ &, turbo. Hom. Iliad. II.

αὐτὰρ

αὐτὰρ ἐγὼν ἐνόρῃσα κελαινῇ λαίλαπι ἴσθ'.
Ego irruī nigro turbini similis.

ANNOTATIO.

Φάψ φαβός, avis quoddam genus, nonnulli palumbem interpretantur, videtur incremento longo constare.

VIII. A incrementum à nominibus in ξ, aliquando breue est, aliquando longum, ὁ κόρεξ, coruus, κόρεκθ'. ὁ κόλαξ, adulator, κόλακθ'. ὁ καὶ ἡ φύλαξ, custos, φύλακθ'. ὁ πίναξ, tabula. ὁ ἄβαξ, abax, abacus. ἡ πλάξ, πλακός, tabula. ὁ ἄνδρεξ, carbo. ὁ ἄρπαξ, harpago, raptor. ὁ στυρεξ, styrax. ἡ κλίμαξ, clymax. ὁ μύσαξ, mystax. ἡ μάσαξ, mandibula. ὁ, ἡ πίδαξ, fons, scaturigo. ἡ αὐλαξ, sulcus. ἡ λάρναξ, urna. omnia hæc α breue habent.

At ὁ φαίαξ, Phæax. ὁ θώρεξ, thorax, ὁ ἱέρεξ, hierax. ἡ ῥάξ, ῥαγός, acinus, & similia α habent longum.

Lib. I. Epigr. ῥῶν ἢ λάμβδαν μόνον κόρεκας κόλακας διις α̃.

Solum R & L secernit coraces, id est, coruos & colaces, id est, adulatores.

Theoc. Idyll. 10. ὃς ἵν' ἀρχόμεθ' αὐλακὰς οὐκ ἀποτρύχας.

Qui nunc incipiens sulcum non demetis.

Hom. Iliad. 6. γράψας ἐν πίνακι πικτῶ θυμοφθόρε πολλὰ.

Scribens in conuoluta tabella multa tristia.

Πίδακθ' ἐξ ἱερῆς. Callimach. Et passim apud Homer. πολυπίδακθ' ἰδης. Idæ multorum fontium.

homer. Odyss. 4. ἀλλ' ὁδυσεὺς ὅππ' ἰμάσκα χαρσὶ πίεζε.

Sed Vlysses os seu mentum manibus compressit.

Tryphiod. μύσακας δ' ἀρρήκτοισιν ἀλυκτοπέδῃσι
μεμαρπώς :

εἶχεν ὀπικρατέως.

*Labrum seu mentum firmis vinculis comprehensum
tenebat fortiter.*

Odyss. ψ. αἰκλὰ με κείνῳ ἐλὼν ὀπὶ μάσακας χερ-
σίν.

ὅς κ' ἔα εἰπέμεναι.

Sed ille me mento apprehensum non sinit loqui.

ANNOTATIO.

Vulgo producitur mystax mystacis, cum tamen Poetae
Græci corripiant, ut ex allatis exemplis constat.

Quæ nomina in αζ, incrementum habeant breue, quæ
longum, varia præcepta traduntur. Primum enim sunt qui
dicant, omnia nomina plurium quam duarum syllabarum
habere α longum: maxime si penultima sit brevis. ὁ ἱέραξ,
ἱέρακ, accipiter. ὁ οἰκοφύλαξ, οἰκοφύλακ, custos domus.
Ita præter cæteros Lascaris in sua Grammatica.

Cæterum nisi præceptum hoc intelligatur de simplici-
bus vocabulis, non erit verum. Nam ὁ νυκτιγέρας, ὁ ἀρκτο-
φύλαξ, & ipsum Lascaris exemplum, ὁ οἰκοφύλαξ, α brevis
habent, & multo magis ὁ κῆ ἡ ἐριβόλαξ, ferax, ὁ κῆ ἡ πολυ-
πίδαξ, fontibus abundans; Et tamen omnia ista pluribus,
quam duabus syllabis constant: sequuntur autem hæc & si-
milis composita naturam & quantitatem simplicium. Nec
refert quod apud Manilium libr. i. legimus.

Permeat Arctophylaca petens per terga draconis.

Nam metri necessitate produxit breuem.

Secundo dicunt in dissyllabis tunc α incrementum
esse longum, cum prior vocalis natura longa est. ὁ φαίλαξ,
φαίλακ, Phæax, ὁ θώραξ, θώρακ, thorax. ὁ πολέτας, val-
de dives, ὁ οἶαξ, temo, navis gubernaculum. Hæc eodem loco
idem

idem Lascaris. Sed tamen præceptum hoc certum non est. Nam & ἡ αὐλαξ, *sulcus*, primam natura longam habet, & similiter ὁ vel ἡ πίδαξ, *fons*, & ἡ βώλαξ, *gleba*, & ὁ δρώπαξ, *dropax*, *medicamenti species*, & tamen in obliquis corripuntur. Priorum attulimus iam exempla. βώλαξ corripitur apud Theocritum. Idyll. 17.

Νεῖλ' ἀναβλύζων διεργὰν ὅτε βώλακα θρύπτει.

Nilus cum exundans humidam glebam comminuit.

Alterius incrementum breue est apud Ausonium Epigram. 123. Hinc ruit etiam illa generalis præceptio cum dicunt, si penultima positione duntaxat longa sit, tunc α incrementum esse breue, ὁ ἄρπαξ, *rarpax*. ὁ κέκραξ, *vociferator*. Excipiunt ὁ κόρδαξ, *cordax*, *genus saltationis comica*.

Sed ut hoc maxime verum sit, non tamen omnem mihi scrupulum eximet hæc regula. Nam si occurrat ὁ μύσαξ, vel ἡ μύσαξ, verbi gratia, vel ἡ λάρναξ, *urna*, nunquam me docebit utrum prima syllaba sola positione, an vero positione simul & natura sit longa. Nam qui hoc negant fieri posse, velim dicant, quantum sit α in his vocabulis. ὁ θώραξ, & ἱέραξ, & μάλλον, *magis*. Annon est longum natura & positione.

Tertio sunt qui dicunt, si α nominatiui breue sit, tunc etiam breue futurum in incremento. Sed neque hoc præceptum reddit me certum de quantitate. Nam licet interdum ex accentu circumflexo cognoscere possimus α ultimæ syllabæ esse breue, ut ἡ αὐλαξ, ἡ ἔραξ, sæpe tamen hoc præsidio destituemur, tum quia non omnes accentum circumflexum notant in syllaba longa antecedente alteram sola positione longam, tum quia saltem in aliis vocabulis, ubi prima syllaba positione duntaxat longa est, nesciemus quantum sit posterius alpha, ἡ λάρναξ, ὁ ἄρπαξ, tum quia fieri potest, ut anceps in recto sit longa natura, in obliquis vero brevis, σὺς, συδς, *sus*. μὺς, μυδς, *mus*. πῦρ, πυρς, *ignis*.

Itaque nihil certo & constanter hic præscribi potest, quamuis partim ex Latina Prosodia, præsertim Emma-

nuelis, partim observatione & notatione, partim etiam his qualibuscunq; præceptis satis multa de harum vocum in αζ quantitate cognoscere liceat.

Illud etiam obseruetur tanquam signum certum, tunc α, harum & similium dictionum esse longum, cum à Poëtis vertitur in η. Nullum enim α breue à nominibus in αζ mutant ipsi in η. Theoc. Idyll. 9.

ἰεηκες δ' ἰεηξι, pro ἰερακες ἰεραξι.

Accipitres accipitribus chari sunt.

Et sæpe apud Homerum occurrit θῶρηκες, pro θῶρακες.

CAPVT X.

DE IOTA INCREMENTO
QVINTÆ DECLINATIONIS.

I.

IOta incrementum nominum neutri generis, breue est, τὸ μέλι, μέλιτΘ, mel. τὸ σίνηπι, σινήπιΘ.

II. Fœmininorum quoque & masculinorum barytonorum in ιΘ & ιδΘ & ιτΘ, ἡ πόλις, πόλιΘ, ciuitas. ἡ ἑρμῆς, ἑρμῆδΘ. ἡ χάρις, gratia, χάριτΘ. ἡ θέρμῆς, ius, fas, θέρμιτΘ, vel θέρμιδΘ; item-que τίς, τίνΘ, tam interrogatiuum quam infinitum cum suis compositis ὄσις, ἡ πῆς, ὄ, π. ὄ ὄφῆς, serpens. ὄφιΘ. ὄ πάρις, Paris. ὄ καὶ ἡ νῆσις, νήσιδΘ, ieiunus.

III. Fœmininorum etiam oxytonorum in ιδΘ, ἡ πατρίς, πατρίδΘ, patria. φίλων εἰς πατρίδα γαῖαν,

Ἀμαρυλλίαν, passim apud Homerum, ἡ ἀμαρυλλίς, ἀμαρυλλίδος, Amaryllis. ἡ ἐκλιώϊς, ἐκλιώϊδος, mulier Graeca. ἡ αἰπίς, clypeus. αἰπίδος.

EXCEPTIONES.

Excipiuntur tamen primo fœminina & masculina dicatalecta, idest, quæ duâs habent in Recto terminationes, ὁ δελφίς, δελφίνος, delphinus. ἡ ἀκτίς, radius, ἀκτίνος, ἡ σαλαμίς, σαλαμίνος, Salamis, & similia, quæ etiam in iv desinunt, δελφίν, ἀκτίν.

Secundo excipiuntur monosyllaba siue sint duarum terminationum, siue vnius tantum, præter δίς, διός, Iuppiter, quod breue est. ὁ vel ἡ θιν θινός, littus. ἡ ῥιν, nasus. ἡ ἰν vel ἰς, fibra, seu vis. ἰνός, ἰνὶ ἰνώ. λῖς, λιτός, pannus lineus, subtilis. ὁ λῖς, seu λιν, λιός, leo. ὁ λῖς, κιός, vermiculus qui in ligno vel frumento nascitur. Theoc. Idyll. 2.

ἐκβάλλοντες δὲ ὑπὲρ θινὰ βαθύν καὶ ὑπὲρ ἰνόν ἀκτίν.

Exscindentes in littus & in oram ventis subiectam.

Idem Idyll. 1. αἰδέοι ὠδήσαντι κατ' αὐχένα πάντοθεν ἰνές.

Vndiq; tument illi in ceruice fibra seu vena.

Homer. Iliad. 8. ἄρματα δὲ ἀμβροτοῖσι τίθητο ἑλίκτα πετάσας.

Currus vero super altaria posuit, linea tegumenta obtendens.

Theod. λιός ὅρεσκόιο ἀγλωρίῳ ποτὲ Σαμψών.

Montani leonis vim olim domans Sampson.

Theocrit. Idyll. I. καὶ οἱ αἰὲ δερμείαχολαὶ ποτὶ ῥί-
νι κάθηται.

Semper ei in naso acris bilis insidet.

ANNOTATIO.

Pleraq; ex prædictis accentu cognoscuntur, si enim no-
men accentum circumflexum in accusatiuis, & nominati-
uis pluralibus habeat, signum est vocalem illam ubiq; esse
longam, vt θιν, θινδς, θίνα: alias haud circumflexo, sed acu-
to notaretur. Illud λιται, quo utitur Homerus, deducunt a-
liqui à singulari λιτον, interim tamen, vt monet etiam Eu-
stathius Iliad. 8. inuenitur datiuus λιτι, Hom. οἶον ἐσθλὸν λι-
πὶ κάλυψεν, quem Grammatici à recto τὸ λῖς deducunt, &
est generis neutri.

Si enim secundum Eustathium datiuus hic est generis
neutri, necesse est, etiam Rectum illius esse generis neutri
qualiscunq; tandem sit. Alii aiunt esse generis masculini, ὁ
λῖς. Celebrant porro Poetæ à nomine λῖς seu λῖς, leo, præci-
pue accusatiuum λῖν.

Ait Lascaris primam in λῖδς etiam breuem reperiri, sed
non adfert exemplum.

Tertio excipitur ὁ καὶ ἡ ὄρνις, ὄρνις, avis, a-
les. penultima longa, ἡ μέρμις, μέρμις, funiculus:
& Ἀκνήμιδες, passim apud Homerum. Ἀκνήμιδες
Ἀχαιοὶ, bene ocreati Achii.

Hom. Odys. 5. ἐνθάδε τ' ὄρνιθες πανυσίπτεροι ἄ-
νάζοντο.

Vbi volucres alata stabulant seu cubile ponunt.

Theocrit. Idyll. 7. καὶ Μοισᾶν ὄρνιχες ὅσσι ποτὶ χῖον
ᾠοιδὸν Ἀντία κακκύζοντες.

Et Musarum volucres, quæ crocitant contra
Chium cantorem. Nam Dores ὄρνιχες dicunt ab
ὄρνιξ.

Pho-

Phocyl. tamen corripuit.

ὄρνισι μὲν πολλὴν ταχυτῆν, ἀλκίῳ δὲ λέεσσι.

Volucris quidem multam celeritatem, fortitudinem vero leonibus.

Hom. Iliad. i. Ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί.

Atridae & alii bene ocreati Achæi.

Odyss. io. κατέδει μέρμιθι Φαεινῇ.

Alligabat funiculo pulchro.

Quarto excipiuntur nonnulla quæ iota genitiui circumflectunt, ἡ κρηπὶς, κρηπίδ & , crepido. κνημὶς, κνημίδ & , tibia. ἡ σφραγὶς, σφραγίδ & , sigillum. ἡ κληὶς, κληίδ & , clavis. ἡ ἀψὶς, ἀψίδ & , fornix, arcus.

ANNOTATIO.

Quæ ab huiusmodi vocabulis iota longum habentibus componuntur, retinent ipsum quoque iota longum, etiam si mutetur accentus, ὁ χρυσάκτις, aureos radios habens. ὁ εὐκνήμις, bene ocreatus.

IV. Iota incrementum nominum in ιξ & ιψ breue est, ἡ θείξ, τειχὸς, capillus. ὁ καὶ ἡ κακίθειξ, κακίτειχ & , pulchricornus. hinc passim apud Homerum, κακίτειχες ἵπποι, pulchricorni equi. ὁ καὶ ἡ ὕσριξ, hystrix, species erinacii. ἡ σίξ, σιχὸς, ordo, series. ἡ κύλιξ, κύλικ & , calix. ὁ κίλιξ, κίλικ & , Cilix. ἡ ἑλιξ, ἑλικ & , inuolucrum. ὁ καὶ ἡ ἥλιξ, ἥλικ & , æquatis ætate. ὁ καὶ ἡ ὁμήληξ, ὁμήλικ & , coætaneus, ἡ χοῖνιξ, chœnix, semodius. ὁ χέρνιξ, χέρνιβ & , pollubrum, seu aqua qua lauantur manus. ἡ κατήλιψ, scala, κατήλιφ & ὁ καὶ ἡ αἰγίλιψ, αἰγίλιπ & , petra quæ à capris relinquitur ob altitudinem.

Homer. Iliad. 4. ἀμφὶ δέ μιν κροτεροὶ σίχες ἀ-
σπισσάων.

Circa illum erant robusti ordines clypeatorum.

Hom. Odys. 1. χέρνιβα δ' ἀμφίπολ' & προχοῇ
ἐπέχθε φέρσασα.

*Aquam vero ancilla ex gutto seu pollubro fundebat
ferens.*

ANNOTATIO.

Adde his composita ἀ τείψ, ὁ παυδοτέψ, idem quod
παυδοτείβης, παδοτρίβα, ὁ οἰκότεψ, verna, servus vernacu-
lus, dicitur etiam οἰκοτείβης, ἀλότεψ, pistillus quo sal con-
tunditur ἀλετείβαν. Interpres Aoristoph. καὶ ἔπον διηγήσα-
ναν ἀλοτείβα, & hunc bicipitem pistillum salis. Est autem
penultima in voce παυδοτείβης, παδοτρίβα, brevis tam apud
Græcos, quam apud Latinos, sicut & vox ἡ τείβ, quæ à
terendo viam significat. Hinc παυδοτριβικῶς, Arist.

ἀλλ' οὐ λέγεις καὶ παυδοτριβικῶς ταῦτά γε.

Benedicis hac & παδοτριβίκε.

Excipe ἡ τέπιξ, τέπιγ, cicada. ὁ καὶ ἡ πέρδιξ,
πέρδικ, perdix. ἡ μάσιξ, μάσιγ, flagellum. ἡ σμώ-
διξ, vibex, ὁ φοίνιξ, φοίνικ, phœnix. item, palma. ὁ
σκάνδιξ, scandix. & αἰξ, αἰκ, impetus. ὁ καὶ ἡ πολυαἰξ,
πολυαἰκ, impetuosus. & monosyllaba. ὁ ῥίψ, ῥιπός,
ramus salignus, vimen textile. ἱψ, ἱπός, vermis species, qui
cornua corrodit, ut ait Eustathius Iliad. 1.

Theoc. Idyll. 9. τέπιξ μὲν τέπιγι φίλ' & μύρμα-
κι ὃ μύρμαξ.

Cicada amica est cicada, & formica formica.

Oppian. κυων. 2. πέρδικες θῆροι ὃ πυρώδεις, αἰο-
λόδαιοι,

Perdices celeres, flammantes, & varii colli.

Hom.

Hom. Iliad. 10. τόξω δ' ἑπιπλήσων ἐπεὶ δ' μάστιγα
Φαεινῶ.

*Telo percutiens, quia scuticam seu flagellum (non ha-
bebat.)*

Hom. Odyss. 15. ἐνθα δὲ Φοίνικες ναυσίκλυτοι ἦλυ-
θον ἄνδρες.

*Vbi vero Phœnices nauibus inclyti viri vene-
runt.*

Dionys. Ἀκρόκημοι Φοίνικες ἐπηγεφές πεφύ-
ασι.

Vbi palmae alticomæ, opacæ, ortæ sunt.

Homer. Odyss. 21. μὴ κέρως ἵπες ἐδοιεν ἀποιχο-
μεῖς βασιλῆϊ.

Ne abeunte Rege vermes cornu corroderent.

Iliad. 11. ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκον πολέ-
μοιο.

Sed plurima pars belli violenti mihi incumbit.

ANNOTATIO.

Σμώδιξ etiam σμώδιγγον habet, à recto σμώδιγξ, Hom.
Iliad. ψ.

Πυκναὶ δὲ σμώδιγξες ἀνὰ πλάγας τε καὶ ὤμους.

Frequentes erant vibices per latera & humeros.

S. Gregorius Nazianzenus corripit incrementum nomi-
nis μᾶστιξ.

Μᾶστιγας Αἰγύπτου κακὸν φρονέειν ἀείθμεν.

Semper numera malefana plagas Ægypti.

CAPVT

CAPVT XI.

DE Y INCREMENTO QVIN-
TÆ DECLINATIONIS.

I.

Y Incrementum à nominibus monosyllabis in *us*, & à neutris in *u*, & à paroxytonis, & oxytonis, & perispomenis in *us* & *ur*, breue est, ὁ καὶ ἡ σὺς, ὕς, *sus*, σουός, ὁ μὺς, *mus*, μυός. ἡ δρυς, *quercus*, δρυές. τὸ γόνυ, γόνυ @, *genu*. τὸ δόρυ, δόρυ @, *hasta*. τὸ δάκρυ, δάκρυ @, *lachryma*. ὁ βότρυς, *botrus*, βότρυ @, ὁ νέκυς, νέκυος, *mortuus*. ὁ σάχυς, *spica*, σάχυ @. ἡ χλαμὺς, χλαμύδ @, *chlamys*. ὁ ἰχθύς, vel ἰχθύς, ἰχθύ @, *piscis*. ἡ ὀφρύς, ὀφρύ @, *supercilium*. ἡ ὀσφύς, ὀσφύ @, *lumbus*. ὁ μάρτυρ, μάρτυρ @, *testis*. ὁ ψίθυρ, ψίθυρ @, *susurro*, quibus adde, τὸ πῦρ, πυρός, *ignis*. ὁ καὶ ἡ κύων, *canis*, κυώδς.

Odyss. 10. ἐδμεναι οἷα σύες χαμαιθινάδες αἰὲν ἔδσσι.

Edere sicut sues humi cubantes semper edunt.

Tryphyod. Δάκρυσι λαθεῖδίοισιν ἔπι κλαύσαντες Ἀχαιοί.

Lachrymis occultis allachrymabantur Græci.

Homer. Iliad. 42. ἔρχετ' ὦ μνηστῆσιν ἐπ' ἐπ' ἰχθύσι κῆρυ φέρσσαι.

Venit mortem ferens piscibus.

Odyss. 4. αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὤω' ὀφρύσι δάκρυον εἶδε.

Cate-

Ceterum ille amaras fundebat sub supercilio lachrymas.

E X C E P T I O.

Producitur à Theocrito Idyll. 4. ἡ κώμυς κώ-
μυθ & fasciculus, manipulus. καὶ μαλακῶ χόρτοιο κα-
λὰν κώλυθα δίδωμι, & mollis graminis bonum do ma-
nipulum. Inuenies alia quoq; nonnunquam à
Poëtis producta, vt ἰλὺς, ἰλὺ & limus. Iliad. 21.

Κεῖσεται ὑπὸ ἰλὺ & κεκαλυμμένα.

Iacebunt (arma illius) limo tecta.

II. Nomina in ω, quæ etiam in υς desinunt, in-
cremento longo constant, ὁ Φόρκω, καὶ Φόρκυς,
Φόρκω & Phorcys. ἡ γόρτω, γόρτω & Gortyn, ciui-
tas Cretæ. ὁ μόστω, μόστω & turris vel domus lignea
vel sedes.

Homer. Odyss. 1. Φρόκω & θυγάτηρ, filia Phor-
cyni.

Idem Odyss. 3. ἐχαπὴ γόρτω & ἐν ἡεροιδέῃ
ποντῷ.

Ad fines Gortynis in obscuro ponto.

Apoll. Αὐτὰρ ἐν ὑψίστῳ βασιλεύς μόστωι θαάσ-
σας.

Ceterum Rex in altissima sede sedens.

Dion. καὶ οἱ μόστωας ἔχουσι δευράτεας.

Et qui ligneas habent ades.

III. Nomina in ξ & ψ fere habent breue in-
crementum, ὁ ὄνυξ, ὄνυχ & unguis. ἡ ἄντυξ, ἄντυ-
γ & ambitus orbis, seu curuatura rota. ἡ πτέρυξ, πτε-
ρυγ & ala. ὁ vel ἡ ἄμπυξ, ἄμπυκ & reticulum, re-
dimiculum muliebri, ἡ στυξ, γυγὸς, Styx. ἡ πύξ, πύ-
χος,

χός, *plica inuolucrum*. ἡ κάλυξ, κάλυκΘ, *folliculus*. ὁ
 χάλυψ, χάλυβΘ, *Chalybs*. κίνυψ, κίνυφΘ, *Ci-*
nyps, *nomen fluminis*, ὁ ἔρυξ, ἔρυκΘ, *Eryx*, *nomen mon-*
tis.

Lib. 3. Epigram. ὅκ' ἐπὶ δὴ πρεῦγεσι λιγυφθόγ-
 γοισιν αἰείσας.

Non amplius canes alis canoris,

Hom. Iliad. 18. πάντοσε δαιδάλλων πᾶσι δ' ἄντυγας
 βάλλε φαεινῶν.

τρίπλοκα, μαρμαρέω.

Vndiq; variegans, circumq; circulum iecit lucidum,
triplicem, splendentem.

Theoc. Idyll. 1. ἀσκητὰ πέπλω τε καὶ ἄμπυκι παρ
 δέ οἱ ἄνδρες.

Ornata peplo & redimiculo, iuxta illam autem viri
sunt.

Excipe ὁ κήκυξ, *cuculus*, ὁ βόμβυξ, *bombyx*, ὁ κήϋξ,
Ceyx; Vide Emmanuelem.

ὁ κύρυξ, *præco*, communiter producitur. Iliad. 1.
 χαίρετε κήρυκες διὸς ἄγγελοι, *saluete præcones*, *Iouis*
nuncii. legitur tamen correptum apud Homer.
 Iliad. 17.

κήρυκι ἡ πυτίδῃ.

ὁ βέβρυξ, βέβρυκΘ, *Bebryx*, *anceps*.

Theocr. Idyll. 22. κόχλω φουσαθέντ' αἰὲ βέβρυ-
 κες κομόωντες.

Inflata concha (conuenerunt) Bebryces semper co-
mati.

Hom. Iliad. 2. βεβρύκων βασιλῆΘ.

ὁ γρυψ, γρυπός, *Gryps*, & ὁ γυψ, γυπός, *vultur*,
longum habent.

Iliad.

Iliad. 22. τάχα κέν ἐκύνες καὶ γῦπες ἐδόντι.

Comedent illum vultures & canes.

Et hæc de incrementis nominum.

CAPUT VII.

DE QUANTITATE VERBORUM
IN PRÆSENTI ET IMPER-
fecto.

I.

QVANTA est syllaba immutabilis in præsen-
ti, tanta est in imperfecto, tam actiuo quam
passiuo omnium modorum, etiam in participiis,
κρίνω, iudico, ἐκρίνον, κρίνομαι, ἐκρινόμην, κρινόμενος,
prima ubique longa. γράφω, scribo, γράφο-
μαι, ἐγράφον, ἐγράφομην, γράφομαι, prima
breui.

II. Verba in ωω producant penultimam in
præsentī & in imperfecto, μολύνω, contamino.
πρᾶυνω, mitigo. βραδύνω, tardo. ἰθύνω, dirigo. ἀμύνω,
vltiscor, seu auxilior, propulso. δύνω, subeo, ingredior, &
alia huius generis.

Odyss. 8. ἄσει καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἥμαρ.

Ab vrbe & liberis crudelem diem propulsans.

III. Verba in ανω, νεμανθάνω, disco. βλαστάνω,
germino. ἀνδάνω, placeo. λαμβάνω, accipio. λαγάνω,
sortior, & similia, penultimam habent breuem.
Iliad. 1.

Ἄλ' ὅτε Ατρεΐδῃ Αἰακόμενον ἰὺ δ' ἀνεθυμῶ.

Sed

Sed non placebat animo Atreida.

Soph. Elect. αἰχίστα πάντων ἔργα δρῶσα τυγχάνεις.

Turpissima omnium facinora facis.

Idem ibidem. ὥς τ' ἵσταται ἀντίποινα λαμβάνεις.

Quod ob filiam repositas poenam.

Excipe Εἰκάνω, venio. κιχάνω, inuenio, assequor. Φθάνω, praueenio, praecoocuro.

Iliad. 2. καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.

Statim autem peruenit ad celeres Graecorum naues.

Corripitur tamen in βατράχ.

καὶ πέρνης λαβόμενος, καὶ ὁ πόντος ἵκανε ἀνδρα.

Calcaneum apprehendo, neque dolor occupat virum.

Iliad. 9. πόλιν ὑπεκπερθεῖ, φθάνει δέ τε πᾶσιν ἐπ' αἶαν.

Longe praecurrit, anteuertit autem omnem terram.

Iliad. 22. νῦν δ' αὖτέ με μοῖρα κιχάνει.

nunc mors me assequitur.

Iliad. 9. θείων ἐκίχανεν ἐταῖρους.

Currens affecutus est socios.

ANNOTATIO.

Quidam, inter quos Renatus Guillonius in sua Grammatica, tradunt nonnulla in ανω formari à futuro, & illa penultimam habere longam, αὐξάνω, cresco, ab αὐξήσω, οἰδαίνω, οἰδάνομαι, ab οἰδέω, οἰδήσω, tumefacio, turgeo, tumescio. οἰδαίνω tamen corripitur ab Homero Iliad. 1.

ὅς κ' ἄλλων

οἰδαίνει ἐν τῇθεσι νόον πύργῳ, ὡς φρονέοντων.

Quæ

Qua (ira) & aliorum inflat in pectoribus mentem prudenter quamvis sapientium.

Ibid. Αλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλω ὅππῃ τ' ἐκείνων μνήσσομαι.

Cor mihi ira turgescit quoties illorum recordor.

IV. Verba in *υω* & *ιω* siue duarum siue plurium syllabarum, sæpe producant penultimam, & sæpe etiam corripunt, πύω, σπυο. ποιπνύω, ministro. ιδρύω, statuo, sedere facio. ἐρητύω, cohibeo, reprimo. μηρύω seu μηρύομαι, reuoluo, glomero. ὠρύω seu ὠρύομαι, vlulo. θύω, sacrifico. λύω, soluo. ῥύομαι, libero. δακρύω, lachrymor. κωκύω, eiulo. δύω, subeo. φύω, nascor. ἐρύω, traho. κυλίω, voluo. μιλύω, indico, significo. ἐνύω, perficio.

Theocr. Idyll. 24. Ἐπὶ χθονὶ γαστέρας ἄμφω αἰμοβόρως ἐκύλιον ἅπ' ὀφθαλμῶν ἧ κακὸν πῦρ ἐρχομένοισι λάμπεσκε, βαρὺν δ' ἐξέπυσον ἰόν.

Humi ventres ambo (serpentes)

Sanguinem vorantes, voluebant, ab oculis vero mala flamma

Venientibus lucebat, noxiūq; exspuebant venenum.

Iliad. I. ὡς ἶδον ἠφαιστον Διὶ δώματα ποιπνύοντα.

Vt viderunt Vulcanum per domum ministrantem.

Odyss. 3. ὡς ἔφατ' οἱ δ' ἅρ' πάντες ἐποιπνύον, ἦλθε μὲν δ' ἔβρι.

Sic dixit, illi vero omnes administrabant, venit vero bos.

Odyss. 13. πρῆεις ἔσσυμαι ὅτε με βροτοὶ ἔπιτίσσι.

D

Ero

Ero honoratus cum mortales me minime colant.

Odyss. II. Περὶ μὲν γὰρ σε ζῶον ἐτίομεν ἴσα θεῶν
στ.

Antea enim te viuum honorabamus vt Deum.

Odyss. 7. καί μιν ἐπὶ ὥς ἑπὶς ἔπ' ἡ χθονὶ τίεται.

Honorauit illum, vt nullus alius in terra honoratur.

CAPUT XIII.

DE QUANTITATE VERBORUM
IN FUTURIS ET AORISTIS.

I.

Futurum primum quintæ coniugationis perpetuo corripit penultimam. ψάλλω, ψαλῶ, psallo. αἶρω, ἄρῶ, tollo. μολύνω, μολυνῶ, contamino. κλίνω, κλινῶ, reclino.

ANNOTATIO.

Ex hac regula sequitur omnia futura prima quintæ coniugationis vocis actiuæ & mediæ omnium modorum breuia esse in illa syllaba, quæ penultima fuit in futuro primo vocis actiuæ. κρινῶ, κρινῶμι, κρινεῖν, κρινῶν, κρινομένη, κρινοίμην, κρινεῖσθαι, κρινεῖσθαι. μολυνῶ, μολυνῶμαι.

II. Anceps Aoristi secundi est breuis: κρίνω, iudico, ἐκρινον. λείπω, relinquo, ἐλιπον. φεύγω, fugio, ἐφυγον. τρώγω, comedo, ἐτρεγον. λήβω, seu λαμβάνω, accipio, ἐλαβον. φεράζω, loquor, ἐφερεδον. ὀρύπτω, fodio, ὀρύξω, ὠρυγον. ψάλλω, ἐψαλον. fieri tamen potest, vt obstat huic præcepto positio, quam
semper

semper exceptam volumus. Et est cum etiā sine positione penultima producitur.

Homer. in βατς. ἔδ' ἐπὶ τ' ἐκ πολέμοιο κακὴν ἀπέφυγον αὐτῶν.

Nunquam ex bello malum effugi clamorem.

Ibid. Νήδυμ' ὅκ' ἀπέφυγεν ὕπν' ὅ, δ' ἄκνοντ' ἔμοιο.

Suavis non aufugit somnus, me mordente.

ANNOTATIO.

Ex hac regula cognosces breuem esse syllabam respondentem penultimæ huius Aoristi in omnibus Aoristis secundis, quorumcunq; modorum, etiam vocis passivæ, & in futuris secundis actiuis & mediis, quæ semper primam syllabam similem habent penultimæ Aoristi actiui τύω-τω, ἔτυπον, ἐτύπην, τυπήσομαι, τυπήσοίμην, τυπῶ, τυπήσεσθ', τυπήσομαι, τυπῶ, τυπῶμαι, τυπῶμι, τυπῶν, τυπῶμαι, τυπῶίμην, τῶπυμαι, τυπούμαι, prima ubiq; breui, quia in Aoristo secundo actiuo brevis est.

III. Aoristus primus actiuus tam in quinta, quā in aliis coniugationibus penultimam habet longam, τίω, ἰσθονο, τίσω, ἔπισα. λύω, ὀλυο, λύσω, ἔλυσα. Homerus Iliad. I.

Χωρόμην' ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν ἔδ' ἐν ἔπισας.

*Iratus quod fortissimum Achiuorum non honoraue-
ris.*

Ibidem, ἔδ' ἀπέλυσε θυγάτηρ ὅκ' ἀπεδέξατο ἔποινα.

*Neq; liberauit filiam, & non accepit pretium libe-
rationis.*

ANNOTATIO.

Hoc præcepto facile colligere est eandem syllabam itidem manere longam in aliorum modorum Aoristis primis actiuæ

actiuae & mediae vocis πῶν, πῶμαι, τίσω, τίσαι, πῶσαι, ἐπισαί-
μι, πῶσαι, πῶμαι, & sic de cæteris.

Hom. Iliad. I. τήσσαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλοισι.

Soluant Danaï meas lachrymas tuis telis.

EXCEPTIONES.

Excipiuntur I. circumflexa nonnulla in εω,
quæ in futuro, & quod hinc sequitur in Aoristo
quoq; primo ε retinent, τελέω, perficio, τελέσω, ἐ-
τέλεσα.

II. Verba quartæ coniugationis, quorum fu-
turum in σω exit, φεράω, φεράσω, ἐφερα; loquor.
γυνάω seu γυνάσομαι, flexis genibus oro, ἐγούνασα.
ἐποιμάω, pascō, ἡτοίμασα. ἐρίζω, contendo, ἤεσα. νομί-
ζω, puto, ἐνόμισα. χαλάω, ἐχάλασα, laxo, remitto.
κλύω, mergo. κλύσω, ἐκλυσα, quia horum & simi-
lium ω, vel ι, vel υ, in futuro breue est, & quod
hinc sequitur etiam in Aoristo primo, cum nul-
la mutatio interueniat. Theocrypt.

ὦς ποτ' Ἀθηναίω ἐρην ἤεσε.

Sus cum Minerva contendit.

III. Idem fit etiam in verbis circumflexis in
αω. Nam quæcunq; ex his ante α vocalem,
consonantem habent præter ρ, corripunt al-
pha in futuro, & in Aoristo primo; producunt
vero si habent ρ, vel vocalem ante α, γελάω, γε-
λάσω, rideo, ἐγέλασα. θλάω, θλάσω, ἐθλασα, frango.
σπάω, vibro, flecto, σπάσω, ἐσπασα. ἐλάω vel ἐλαύνω,
ἐλάσω, ἤλασα, agito, impello. ubique α breue est.
at in ἐάω, sino. δρῶ, facio. ἀκροάω, audio. θεάω, spe-
cto. περῶ, transeo. περῶ, conor. φρεῶ, mi-
sceo.

ſeo. longum eſt alpha futuri & Aoriſti. Homer.
Iliad. i.

ὅς ποτ' ἐμὰς βῆς ἤλασεν.

Non enim vnquam meas boues abegerunt.

Odyſſ. i8. ὅς ἐα δ' εἶσω.

ἔθλασεν, αὐτίκα δ' ἦλθεν ἀνὰ σόμα φοῖνιον αἵ-
μα.

Illis it ossa intro & statim fluxit ex ore sanguis.

Iliad. 19. ἐκτ' ἄρ' ἐξέσυγγεν πατρῷον ἐσπᾶσατ'
ἐγχε.

Ex vagina paternum eduxit gladium.

VI. Poëtæ in huiusmodi Aoristis σ interdum
geminare solent, vt penultima producatur, ἐτέ-
λεσα, ἐγέλασα, φερασάμην & pro φερασάμην &.

Iliad. i.

ἀνὰ δ' ἰσίοισι καὶ πέτασαν.

Alba vela extenderunt.

V. Interdum producunt sine vlla geminatione.

Odyſſ. i0.

σπασάμην & πέναντες ἄορ παχέ & πρὸς μηρῶ.

Vibrans acutum gladium à crasso femore.

VI. Sæpe etiam corripitur Aoristus ab aliis ver-
bis deductus. ἐρύω, traho. Iliad. i.

αὖ ἐρύσαν μὲν πρῶτα καὶ ἐσφαζαν καὶ ἐδει-
ραν.

Retro traxerunt primo & macerant & excoria-
runt.

Iliad. 13. ὁ δέ μιν τίσιν ἴσα τέκεσσι.

Honorauit illum perinde ac filios.

Odyſſ. 5. ὁ ψὲς δὲ ἤρ' ἀνέδυσεν, σόματ' & δ' ἐξέπυσεν
ἄλμυ.

Sero vero emerfit, & ore vomuit fœluginem.

Theoc. Idyll. 6. ὥς μή βασκανθῶ ἢ τις εἰς, ἐμὸν
ἐπύσσα κόλπον.

Ne subirem inuidiam ter in meum sinum expui.

ANNOTATIO.

Superuacaneum existimamus monere tum quoque in Aoristis aliis actiuis & mediis α, vel ι, vel υ, longum esse, cum in Aoristo indicatiui longum est. Iam enim aliquoties diximus eandem esse rationem aliquorum temporum, quæ ab hoc, ut sic dicam, capite descendant.

CAPUT XIV.

DE QUANTITATE VERBORUM IN PRÆTERITIS.

I.

SI anceps sit brevis in futuro vel Aoristo primo, brevis quoque est in præterito perfecto actiuo & passiuo omnium modorum, γελάω, γελάσω, γεγέλακα. ερίζω, ερίσω, ἤερκα. θλάω, θλάσω, τέθλακα. τίνω, πνῶ, τέτακα. (nam & hoc α ex ε natum breue est) κρίνω, κρινῶ, κέκερικα, κέκειμαι, κέκεισθαι, κέκειται, hinc verbalia breuia κρίμα, κρίσις, κριτής, κρείθην, κειθήσομαι. Φεράω, πέφερακα, πέφερασθαι, πέφερασθαι, hinc Φεράσις. κλίνω, κλινῶ, κέκλικα, κέκλιμαι, κέκλισθαι. hinc κλίμα, κλιπός, ἐπερόκλιτο. Theocritus Idyll. 6.

ὥς

ὡς παρ' ἐμὴν κέκεται.
Ut mihi videtur.

ANNOTATIO.

Aliqui κρίμα circumflectunt, sed vere acuitur penultima, tum ratione derivationis, tum quia Nonnus primam corripit.

Εἰς κρίμα δισδὸν ἔβλω.

In iudicium duplex veni.

Quamuis necesse non sit, ut derivatum eiusdem sit quantitatis cum suo primogenio, multa enim esse quæ suæ originis quantitatem non sequantur, iam supra dictum est, sic ἡ κλίμαξ, & τὸ κλίτθ, & ἡ κλιτὺς, producuntur, licet à præterito κέκλιμαι, deduci possint.

Odyss. 21 Κλίμακα δ' ὑψηλὴν ἀνέβησεν οἷο δρόμοιο.

Scalam altam sua domus ascendit.

Apollin. κλίτα παλῶσα κατὰ σπῆλιν ὑπὲρ ἄκρον, ἥνυσαν.

Homerus Odyss. 2. εἰς κλιτῶν ἀνάβας ἢ δάσκειον ὑλῶ.

In montis declivitatem & densam sylvam ascendens.

II. Quanta fuit anceps verbi in singulari, tanta manet in duali & plurali, τέτυφα, τέτυπα, πετύφατον, πετύφαμεν, πετύπαμεν, ἐτυφάμεθα, τυφάτω, τύφατον, τυφάμεθ, αἱ vbiq̃ breui.

EXCEPTIO.

Excipe tertiam personam pluralem præteriti in ασι, hæc enim longa est, πετύφασι, τετύपाσι. Iliad. 4.

τῶ δ' ἐθέλω ὅθι τοι φίλοι ἄνδρες ἐκχευάσιν.

Illam volo, vbi tibi dilecti viri nati sunt.

D 4

Mimner-

Mimnermus. ὅκ' ἀγαθὸν, κῆρες δὲ παρεσῆκασιν μέλαιναί.

Non bonum. Parca autem nigrae nobis astant.

ANNOTATIO.

Theoc. Idyll. 21. corripuit penultimam praeteriti.

ὑψηλαὶ δὲ πεφύκειν ἀγρόθεν πεδκαί.

Sublimes autem prope nata erant pinus.

Homerus Odyss. 11. πεθναῖσιν, πμὴν δὲ λελόγγασιν ἴσα θεοῖσιν.

Moriuntur, honorem vero Diis aequalem nasci sunt.

Quidam tamen legunt πεφύκεσαν. Illud etiam Homeri Iliad. 1. peculiare est.

ποῦδ' αὖ δέ μοι λύσατε φίλῳ.

Liberate mihi charam filiam.

III. Participium foemininum Aoristi primi in ασαι longum est, τύψασα, γράψασα, αἵξασα, passim apud Homerum. Et Odyss. α.

ἡ μὲν δὲ πύξασα, καὶ ἀσκήσασα χιτῶνας.

πασάλω ἀγκρεμάσασα πρὸς τῇ τοῖσι λέχεσι.

Illa quidem plicato & aptato indusio, & ex trabe suspensio iuxta vermiculatos lectos, &c.

IV. Quoties ex praeterito vel κ, vel vocalis abicitur, anceps quæ remanet corripitur, πέφυκα, πέφυα, δέδοικα, δέδια. Nam licet πέφυκα penultima longa constet, πέφυα tamen penultimam corripit.

V. In aliis quoque temporibus anceps relicta ex abiectione alterius vocalis pro breui habenda est, ἔφυγον à φάγω, fugio. ἔλιπον à λείπω, relinquo, ἤλυθον ab ἔλθω, venio. ἔπυθον à πάθω, audio, πύθόμεθα. De qua re iam supra dictum est. cap. 7.

VI. Bre-

VI. Breues sunt Ancipites in Atticis verborum repetitionibus, tam in primis quam in penultimis syllabis, ἀκήκηθα, ab ἀκῆγῶ, *audiui*. ἀλήλιφα, ab ἀλείφω, *ungo*. ἐλήλυθα, ab ἐλῶθῶ, *venio*. ἐρήεκα, ab ἐρίζω, *contendo*.

VII. In aliis itidem verbis reduplications ancipitum breues sunt, ἄχημι, *doleo*, ἀκάχημι, ἀλύκτημι, ἀλαλύκτημι, *in angustias redigo*. ἄλημι, ἀλάλημι, *erro*.

VIII. Anceps ante π natura brevis est, βάπλω, *tingo*. θάπλω, *sepelio*. σκάπλω, *fodio*. τύπλω, *percutio*. κύπλω, *inclino*. κρύπλω, καλύπλω, *abscondo*. νίπλω, *lauo*. præter πίπλω, *cado*. & ρίπλω, *iacio*. Hinc βέβαφα, τέθαφα, ἔσκαφα, νένιφα, penultimam habent breuem, at τέτυφα, κέκρυφα, κέκυφα, penultimam habent longam, licet in præsentis sit breue natura, & tantum positione longum. Ita docent plerique.

Nonnus καὶ νῶτα κεκυφότα τείρετο σίμων.

Simon dorso incuruus diuexabatur.

ANNOTATIO.

Videtur tamen regula non vsque adeo certa. Nam præteritum medium τέτυπα à τύπτω, videtur penultimam corripere, tum quia inde formantur prima breui, τυπή, *idus*, *plaga*, & τύπη, *vestigium aut nota pulsando impressa*, tum quia in infinitiuo passiuo præterito penultima non circumflectitur, sed acuitur, πετύφθαι; cum iuxta leges accentuum longa ex sua natura ante finalem breuem, cuiusmodi est αι circumflexo notanda sit, si aliquem habeat accentum.

CAPVT XV.
DE QUANTITATE VERBORUM IN MI.

I.

PRopria reduplicatio verborum in μι brevis est in omnibus temporibus, nisi obstat positio. τίθημι, δίδωμι, ἐτίθλω, ἐδίδων, πείθω, δίδωμι, δίδωμι, τίθημι.

ANNOTATIO.

Dixi reduplicatio propria, Nam impropria etiam extra positionem non corripitur fere, ἵημι, ἱέμεν, ἰς.

II. Aliorum verborum reduplications itidem corripuntur. τίθεω, pono. δίδω, do. πτεώσκω, vulnere. διδράσκω, fugio. πτώω, collimo. sic ὄνημι, ὀνίνημι, ἱυυο, profum.

Excipitur γίνομαι, seu γίγνομαι, si tamen reduplicatione constat, & γινώσκω.

Hom. Iliad. 24. εἰδὲ οἱ αἰδῶς
γίγεται, ἢ τ' ἀνδρας μέγα σίνετα, ἢ δ' ὀνίνησι.

Neg, ei pudor

Est, qui viros valde ledit, aut iuuat.

Odyss. 3. Φεδρον ἐπεὶ γίνωσκον ὃ δὴ κακὰ μῆδετο
δαίμων.

Fugi, cum viderem quod Deus mala nobis moliretur.

III. Ἄλφω secundæ coniugationis vbique corripitur in duali & plurali actiuæ vocis, & in singulari imperatiui, & in passiuo tam in singulari

Iari quam in plurali, excepti tamen personis in
αισι.

ἴσασιν, ἴσάτω, ἴσασιν, ἴσασιν.
ἴσαμι, ἴσαμι, ἴσάτω, ἴσασιν.

ANNOTATIO.

Longum tamen est α, præteriti actiui. Nam ἔσασιν pro ἔ-
σασιν, dicitur Dorice. Est autem α Doricum longum, hic ta-
men corripendum videtur, cum breue sit in passiuo. Illud
Theocrit. Idyll. I. τίν' ὦ γὰρ ἐτόσον ἔργασαι, ab ἔρομαι, α-
μο, geminato α scribendum est. Est porro α etiam in infi-
nitivo Poetico breue, ἴσάναι, ἴσάναι, ἴσάναι, ἴσάναι.

IV. T quartæ coniugationis in singulari actiux
vocis producitur: ζῶντι, ἐζῶντι, ἐζῶντι,
quod in dissyllabis magis aduertitur, διδομι, κλδ-
μι, φδομι, sunt enim properispomena. In duali
vero & plurali, & in toto passiuo & medio corri-
pitur υ. Nam ubi cæteræ coniugationes habent
η vel ω, in singulari, ibi quarta habet υ productū;
ubi vero cæteris in duali & plurali est ε, vel ο, vel
α breue; ibi quarta suum quoque υ corripit. Hinc
υ, Aoristi secundæ actiux vocis indicatiui modi
dualis & pluralis numeri longum est; ἔδωτε,
quia alia quoque verba in μι, præter hæc duo τί-
θημι & δίδωμι, longam vocalem in plurali huius
Aoristi habent.

V. In Imperatiuo singulari corripitur υ in poly-
syllabis. κέκλυθι, κέκλυτε, ζῶντι: at dissyllaba
producuntur. Iliad. I.

κλδθίμεν δ' ἄγερότοξε.
Audi me Apollo.

Homer.

Homer. Iliad. 19. ἀλλ' ὄρεσθε, πόλεμον ἢ καὶ ἄλλας
ὄρνυθι λαάς.

Sed excitare, & in bellum alios impelle populos.

CAPVT XVI.

REGVLÆ COGNOSCENDI
QVANTITATEM ANCIPITVM
in primis & mediis syllabis
nominum.

I.

ANceps vocalis ante aliam siue breuem, siue
longam, non corripitur necessario, vt apud
Latinos fieri solet. ἰδς, venenum, sagitta. ἀήρ, aer. ἰη-
τήρ, seu ἰατρός, medicus, prima longa.

Hom. Iliad. 4. τλαίης μὲν Μενελάω ὅππῃ περ ἐμὲ
παχὺν ἰόν;

Ausis ne Menelao celerem sagittam immittere.

A N N O T A T I O.

Apud Latinos pauca sunt Latina, quæ vocalem ante vo-
calem non corripiant. Quando vero apud Græcos vocalis
ante vocalem corripitur, discas vsu & obseruatione, par-
tim præceptis, partim etiam subsidio Prosodiæ, & linguæ
Latinæ; quis enim nescit hoc vocabulum ἀήρ primam pro-
ducere, item illa μάχων, Machaon, διδυμάων, ποσειδάων, &
similia penultimam habere longam? ἀήρ corripitur à Pho-
cylide hoc versu:

σῶμα γὰρ ἐκ γαίης ἔχομεν καὶ πάντες ἐς αὐτὴν
λυόμενοι κόνις ἐσμεν, ἀήρ, δὲ αὐτὰ πνέοντα δέδεκται.

*Corpus enim habemus ex terra, & omnes in eam resoluti,
puluis sumus, aer vero seu cælum recipit spiritum.*

II. A

II. A in superlatiuo semper corripitur. σοφώτα-
τος, sapientissimus. πεισώτατος, mitissimus.

III. Nomina in ια paroxytona, quæ vltimam ha-
bent longam, penultimam corripunt. σοφία, φι-
λοσοφία, μαρία, συμφωνία, ὁρθογραφία, & alia hu-
ius generis.

ANNOTATIO.

Excipi solent hæc, αἰνία, seu αἰνίη, tristitia, κενίη, seu κενία,
pulus, αἰκίη, iniuria, plaga, χαλιή, seu χαλιά, nidus, ὀρμηή, te-
nuis funiculus, linea piscatoria ex setis equinis.

Est tamen cum corripuntur.

Theognis. μή ποτ' αἰήκετον, κύρνε λάβης αἰίλω.

Ne unquam tristitiam immedicabilem assumas.

Iliad. 2. πέλωες ἐν κενίησιν ὁδὸν λαζοίατο γαῖαν.

Proni in pulvere mordicus terram apprehendant.

Sophoc. Elect. αἰνὴν κατέπεφνεν ἀχίστης ἐν ἀγκίαις.

Qua ipsum occidit iniuria turpissima.

Phocyl. μηδέ τις ὄρνιθας χαλιῆς ἅμα πάντας ἐλέσθω.

Neq; accipiat quis simul omnes volucres ex nido.

Solent interdum Poetæ solita sua licentia alias quoque
quantumvis natura breues dictiones in ια producere, vt
Theocritus, seu quis alius auctor, in Syringe.

σύριγγ' ἔνομ' ἔχας ἄδει δέ σε μέτρα σοφίης.

Syrinx nomen habes, canunt vero te metra sapientia.

Odyss. 22. ὡς καὶ κερύνης δούρασιν μέγ' ἀμείνων.

Beneficium maleficio longe melius est.

Fit hoc quia brevis est inter duas longas, vt & in his
κρομμύων, ἀκρόμμυον, cappa. νηδύων, ab ἡ νηδύς, venter, & in
aliis. Hinc non adeo condemnandi sunt, qui nonnunquam
in Latino carmine idem sibi permittunt, dum syllabā bre-
uem inter duas longas sitam producunt, vt fit in nomine
Andreas, Matthias, & in similibus maxime propriis. Illi
vero ferendi non sunt, qui hæc & alia huiusmodi arbi-
tratu suo producunt, Maria, Sophia, Symphonia, Harmo-
nia, quasi penultimæ essent longæ, vel certæ commu-
nes.

nes. Nec refert quod multis in locis vſitate accentu acuto illa vocabula pronunciantur. Notum enim eſt accentum & quantitatem apud Græcos diſtingui. Vnde in carmine non attendendum quis ſit accentus, ſed quæ quantitas, quamuis danda, vltroque etiam aliquando ſumenda ſit licentia, vocabula Græca non quantitate, ſed accentu metiendi, cum id non fiat ſine exemplo Auſonii & aliorum, vt conſtabit cap. 35.

IV. Breue eſt iota in diminutiuis in *ιον*, τὸ γράμμα-
μάτιον, *literula*. τὸ δογματίον, *dogma*. τὸ κρηστίον, *puella*. Et in comparatiuis neutris, βέλτιον, *melius*. ἰδι-
ον, *ſuauius*. γλυκίον, *dulcius*; & in multis adiectiuis
in *ι* & ὁ ἄξι & ὁ ἀνάξι & ὁ ὀλβι &
felix; & in multis ſubſtantiuis, ὁ βί & ὁ βίος &
&c.

Mimnermus, αὐτίκα τεθνήσκει βέλτιον ἢ βί-
ος.

Statim mori melius eſt quam viuere.

Corripitur quoque iota in nominibus poſſeſſi-
uis in *ιν* & ὁ ἀνθρώπιν & *humanus*, & ſignifican-
tibus materiam, ὁ λίθιν & *lapideus*. ὁ κέδριν & *ce-
drinus*. ὁ ξύλιν & *ligneus*. Tempus item & horam
ſignificantibus, ὁ εἰαρινός, *vernus*. ὁ θερινός, *æſtiuus*.
ὁ νυκτερινός, *nocturnus*. ὁ ὀπωρινός, *autumnalis*, licet
penultima quoque longa legatur, *Iliad.* 21. & ali-
bi.

ὥς ὅτ' ὀπωρινός βορέης, &c.

Sicut cum autumnalis Boreas.

ANNOTATIO.

Comparatiua masculina in *ων*, & neutra quoque produ-
cuntur nonnunquam. Philemon.

ἡδίων ἔσθ' ἐν μουσικώτερον.

ἔσ' ἢ δ' αὖ αὖ λοιδόρε' ἄλρον φέρειν.

Suavius nihil est, neq; magis musicum, quam posse con-
nitia ferre.

Υ in pronomibus producitur, ὑμεῖς, ὑμῶν, ὑ-
μῖν, ὑμᾶς, ὑμέτερον. At in nominibus polysyllabis
fœmininis in ωη & υτης, corripitur, γηθοσύνη, leti-
tia. βραδυτης, tarditas. γλυκύτης, dulcedo. ταχύτης,
celeritas, & in aliis.

CAPVT XVII.

DE ANCIPITVM QVANTITA-
TE IN ANTEPENVLTIMIS SYLLA-
bis, & primùm de alpha ante vo-
cales & diphthongos.

ADMONITIO.

Novem capita, quæ sequuntur, quoniam priuato potius
studio pro re nata videntur esse recolenda, quam publicè
à magistris enucleanda, diuersis etiam characteribus expri-
muntur. Et si ex Regulis, quas hæcenus tradidimus, quan-
titas penultimarum & antepenultimarum syllabarum ut-
cunq; cognoscipote est; præsertim si vel exigua accedat lectio
Poetarum; fortasse tamen è re iuuentutis fuerit, sigillatim
accuratius declarare, quando nam tres ancipites vocales α, ε,
υ, corripiantur vel producantur. Nomine autem antepenul-
tima non tantum intelligenda est tertia syllaba à fine, sed et-
iam quauis ante tertiam, si dictio illa pluribus, quam tribus
syllabis constet. Regulae sunt hæc.

I. α ante α corripitur. Excipe ἀάτ, innoxius, inui-
olabilis, Iliad. ζ. ἀπελάωτος, imperfectus, irritus. Ili-
ad. β.

II. α an-

II. α ante s corripitur. Excipe αἰνάα, *aternus, perennis*. Hesiod. lib. 2. αἰέρ, *aereus*. Λαέρτης, *Laertes*, pater Vlyssis. Λαερτιάδης, *Laertiades*. patronymicum Vlyssis, passim obuium apud Græcos & Latinos Poetas.

III. α ante i breue est. Excipe αἰδί, *sempiternus*. αἰθαλής, *semper virens*, αἶκ, *à singul. αἶξ, impetus, motus alicuius, qui irruit*. πολυαἶκ, *πολέμιο*. Iliad. α belli multum irruentis. αἶκη, *impetus*. Odyss. ο. αἶσω, *irruo, cum impetu feror*. Odyss. α. ἀχαικός, *Achaicus*. βεβαῖ, *iactator, qui de se magnifice loquitur*. Iliad. ν. ἐλαῖνος, *ἐλαῖνος, oleaginus, ex olea arbore*. Iliad. ν. Odyss. ι. κατὰ γδῶ, *aduerb. impetuose* κατὰ γδῶ, *antrorsum cum impetu*. Apoll. lib. 2. Arg. λαῖν, *lapideus*. λαῖν, *χετὼν, lapidea tunica*. Iliad. γ.

IV. α ante o, & υ, & ω corripitur. Excipe ἄονες, *populi ex Aonia ab Aaone*. βιάομαι, *cogo, cogor*, ἰάομαι, *medeor*. Λαοδάμεια, *Laodamia*, cum aliis compositis à λαός, *populus* λαομέδων, *λαομεδονπάδης*. πετῖάος, *contractim τέτλωρ, quadriungus*. Odyss. ν. Τάωντον, *nomen montis*. Odyss. 2.

V. α ante ei & oi corripitur. αἰμνής, *immortalis memoria*. αἰοιδός, *cantor, Poeta*, αἰοιδίμ, *decantatus, celebris*. Anceps est αἰείω, *cano*.

CAPVT XVIII.

DE ALPHA ANTE CONSONANTES.

I. α ante β, γ, δ, breue est. Excipe ἰθαμνής, *legitime natus*. Odyss. ζ. ναυαγέω, *naufragium facio*. ναυάχιον, *naufragium*. Choerilus apud Athen. lib. 11. Ionice ναυηγέω & ναυήχιον, σφραγίζω, *signo, consigno*. Τιμαγής, *Timagetes*. Theoc. Idyll. 2. αἰδηκώς, *pro αἰνδηκώς, tadio affectus, qui fastidiit*, ab αἰδέω, *vel ab αἰδέω, sine contractione*. Iliad. κ.

II. α ante θ, κ, λ, corripitur. Excipe γαθαμίς, *Ionice γυμίς*

ῥαυμῖς, capra genus. ῥαυμῖς, piger, primam longam habet diphthongo, ut & alia, quæ vel ab hoc descendunt, vel à quibus ipsum fit, ut ῥαυμῖς, ῥαυμῖα, ῥαυμῖς, ἀγκύσις, in-
 uitus, pro ἀγκύσις, ἀγκύσις, minister quod producitur, non tam, quia α longum habeat, quàm licentia Poetica, componitur ex ἀγκύσις & ῥαυμῖς. ἀγκύσις autem in compositione α breue habet, et si Poetæ interdum producant, ut in hac ipsa dictione veteres illi apud Athen. lib. 7. Ζάκυνθος producitur apud Theod. Idyl. 4. Sed Homer. corripit Iliad. β. Μακεδανός, Doricè pro μακεδανός, longus, vox Poetica à μήκῃ, longitudo. pro quo Dares, μάκῃ, σακίτης, Doricè, pro σακίτης à σακίς, stabulum caprarum. Theoc. Idyl. 1. vocat. σακίτιον ἄρνα, agnum ob teneriorem ætatem stabulo inclusum. Συρακούσις, Syracusus. Theoc. Idyl. 15. & numeralia in ὀσίσσις, ut ἀγκύσις, τριακόντις, λακίς, Doricè pro ληκίς sono. λακίς tamen formatum ab ἐλάκων futur. 2. verbi ληκίς, primam corripit. Theoc. Idyl. 2. ἀλοσύνη, apud Nicand. dementia vel voluptas. φαλαίνη, balena vel cicindela, apud Nicand. ἄλοφος, non cristatus, producitur Iliad. χ. sed per licentiam. Anceps est prima in μεγαλός, mol-
 lis.

III. α ante μ, ν, π, ρ, corripitur. Excipe ἄμνητις, messis seu, ea, quæ, metuntur. ἄμνητις, tempus metendi Hesiod. lib. 2. Ergo ἄμνητις, messor Iliad. λ. ἄμνα, meto, colligo, prima communi. Hesiod. in Erg. Iliad. ω. Οδυσσ. 1. ἀπάμεια, nomen ciuitatis. Dionys. de situ orbis. δαμγίτας, Damæta, nomen pastoris apud Theoc. Virg. ἀνέψιδος, consobrinus, corripitur. Iliad. 1. δα-
 νυβίς, Danubius. κρανίον, cranium, caluaria. κρανώνις, Cra-
 nonius, à Cranone vrbe. Theocr. Idyll. 16. μανιακός, furiosus. Orph. Hymn. in Bacch. νεανίας, iuuenis, Ionicè, νεωίης. Hinc longum illud α. Aristoph. Vesp. Eiusdem quantita-
 tis sunt, νεανιός, iuuenilis, & similia. παμνιδός, qui ex tribus Paaniensi. ἀπεννίον, nomen montis. Virg. Dionys. corripit primam & penultimam, ἀπέννιον, licet alii legant, ἀπέννι-
 ον. ἀπέννιον, Doricè, pro ἡπέννιον, continens. ἀπιδανός, pro Po-
 leponneso accepit. Mimnermus apud Athen. lib. 13. δραπέτι-
 δης, fugitiuus, apud Moschum. νάπτα, idem quod νάπυ, seu
 σινηπι, sinapi. Nicand. Alexipharm. ἀπό λων primam habet

E

com-

communem. ἀρώμαι, *precor, imprecor*. Iliad. 2. Odyss. β. ἀρή-
τη, *uxor*. Alcinoi, ἀρητος, *Aretus*, filius Nestoris. ἀρητής, Sa-
cerdos, *precator*. Iliad. α. ἀρήτρεα, *hæc Sacerdos*. Musæus. ἀρη-
τος, *precibus expeditus*. πολυάρητος, *multis precibus expeditus*.
Odyss. 2. Ἀρλών, *Arene*, nomen urbis in Peloponneso. Iliad.
ε. ἀμαρακός, *amaracus*, herbæ nomen. Virg. i. Æneid. Hinc
eadem quantitate, ἀμαρακώεσσα. apud Nicand. in Theriacis.
ῥαείων, nomen fluminis, apud Athen. lib. 9. videtur esse nomen
proprium viri. καράβη, *canceri genus*, Athen. lib. 3. Λάρισα,
Larissa, patria Achillis. μαρύνωμαι pro μηρύνωμαι, *glomero vel*
glomeror. Theoc. Idyl. i. φλυαγῶ, *nugor*, ἄριστον, *prandium*. per
contractionem, quasi ἀόριστον, corripitur tamen. Iliad. ω. ἀν-
είσος vel ἀναείσητος, *impransus*. Aristoph. Ἀγ. τ' ἀγροῦς τέ-
χω ἀναείσητος ὦν, *per forum curro impransus*.

IV. α ante σ, τ, φ, χ, corripitur. Excipe ἄσις, nomen
campi. Iliad. β. Virg. i. Georg. Ἀσιάδης, *Asiades*. ἄσωπός, A-
sopus, nomen fluminis. ἐπαράσιμος, *execrabilis*. Phocylid.
ἀκρασία, *temperies*. ἀκρασία, *intemperies*. ἀκράσις. Ἀτ-
κρασία ἀκρατέω ante penultimam habet breuem. Ἰάσις,
Iasius, filius Abantis Argiuorum Regis, corripitur. *Iasides*
patronymicum. 5. Æneid. κρηάσιον, *puellula*. πασιφάης,
Pasiphae 6. Æneid. πασιφάης, *omnibus apparens*, epithe-
tum Solis. ἄτερος pro ἕτερος, *alter*. βατήριος, *scanforius*,
produci dicitur, sed corripitur à Phocyl. διδυματόης, *gemel-
lipara*. Theoc. Idyl. i. ἑτέρον, pro τὸ ἕτερον, *alterum*. λά-
τυπος, *lapicida*. & alia à nomine λάς, vel λαῶς com-
posita. τράχχος, nomen piscis, à τρα-
χὺς, *asper*, Ionicè τρα-
χὺς.

CAPVT XIX.

DE IOTA IN ANTEPENULTI-
MIS, ET PRIMVM ANTE VO-
cales & diphthongos.

I.

I ante *a* & *e* corripitur. Excipe *ιάομαι*, *medeor*. Odyss. τ. *ια-
πετός*, *Iapetus*, nomen proprium. Ouid. 1. Metam. Nōnus
Dionys. *ιάσιμος*, *sanabilis*, vt & alia ab *ιάομαι* descendunt.
ιάσιος, *Iasius*. *ιασιών*, *Iason* filius Iouis & Electræ. Ouid. 9.
Meta. Theoc. Idyl. 3. *ιασός*, *Iasus*, Insula Cariæ. Communia
sunt, *ἀνιάω*, *ἀνιάζω*, *tristor*. *ἀνιάζος*, *tristificus*, *tristis*. Odyss τ.
χ. δ. ε. *Διάβολος* primam longam habet licentia Poetica. *ια-
τρός* seu *ιητής*, *medicus*, dicitur primam habere communem,
sed producitur ab Homero *πῖερος*, mons Thessaliæ, *πῖεριος*,
Pierius, *Pierides*. Anceps est *ἱερός*, *sacer*, *sanctus*. Iliad. α. O-
dyss. ε. vt & *ἱεμαι*, *eo*. Iliad. β. *ἱεμαι*, *cupio*. Iliad. ε.

II. I ante *η* & *ο* corripitur. Excipe *ιητής*, *medicus*. Iliad. λ. An-
ceps est *ἵημι*, *mitto*, cum compositis. Iliad. γ. & *ἰόνιος*, *Ionius*.
Virg. 3. Æneid. Lucan. lib. 3. *Ionius* primam corripit apud
Horat. Ode 6. vt & *Ionía*, *Ion*. *ἰός*, *sagitta*, *venenum*, cum
compositis, *ιοβόλος*, *venenum* seu *sagittas iaculans*, *ιοβόρος*,
venenivorus. Oppian lib. 3. *ιοχέαιρα*, *gaudens sagittis*, epithe-
tam Dianæ. Iliad. ε. *ῥίομαι*, *puto*. Iliad. τ. Odyss. ξ. *ὀφιονίδης*,
Ophionides. *πανδιονίδης*, *Pandionides*. *χιονόης*, *niueus*. Nicand.
Alexipharm. videtur produci licentia, ob concursum tot
breuium, sicut & *χιόνεος*.

III. I ante *υ*, *ω*, *αι*, *αυ*, corripitur. Excipe *ἰϋγή*, *ἰϋγμός*, vox si-
bilo similis. Iliad. 6. Nicand. Theriac. *ἰόζω*, *clamo*, *sibilo*. Ili-
ad. ε. *ἰωχμός*, *persecutio*, *insectatio*. *μνιώδης*, *algosus*. Nicand.
Alexipharm. *παλιώξις*, *πεγίωξις*, quasi dicas, *postinsecu-
tio*, *præinsecutio*. Hesiod. in Aspid. *φθιώτης*,
Phthiota, ex *Phthio*, *παίνω*, *pingue-
facio*, commune, *ἰαίνω*,
latifico.

CAPVT XX.

DE IOTA ANTE CONSONANTES.

I.

I ante β, γ, δ, breue est. Excipe αλίβαπτον apud Nicand. te-
ste Vergara. τίβυρις seu τίβυρ, Tibur, ciuitas Italie, Horat.
lib. 2. Ode 6. alii scribunt per υ. Τιβέρις, Tiberius. ῥίχιον
magis horrendum. ῥιγεδανή, ῥιγελός, horrendus. ῥιγέω, horreo.
ῥιγώω, frigeo. Iliad. α. & γ. Odyss. ζ. Hesiod. in Clyp. σιγάω,
taceo, σιγάζω, tacere facio. Odyss. τ. & alia, quæ ab his verbis
nascuntur. ὀρίχανον. origanum Oppian. 3. Cyneg. alii scribunt
ὀρείχανον. ἀκιδάλις, Acidalius, epithetum Veneris. i. Æ-
neid. ἰδάλις, à monte Idalo. ἰδάλιον, oppidum Cypri. ἰδ-
μυδός, nomen proprium passim in Iliad. πιδύω, quod & πη-
δύω, aqua ex me saliunt, profluo. Nicand. Theriac. ab hoc fit
πιδύτης, nomen proprium. Σιδώνις, Dion. Sidonia Dido,
apud Virg. prima & antepenultima longa Æneid. i. χελιδό-
νιον, nomen herbae. χελιδόνειος, hirundininus, producuntur,
quia χελιδών iota longo constat. Hesiod. lib. 2.

II. I ante θ, κ, λ, breue est. Excipe Βιθυνία, Bithynia, &
quæ ab isto. Dionys. ἰθυώω, dirigo. Iliad ψ. corripitur ab
Hesiod. in Erg. ἰθυώταις, ἰθυωτήρ, ἰθυωτής, & similia, gu-
bernator, rector. Εερθάνις, nomen proprium apud Theoc.
σιθωνία, pars Thraciæ. Virg. Eclog. 10. τιθωνός, Tithonus.
ἀρικίνη, Aricina, ab Aricia oppido Latii. Virg. 7. Æneid.
Quid. 3. Fast. ἐκείνη, supplicatio, ἐκέσιος, supplex, videtur
fieri ob concursum tot breuium; cum ἐκέτης, ἐκετεύω, &
similia primam corripiant ἱκαρος, ἱκάριος, passim obuia
sunt. νικῶω, vinco, νικίας, Nicias, νικανδρος, & alia à νικῶω,
vel νίκη formata. σικανία, Sicania. corripit primam in
Sicanus, Virg. 5. Æneid. σικελία, Sicilia, hinc Sicelides
Musa. σικελή corripitur à Dionysio. φοινίκεος, punice-
us. Theoc. Idyl. 2. φειγλίος, horrificus, lib 3. Anthol.
φειγώ-

Φεικῶδης, *horrificus*, fiunt à nomine φεῖξ, φεικός, τὸν φεῖ-
 ης, *motus maris incipiens*, *prima fluctuum agitatio*. Anceps
 est ἰκελ, *similis*, corrip. Iliad. λ. & ab Hesi. in Erg. ἰλαδόν,
turmatim. Iliad. β. ἰλασμός, *placatio, propitiatio*. At ἰλα
propitius, ἰλάω, *propitius sum*, primam habent communē.
 ἰλεός pro εἰλεός, *latibulum, fovea*. ἰλι, seu ἰλιον, *Ilium*, Tro-
 iæ nomen. ἰλιασός, amnis Atticæ, corripit primam. Statius
 4. Thebai. ἰλυόεις, *limosus*. Apol. lib. 2. χιλῶω seu χιλόω, *pa-*
seo, sagino. Nican. Theriac. & ea, quæ hinc fiunt, ut χίλωσις,
 χίλια, *mille*, χιλιάς, *chilias*, χίλιοι, *mille*. μίλητ, *Miletus*,
 nomen urbis, Apol. lib. 1. μελίλωτον seu μελίλωτ. *Melilo-*
tum, sicut & meliphyllum apud Virg. 4. Georg. ὁμιλαδόν,
turmatim. Iliad. μ. ὁμιλέω, *versor cum aliquo*. Iliad. α. ὁμι-
 λία, *homilia, consuetudo*. πιλῶδης, *Silenus*, modò breuem,
 modò longam habet apud Orph. in hym. φιλητῶω, idem
 quod φιλάω. φιλεῖται reperitur productum, ut & φίλ, quod
 videtur fieri ob liquidam.

III. I ante μ, ν, π, corripitur. Excipe βειμῶω seu βειμῶο-
 μαι, *fremo, ira excaendesco*, βειμηδόν, *cum frenis*. Nonnus.
 δειμύλ, *subacris, acriusculus*. Moschus Idyl. 1. ἰμείρω, seu
 ἰμείρω, *desidero*. Odyss. κ. ἰμερ, *cupiditas*, ἰμερόεις, ἰμερτός,
amabilis, desiderabilis. μιμηδμ, *imitor*, μίμημ, *μίμησις, i-*
mitatio. μιμηλός, *imitando expressus*, & alia hinc facta. σι-
 μείη, nomen capræ apud Theocrit. τίμι, *honorabilis, pre-*
ciosus, cum omnibus à voce πμῆ deductis. φεικῶδης, *canis*,
 vel *fiscella formam habens*. Nican. ἀκροθίνια, *primitia*. Eu-
 rip. Phœniss. γίνομαι, *fio*, γινώσκω, *cognosco*, vide cap. 15. δελφί-
 νι, δελφίν, δελφίν. δίνησις, *in vorticem seu gyrum circū-*
actio, δινής, *vorticofus*. Iliad. ε. Odyss. 2. δινέω, *instar vorticis*
circumago, & alia ab hac composita vel deriuata. εἰνεός,
caprificus. Odyss. μ. ἰναχός, nomen fluvii. ἰνίον, *posterior colli*
peruus, occiput. Iliad. ε. κινέω, *κίνημαι, moueo*. Iliad. β. δ. Quan-
 titatem eandem seruant, quæ ab his fiunt κινῶφι, Virg. 3.
 Georg. λακίνι, λακινιάς, nomen loci, Theoc. in Idyll. Di-
 onys. Virg. 3. Æneid. Μινώϊ, *Minois*. Virg. 6. Æneid. πινί-
 σκω, *moneo, sapere facio*. corripitur. Iliad. ξ. σίνωμ, *ludo, la-*
dor. Hesiod. Erg. Odyss. μ. τρινακρία, *Trinacria*. 3. Æneid.
 Dionys. ἀγνίω, *ago, adduco*, producitur Odyss. ξ. & χ. & I-

Iliad. ω. διπτῆς, à Ioue delapsus, primam habet longam, ob concursum tot breuium. Ὀεπίδης, Euripides, corripitur interdum. ῥίπαπε, increpuit. Odyss. α. λιπαρῶ, oro, πυρεβόλος, ignem iaculans. ῥιπίζω, ventilo, à ῥιπή. Odyss. θ. ῥίπαμον, Riphæum seu Riphæum, Montes Riphæi. Dionys.

I V. I ante e producit, ut σεμίραμις, Semiramis.

V. I ante σ, τ, φ, χ, corripitur. Excipe βισαλτης, Bisalta, populus Scythicus, vel Thracicus. Virg. 3. Georg. βισαλτία, Bisaltia, regio Thraciæ. βερσης, Briseis, nomen puellæ. Iliad. α. ἰσωνδρῶ, filius Bellerophontis. Iliad. 2. ἰσφαρίζω, æquiparo, adæquo. Iliad. 3. Hesiod. in Erg. ἰσῶ, nomen propriū Rhetoris, & appellatiuum, similis, par. Nicander. Theriac. ἰσίζω, æquo, adæquo. licet ἰσῶ primam communem habeat. κωνίσσα λῶ, seu κωνίσσα λῶ, pulvis. Iliad γ. μισέω, odi. Iliad. ε. νίσου, nomen Insulæ. Iliad. β. πεσιδικός, Pesidicus, à Pisi-dia. σισύμβριον, serpillum sylvestre, Nicand. in Theriac. vocat σίσυμβρον, prima longa. σισυφῶ, Sisyphus nomen proprium. corripitur à Theognide. σισυφίδης, Sisyphides, πσιφώνη, Tisiphone. 6. Æneid. φθισώω, homines perdens. Iliad. 2. ἰτέα seu ἰτέη, salix. Odyss. κ. τίτυρος, Tityrus. Virg. 1. Eclog. Theoc. Idyll. 3. τριτοχῆς, τριτοχῆα, τριτανίς, epitheta Palladis. διφάω, quæro. Iliad. π. διφήτωρ, quasitor, indagator. ἰφιτῶ, nomen proprium. ἰφιτῶ, fortis, robustus. ἰφιχῆα, nomen proprium. ἰφίνο, fortissime, & alia ab ἰφι deducta. τριφυλλίς, trifolium: Anceps est πιφάσκω seu πιφάωσκω, dico, commemoro. Iliad. κ. Odyss. ο. κιχάνω, assequor, conuenio. excipitur à Grammaticis, sed corripitur ab Hom. Iliad. τ. λ. & alibi. κιχόρα, cicorea. Nicand. Alexiphar. κιχώρη, vel κιχώριον, producit & Horat. primam & penult. lib. 1. Od. 31.

CAPVT XXI.

DE Y IN ANTEPENULTIMIS
ANTE VOCALES, DIPHTHON-
gos, & Consonantes.

I.

Y ante vocales & diphthongos corripitur. Excipe *ἐν-
άλι*Ⓢ, nomen Martis Iliad. β. Dionys. *κυανοχαίτης*, ca-
ruleam comam habens Hesiod. in Aspid. *κυανέ*Ⓢ, *caruleus*.
Iliad. λ. Hesiod. Aspid. & tamen *κύαν*Ⓢ prima breui cōstat.
Odys. η. & alibi. *πλατυάζω*, ore diducto loquor. Theoc. Idyl.
15. *μυελός*, *medulla*. Iliad. χ. *μυελόεις*, *medullosus* Odys. ι. *πύ-
ελ*Ⓢ, *labrum balneatorium* πνετία seu πνετή, *coagulum*. *ὕε-
τος*, *pluuia*. Hesiod. in Erg. *ἄσυνήτης*, *AEsietes*, nomen propri-
um. Iliad. ν. *μυοδόχ*Ⓢ, *mures recipiens*. videtur id fieri ob
concursum tot breuium syllabarum. *μύε*Ⓢ, quod & *μά-
ε*Ⓢ, qua ratione fortassis producitur.

II. *υ* ante β, γ, δ, corripitur. Excipe *γυγαί*Ⓢ, *Gygæus*, lacus,
Gygæopalus. Iliad. β. *θυγάτης*, *filia*, excipitur a quibusdam,
sed corripitur Odys. δ. & alibi passim. Quod si in plurali
θυγατέρες, vel similis casus reperiat, prima producta; id fit
per licentiam, vt in voce *ἀθανάτ*Ⓢ, *πριαμίδης*, & id genus a-
liis. *μυγαλέη*, *mus araneus*, pro *μυογαλέη*, *κυδαίνω*, seu *κυδάω*,
gloriosum reddo, illustro, *κυδάμι*Ⓢ, *κύνμι*Ⓢ, *illustis, cele-
bris* *κύνδης*Ⓢ, *illustrissimus*, & alia à *κύνδ*Ⓢ facta, & *κυνδύω*, seu
κυνδαίω. *μυδαλέ*Ⓢ, *humidus*. Hesiod. in Erg.

III. *υ* ante θ, κ, λ, μ, corripitur. Excipe *ἐρυθεύω*, *erube-
sco*, corripitur *ἐρυθραίνω*, *rubefacio* Iliad. φ. *πυθαγόρας*,
Pythagoras. *πυθεδών*, *putredo*. Nicand. Ther. *πύθι*Ⓢ, no-
men Apoll. *μυθεμαί*, *fabulor*. cum aliis à *μύθ*Ⓢ, vide c. 6.
præceptum 6. *ἐρυκαέω*, *inhibeo, decineo*. Iliad. ζ. Od. λ. *ἐρυκα-
έω*, idem. *μυκαίωμα*, vel *μυκαίω*, *mugio*, *μυκηθμός*, *mugitus*.

μύκημα, idem. Theocr. Idyll. 19. Odyss. μ. φυκίσεις, φυκώδης
 algosus, alga abundans. Theoc. Idyll. 1. φυκίον seu φύκων, alga,
 à φύκῳ φυλακίς, genus quoddam papaveris. Nicand. The-
 riac. φύλακῳ, saccus, Aristoph. Pluto φυλακός, instar sacci.
 αργυχύλιον, conchylum. Producent & Latini Horat. lib. 2.
 scilicet 2. πρυμνυλῖα, nomen regionis. Dionys. σκυλάω, συλάω,
 συλῶω, spolio, à σκῦλον, spolium, & σῦλον, spolium. σφονδύ-
 λειον, vertebra, compages membrorum, σφόνδυλῳ, tamen &
 σφονδύλιῳ, corripunt v. illud apud Nicand. in Theriac. hoc
 Iliad. v. ὑλακόμεω latrare consuetus. Odyss. π. ὑλάω tamē,
 ὑλακτέω, ὑλακῇ & similia corripunt v. producitur ὑλακός,
 latro Oppian. lib. 3. sicut & ὑλακός, & ὑλακίδης, Hylacides,
 nomen canis. φυλειδης. Iliad. β. nomen proprium. φύλοπις,
 pugna, praelium. Iliad. λ. & passim alibi. ἀμυμώνη, nomen pro-
 prium filiae Danae. εἰ θυμῷ μου, cogito, ratiocinor. ἐνθῦμημα,
 enthymema. θυμῷ μου, excoresco; θυμῷ μου, iracundus θυμῷ-
 νω, irascor, à θυμός, animus ira, prima longa passim apud
 Homer. Sic θυμῷ μου, qui animo placet. κυμαίῳ, Cumeus seu
 Cumanus κυμαίνω, fluctuo, afluo. Iliad. ξ. κρυμώδης, frigidus,
 algidus. Dionys. de si u orbis λυμῷ μου, purgo purifico, noceo.
 ἀπολυμῷ μου, purgor. Iliad. α. ὑμεῖς, vos. & similes casus. ὑ-
 μέτερε, vester.

IV. Υ ante ν, π, ρ, corripitur. Excipe Βιθυνία, Bithynia. Dio-
 nys. γρυώει, Grynaeus, nomen Apollinis. λυπέομαι, mæreo.
 λυπέω. Theoc. Idyll. 2. τρυπῶ, terebro, perforo. τρύπανον, τρυ-
 πάνη, terebrum. apud Suid. τρύπημα, foramen. Lucill. lib. 2. E-
 pigram. γυρώω, curvo, in gyrum torqueo. Oppian. li. 3. Cyneg.
 κυρήνη, Cyrene, κύρις, Dominus, à κύρις, autoritas. μυ-
 ρία, μυρί. Iliad. α. decem millia. μυριάς, Myrias, μύραινα,
 Murana. Hor. lib. 2. serm. 8. πλημμυρίω, æstu inundo, re-
 stagno. πλημμυρία, Dionys. πυρίτης, pyrites. σφύρα, apud
 Theocrit. Idyll. 1. & alibi, σφύρα, nomen piscis, τρεβίς, ca-
 seosus, panis caseo permixtus. corripitur τρεβίς apud Theocr.
 Idyll. 1. sed dicunt esse σιωίζησι, duarum literarum. Simplex
 τρεβίς producitur. Iliad. λ. corripitur in βατραχί. τρεβίς, coa-
 gulo, in caseum cogo. φυράω, commisceo, seu φύρω. Hesiod. in
 Erg. His adde formata à πύρε, quorum quædam longa sunt:
 πύραμ, Pyramus, nomen adolescentis, de quo Ovidius
 in Me-

in Metamorph. πυραμὺς, *pyramis*. πυραΐχμης, *pyrachmēs*. Iliad. β. Quædam breuia sunt, ut πυρᾶ, *rogus*. Iliad. δ. πυρᾶκων, *Pyracmon*, nomen Cyclopi 8. Æneid. πυρᾶγρε, *foreeps*. Odyss. γ. περιφλεγέθων. Odyss. κ. πυρᾶκινθα, nomen plantæ Nicand. Theriac. Quædam communia sunt, ut πυρῶν, *Pyrene*, filia regis Bebrycum, πυρραυγῆς, *splendens instar ignis*.

V. Υ ante σ producitur. χρύσεος, *aureus*. Iliad. α. corripuntur ἡλύσιος, *Elysius*, ῥόσωνος, *simbria*, seu *nodus*, quales à crumenis dependent. Iliad. β. aliquando versus gratia duplicatur sigma. ἡλύσιος, *Ialysius*, ab oppido Rhodi Ialysso τῆύσιος, *inanis*. Odyss. ο. & composita à λύω seu λύσις, producitur λυσιζωνος, *soluens zonam*. Orph. hym. ι. λυσιμέριμος, *soluens curas*. λυσιπῶνος, *soluens labores*. corripitur λυσιπήμων, *soluens nocumenta*. Orph. hym. ι.

VI. Υ ante τ, φ, χ, corripitur. Excipe ἀτρεσπώνη, *Minervæ Epithetum*, Iliad. β. αὐτέω, *clamo*. Iliad. μ. φυτάλμιος, *sator*. Orph. in hymn. φυτελῖα, *terra ferens plantas*, seu *locus arboribus confitus*. Iliad. ζ & μ. εἰλυφάζω, *torqueo*, verso. Iliad. ω. εἰλυφάω, breue est Iliad. λ & apud Hesiodum & Theogn. πωλύφω, *panis quo Athletæ velcebantur*. Usurpat Iuuenalis. τύφομαι, *fumo infestor*. Apoll. lib. 2. τοφῶμαι, *efferror*, *insolesco*. βρυχάινω, *ciulo*. βρυχάομαι, *rugio*.

CAPUT XXII.

DE QUANTITATE ANCIPITVM
IN PENVLTIMIS SYLLABIS, ET
primum de æ ante vo-
cales.

PEnultimæ syllabæ quantitas sæpè cognoscitur accentu & contractione, vt alias rationes generales eandem indagandi, hic taceamus. Quis enim non videt in vocibus βείηος, μῦθος produci: corripitq; in his, φίλος, λίθος, ξύλον, & id genus aliis? quarum primæ circumflectendæ essent, si iota longo constarent, vt supra c. 7. docuimus. Quod si alicui offeratur obliquus, vt τῷ βείηει, τῷ μύθῳ, τῷ φίλῳ, τῷ ξύλῳ, ex cuius accentu nihil de quantitate statuere queat, redeū- dum erit ad casum rectum, qui mox quantitatem vocis il- lius patefaciet. Scio interdum produci hæc: φίλος, ξύλον, & similia: sed id propter liquidam, quæ natura quoq; breues vocales extendit, non quod ancipites illæ, in illis dictioni- bus sint longæ. Sic ἄκων pro ἄεκων, ipsa contractione quan- titatem suam prodit. Sed nunc ad id quod instituimus, acce- damus.

I. æ ante α, η, ι, ο, corripitur. Excipe κρέας, caput Iliad. τ. A- poll. lib. i. λάας, lapis. Iliad. δ. παμφαής, undiq; lucens. Orph. hym. in Solem, πεῖρος, πεῖρος diphthongo quantitatē do- cent. ἀήρ, aer. corripitur interdum δαήρ, leuit. dicitur com- mune. Longum est Iliad. γ. δαίς, λαίς, ναίς, πτολεμαίς, nomi- na propria. αἶξ, impetus, ἀμφιάρεος, Amphiaræus, ἄος. corri- pitur. Iliad. ξ φ. producit ab Hesiod. in Asp. & tum in re- cto circumflectitur ἄος, χαός, antiquus, nobilis. Theoc. Idyll. 7.

II. æ ante υ, & ω, corripitur. Excipe ἄων, ἀμιθάων, ἀλκμαίων, διδυμαίων, λυκαίων, μαχαίων, χαίων, & similia nomina propria, quæ in obliquo per ο inflectuntur. ὀπάων, comes affecta Iliad. ψ. μινυαίων, πασίων, pro μινυσίων, πασίων, & similes genitiui Dorici.

Dorici. Vide ε. 9. ποσιδάων, α. producit apud Homerum, licet in obliquis ω retineat.

III. Nomina dissyllaba in αος oxytona, & substantiua producuntur, ut ναός, *templum*, λαός, *populus*. cum compositis: παός, *affinis*. Nicand. Theriac. dicitur & πηός. Iliad. γ. Odyss. ψ. At adiectiua in αος oxytona corripuntur, ut κεραός, *cornutus*.

IV Neutra dissyllaba corripunt penultimam, etiamsi praecedat consonans, ut φάος, *lumen*. χάος, *chaos*. Excipe φᾶρος, *palla, pallium*. Odyss. α. quod suam quantitatem accentu satis ostendit. Producuntur etiam formata ab ᾠ, *spiro*, ut ζαής, *vehementer spirans*. Iliad. μ. ἀκροής, *flans per summa*. Odyss. β. δυσαής, *grauiter spirans*. Iliad. ε. δαής, *bene spirans*. αλκιάς, *per mare flans*. Odyss. δ. de verbis in ᾠ, vide ca. 13.

CAPVT XXIII.

DE A IN PENULTIMIS ANTE CONSONANTES.

I.

A ante β, γ, δ, θ, corripitur. Excipe ἀαγής, *qui frangi non potest*. Odyss. λ. δαγής, *crystallus vel glacies*. Theocr. Idyl. 2. δῦσπαρής, *infelix*. εὐπσπαρής, *felix*. formatur enim à παρής, *negotium*. σφραγής, *sigillum*. Orph. in hym. παρής, *dux* corripitur ab Homer. Iliad. ψ. λάδας, *nomen proprium*. λάδων, *nomen fluminis*. δειλάδης, *Aiax, filius Oilei*. ἐπειδός, *famulus, comes*. σπᾶδιξ, *termes seu palmes*.

II. α ante κ, λ, μ, ν, corripitur. Excipe ἄκων, *inuitus* pro ᾠέκων, *κνάκων*, *habens colorem album mistum flauente*. Theoc. Id. 7. αἰμῶλη, *fasciculus manipulorum, manipulus*, δαλός, *fax*. Iliad. ν. ὀμφάλη, *nomen propriū Reginae Lydiae* σύμφαλος, *oppidū Arcadiae Stymphalides*, corripitur. τρικέφαλος, *triceps*, per licentiā. anceps est καλός, *pulcher*. Theoc. Idyl 6 δάμων, *φρασιδάμης*, *nomen propriū*. Et nomina neutra in α purū, quæ à verbis descendūt, ut θυμίαμα, *thymia*, ἀκρόαμα, *acroama*, θείαμα,

Θέαμα, theama. ἀγάνωρ, pro ἀγλάνωρ, fortis, strenuus. ἔργανος, collatitia cœna. Odyss. α. λ. βιάνωρ. Bianor Virg. Ecl. 8. ἰγγάνωρ, venio, κιχάνω, assequor, φθάνω, anteuerto. vide c. 12. νιγγάνωρ, nomen proprium. Et Gentilia in ανος, vt κερμυγανός, Carmanus His adde nomina in ανος, dissyllaba oxytona, vt δανός, aridus. ἐανός, indutu pulcher. corripitur. Iliad. ε, θ, φ. αἰώνω pro αἰώνω perficio, absoluo. corripitur. Iliad. 6. producitur lib. 2. Argonaut. Apollon.

III. α ante π, ρ, σ, corripitur. Excipe ἔναπτος, nomen fluvii, ἰάπυξ, Iapyx, πείλαπτος, σάραπτις, Serapis. αἶσατος, nomen fluvii. Theoc. Idyll. 4. αἶρα, interrogandi nota circumflectitur, ac proinde producitur. αἶρα, corripitur. δῆμωρ, facilis, corripitur. Idyll. 15. θυμωρ, animo placens, gratus. dicitur & θυμήρ. Odyss. κ. καρῖς, squilla. apud Athen. lib. 3. κατῆρα, imprecratio, execratio. κάρων, fluvius Dalmatiae. πᾶρατος, non bene compositum corpus, vel animum habens. πᾶρα, tiara. His adde dissyllaba oxytona masculina in ατος, λατος, latus. Et polysyllaba in εος, vt μυατος, detestandus. Tria hæc communia sunt, ἄρπης, Mars. ἀρῆ seu ἀρα, imprecatio, precatio. φάρος, vestis, ἄσις, Asis, Asidos, Asia, corripitur. ἰασος, latus, insula Cariae. ἰάσων, Iason, & participia fœminina in ασα, vt τῷψασα. vide cap. 14.

IV. α ante τ, φ, χ, corripitur. Excipe ἄτη ex ἀάτη, noxa, calamitas Iliad. β. ἀχάτης, Achates, παρπατής, & similia lapidū & gentium nomina, ἄατος, non nocens, vel, valde nocens, item insatiabilis. ἀθέατος, non visus, non videndus. ἀκρωτος, Ionicè ἀκρωτος, merus, meracus. Theocr. Idyl 2. ἀρωτος. Aratus. ἀνίατος, insanabilis. ἀόρωτος, inaspectabilis. δυαπῆρωτος, transitu difficilis. ἐπαρωλος, execrabilis. εὐφρωτης, Euphrates. θεατός, spectabilis. θέατρον, theatrum. ἰατρὸς, medicus. κῆρωτος, nomen fluvii. κρωτης, crater. φρωτηρ, φρωτῶρ, curialis, tribulis. τραχὺς, asper, Ionicè τραχὺς. κρωτῆς, Doricè pro κρωτῆς.

ὁ κῆ ἢ κρωτῆς, sonorus, streperus. Anceps
est ἰαχή, clamor, fremi-
tus.

C A.

CAPVT XXIV.

DE IOTA IN PENULTIMIS

SYLLABIS.

I.

IOta ante α, η, ο, in penultimis syllabis corripitur. Communia sunt ἀκία, ηρνία, καλία, ὀρμία. de quibusc. 16. his adde λία, valde. Longum est πίνη vel πίνη, Pier. & dissyllaba oxytona ut κελός, aries. lib. 1. Epigr. ἰός, venenum, sagitta. Iliad. δ. ἰός, equalis. corripitur. δῖος, & similia quantitatem accentu demonstrant, hinc δῖδος, serenus. quod tamen commune, ut & ἰορμ. Comparatiua in ἰον producuntur aliquando, Vide c. 16.

II. ι ante υ & ω corripitur. Excipe ἰύγξ, nomen auis, motacilla. Theoc. Idyl. 2. κίων, columna. Odyss. 9. πίων, pinguis. περών, ferra, & aliquando comparatiua in ἰων, quæ per o inflectuntur, ut ἀμφίων, ἀμφίονος, corripitur ἀμφιτίων. producuntur φθίων, corrumpo. χρίων, ungo. πρίων, seco. Theoc. Idyl. 10. corripitur à Nicandro, communia sunt ὄϊων, puto. τιών, honoro. ὠρίων, Orion. κρονίων, nomen Iouis, ἦϊα, ἦϊα, ἦϊς, ἦϊ.

III. ι ante β, γ, δ, θ, corripitur. Excipe & produc, ἀκριβής, accuratus, ὄρεσιβη, rubigo in plantis & segetibus. θλίβω, premo, comprimo. ἰβίς, Ibis, nomen auis. σιβη, pruina, concretio matutina. τριβω producitur apud Hesiodum, in Erg. & apud Homerum. σιγή, silentium. ἀσιγάω εἰλιδόν, conuolutim. ἰδῆ, pro ἰδα, Ida. nomen montis. κνιδῆ, urtica. Theoc. Idyl. 7. πίδαξ, fons, ibid. σιδῆ, malus punica. Nicand. Theriac. χλιδών, hirund. Hesiod. βριθω, onustus sum. Theoc. Idyl. 7. βειθός, ponderosus, grauis. Iliad. ε. ἐειθός, lanificus, vel agricola, messor, vel famula. Iliad. 6. Hesiod. in Erg. ἐειθός idem. ἰθός, rectus. Odyss. 6. Iliad. 6. κειθῆ, hordeum, σιδών, mons Thraciæ.

IV. ι ante κ, λ, μ, ν, π, corripitur. Excipe ἀκικς, imbecillis

cillis. ἡ κίκυς, τίκυς, robur, vis. Odyss. λ. Orph. de lapid. κείκως. nomen fluvii. Virg. 4. Georg. νίκη, victoria, φοινίκη, phœnice, φρίκη, horror, motus maris incipiens. αἶγλος, nomen herbæ gratæ capris corripitur. Theoc. Idyl. 5. ἀργαλος, argilla. δέκα χίλιοι, decies mille. ἐννεα χίλιοι, novies mille ἰλὺς, limus. κύνιλη, cunila. nomen herbæ. Nicand. Theriac. & Alexiphar. νεοχιλὸς vel νεοχιλὴς, recens natus. Odyss. μ. π. ὄμιλος, turba. Odyss. α. οἰλῶς, pater Aiacis. πείδιλα, vincula pedum passim apud Homer. σμίλαξ, taxus, σμίλη, scalprium Suidas, σμίλος, taxus. Nicand. Alexiphar. χιλὸς, pabulum. ψιλὸς, tenuis. commune est φίλος, obliquidam. βεῖμη, robur, potentia, βειμὼ, nomen Proserpinæ. δειμὺς, acris. Theoc. Idyl. 1. κήμιος, nomen urbis, κλίμαξ, scala. λιμὸς, fames. σιμὸς, simus. πμή, honor. φιμὸς, camus, fiscella, & nomina composita in ιμὸς, ut ἰφθιμὸς fortis, validus. Anceps est ἰμῶς, lorum. αἰχίνης, Æschines, corripitur tamen à Theoc. Idyl. 13. ἀπαρίνη, nomen herbæ εἰνάς, τ' εἰνάδος, caprificus. Nicand. Theriac. τρίναξ vel τρίναξ, instrumentum, tridenti simile, corripitur apud Suidam. τριδακνίς, lactucula, à τριδάξ, lactua, τριδακίνη, idem, videtur tamen etiam corripī, ab antiquo Poeta, apud Athen. lib. 2. θαμινὸς, creber, frequens. θαμινὰ, crebro. ἰνώ, Ino, nomen proprium. κλίνη, lectus. μίνως, nomen proprium ῥίνος, pellis, corium. Odyss. ξ. φινῶς, nomen proprium. χαλινὸς, frenum. Tryph. σέλινον, selinum. Theoc. Idyl. 3. corripuntur καρκίνος, cancer. Oppian. lib. 1. Halieut κόπινος, oleaster. Theoc. Idyl. 32. κόφινος, cophinus κρίνον, lilium. Iliad. κ. λίνον, rete. Iliad. ε. λίνος, Poeta. νίνος, Ninus. πίνος, sordes, squalor. lib. 2. Epigr. & illa quæ materiam significant, ut ξύλινος, ligneus. κέδρινος, cedrinus. Vide c. 16. polysyllaba & dissyllaba in ινη produciunt penultimam: ἀδραστίνη, Adrastine. δωτίνη, donum. Odyss. ι. ῥίνη, lima. δίνη, vortex. His adde verba in ινω & ινομαι, ut κρίνω, iudico. σίνομαι, lador. Excipe εἰλαπίνη, conuiuium. breue est apud Homer. Anceps est σίνος, damnum. ἡ σίνη, damnum, corripitur à Nicandro initio Theri. γριπῶς, Gripeus, piscator apud Theoc. Idyll. 1. ἐνιπεύς, Enipeus. nomen fluvii. εὐρίπος, Euripus. ἐνιπή, increpatio. Iliad. ε. κνιπὸς, parcus, tenuiter visitans. παρθενοπίπης. Virginum observator. Iliad. λ. ῥιπή, ἰctus, motus, momentum. Odyss. θ.

σκήπτων,

σκήπων, seu σκήπων, scipio, baculus.

V. i ante ρ, corripitur, ut ἱρῶ, ἱρὸς, sanctus, νεῖδος, Nereus.

VI. i ante σ, τ, φ, χ, corripitur. Excipe ἀγχίονος, Anchises, βεισδός, nomen proprium. Anceps est ἴσος, equalis, cum cōpositis. ἀκόνιτον, aconitum. ἴτων, nomen oppidi. ἰφίθης, nomen proprium. Iliad. β. corripit. Virg. 3. Æneid. κλιτὺς, decliuitas, seu deuexitas montis. Odyss. β. λιτὸς, simplex, tenuis, vilis. πτὰρ, Titan. τειτων, nomen proprium. τίφους, nomen proprium. Virg. 4. Eclog. & nomina in ιτη, ιτης, ιης, ut ἀφροδίτη, Venus. ὀπλίτης, armatus. ὀϊτίς, species quædam herbæ. Excipe χειτὺς, index, & similia, quæ formantur à verbis penultimam præteriti corripientibus. ἰφι, fortiter, cum deriuatis, & compositis, ἰφίος, robustus. σείφος, nomen insulæ. σίφος, turma militum. σίφων, Siphonæ, tubus, canalus. indifferens est νίφω, ningo. ἰχῶρ, humor, producitur.

CAPVT XXV.

DE Y IN PENULTIMIS

SYLLABIS.

I.

Y ante α, υ, ω, corripitur. Excipe θυαῖ, Baccha. Apol. lib. 1. ἐνύω, Bellona. Iliad. σ. μύω, occludo, claudio. μυάν, pars corporis, quæ maxime est musculoſa. μύωτα, tabanus vel luscus, corripitur à Colutho, & Tryphiodoro. ὕω, pluo. De verbis in ὕω, vide cap. 12.

II. y ante β, γ, δ, θ, corripitur. Excipe ὕβες pro κυφὸς, incuruus, gibbosus. Theoc. Idyl. 5. ἀμαρυγή, splendor. Apol. lib. 2. & 3. quamuis μαρυμαρυγή, corripitur. Odyss. θ. ἰὺγή, sibilus, clamor. Nicand. Theriac. λαισυγῶν, Laestrygonæ, nomen populi. Odyss. κ. ἐλελυγή, ululatus. Hom. in hym.

In hymn. & lib. 6. Anth. ὀλολυγών, *ululatus, ulula*. πυγῇ, *clis-
nes*. τρυγών, *turtur*. Idyl. 15. ἄβυδς, *Abydus*, Musæus. Orph.
in hymn. βοτρύδον, *instar racemi*. ἐρικυδής, *illustris, valde
splendidus*. quia fit à κδς, *gloria*. λυδός, *Lydus ex Lydia*. τυ-
δεύς, *Tydeus*. Φερεκύδης, *Pherocydes*. communis ἐστυδωρ, *aqua*.
βυθός, *profundum*. corripitur ab Orph. in hymn. πύθω, *putre-
facio*, πύθω, *putredo*. πύθωμαι, *audio, rescio*, sæpe primam cor-
ripit.

III. v ante κ, λ, μ, ν, corripitur. Excipe βρυκός, *præco*.
βρύκω, *dentibus collisis strideo*. συκῇ, *ficus arbor*. Odysl. α.
σύνου, *ficus fructus*. φυκίς, *nomen piscis à φύκς*. Anceps
est ἐρύκω, *inhibeo, contineo*. ἄσυλον, *asylum*. ἐριφύλη, *nomen
proprium*. κένδυλα, *instrumentum quoddam conficiendi na-
ves τύλη seu τύλα, callus. culcita*. lib. 2. Anthol. ὕλη, *syl-
ua, materia*. φυλή, *tribus*. χυλός, *succus*. ἀμύμων, *incul-
patus*. passim apud Hom. λύμη, *lues, noxa*. λῦμα, *purga-
mentum, sordes*. Et dissyllaba in υμς, cum compositis, ut
χυμός, *succus*, θυμός, *animus*. πρῶθυμς, *alacer*. & pronomi-
na ὑμεῖς, ὑμῶν, ὑμέτερος. Anceps est ἀνώυμς, *non nomina-
tus*. ἀνδύτως, *crimine vacans*. βιθύνος, *Bithynus*. γερ-
τυνίς, *Gortynis*. διώω, *subeo*. θυώω, *ruo, impetu feror*. & poly-
syllaba in υω, ut μολύω, *contamino*. Δικτυωα, *nomen
Dianæ*. κινδύως, *periculum*. λάγυνς, *effæminatus*. πα-
χυς, *Pachynus*. corripitur tamen à Dionysio τυών pro
ού. Doricè, τυ. πλυτός, *locus ubi lauatur*, breue
est, ut & γυνή, *mulier*, cum compositis. μών, *pra-
textus, excusatio*, producitur. Odysl. φ. ζυνός, *communis*. I-
liad. ω.

IV. v ante π, ρ, corripitur. Excipe γρυπός, *gryphus, na-
so vel rostro aduncus, incurvus*. λύπη, *tristitia*. πένυπος, *pedibus in rectum tendens*. ἄγκυρα, *anchora*, vel Ancyra no-
men urbis. ἄλιμυρής, *in mare cum sonitu quodam flu-
ens*. γέφυρα, *pons*. γυρός, *curvus, rotundus*. Odysl. τ.
κινύρη, *genus quoddam instrumenti*. κορκύρα, *Corcyra*.
λάφυρα, *spolia*. νίσυρς, *nomen insulæ*. Iliad. β. ὄλυρα, *spe-
cies quædam leguminis*. Iliad. θ. πάπυρς, *papyrus*. πίτο-
ρον, *furfur*. πλημμυρής, *æstus maris*. πυρός, *tritium, frumentum*.
σκυρός,

σχυρὸς, scyrus. σύριγξ, fistula. σφύρα, malleus. τυρὸς, caseus. & nomina oxytona in υρ, ut οἰζυρὸς, miserabilis. ἰχυρὸς, fortis (ἀλμυρὸς, salsus corripitur) & verba in υρῶν vel υρομαι, ut φύρω, misceo. σύρω, traho. κύρομαι, à κύρω, incido.

V. υ ante σ producitur. Excipe λύσις, solutio. φύσις, natura. χύσις, fusio, & id genus alia verbalia in υσις.

VI. υ ante τ, φ, χ, corripitur. Excipe ἀδώνη, in fletu, ἀλίτρε, in mari vexatus, αὔτη, clamor. βελυτός, tempus vespertinum, in quo boues à laboribus solvuntur. χωρτός, pharetra, theca sagittarum. Οὐλύφ, κακυτός, Cocytus. ρύτης, liberator. ρύτη, ruta. ρυτός, tractus. λύτης, solutor. μινύτης, index, nunciator. πρὶς βύτης, senex. λελύφ, cortex, putamen. κυφός, curvus, κύφω, quod est incurvatum, gibbus. σύφω, adstringo. τύφω, fumum excito. βρυχή, rugitus. ψυχή, anima. εἰ βρυχῆς, valde rugiens. ψύχω, refrigero. τρύχω, attero. βρύχω, frendeo strideo.

CAPVT XXVI.

DE QVANTITATE ANCIPITVM
IN VLTIMIS SYLLABIS.

A

I. Omnia nomina paroxytona secundæ simplicium in ια, εια, εα, δα, θα, & εφ, producant ultimam, ἡ σοφία, sapientia. ἡ πενία, paupertas. ἡ δαλεία, seruitus. ἡ προφητεία, Prophetia. ἡ θεα, spectaculum. ἡ Λήδα, Leda. ἡ Μάρθα, Martha. ἡ πέτρα, petra. ἡ ἐσχάτη, focus. ἡ μέρα, dies.

Excipe ἴα & μία, vna.

Theognis ἀνθρώπους ὅς ναῦς μὴ, μία πάντας ἄ-
ρι.

F

Homines

Homines quos navis non vna omnes agit.

II. Paroxytona quæ ante α, geminum habent sigma, aut vnam duplicem, corripiunt vltimam, ὄσα, fama, vox. λύσα, rabies. δόξα, gloria. φύξα, fuga. δίψα, sitis. quibus adde τόλμα, audacia.

Odyss. I. ὣς τίς τοι εἴησι βροτῶν ἢ ὄσαν ἀκούσης.

Si quis tibi dicat mortalium, aut famam audieris.

Iliad. 9. Ἄνερχε δὲ θεός, κρατερὴ δὲ ἐλύσα δέδυκεν.

Magna ipsum rabies incessit.

Theognis. Δίψα δὲ λυσιμελής καὶ μέθυσις χαλεπή.

Sitis membra soluens, & ebrietas grauis est.

Homer. Iliad. 9. θεσπεσίη ἔχε φύξα, φόβος κρυίεντο ἔταίρη.

(Achivos) diuinitus immissa tenebat fugæ frigidi timoris socia.

III. Omnia oxytona secundæ simplicium habent α longum. ἡ χαρὰ, gaudium. ἡ πονηρὰ, mala. ἡ ἀνθηρὰ, florida. ἡ θεὰ, Dea.

Corripitur, ut nonnullis placet, παιδιὰ, ludus, iocus.

ANNOTATIO.

Sæpe cognosci potest quantitas huius declinationis accentu, qua de recum cap. 6. dictum sit, non est cur hic repetamus, nam hæc, πόνητα, veneranda, τραπέζα, mensa. & similia, nemo non videt, habere α breue, ut & ista α longum. πήρα, φαιδρα, λαύρα, σάυρα, ἄρα, quia si α breue esset, tunc prima circumflecteretur.

IV. Πρα-

IV. Præter verba quorum α accentu cognoscitur, breue est α in omnibus neutris pluralis numeri. ξύλα, ἡδέα, ὀξέα, & in neutris singularibus quintæ, θυμίαμα, Thymiatma. στραταμα, exercitus. & in adiectiuo neutro μέγα, magnum. & in accusatiuo singulari quintæ simplicium, vt & contractorum, cum in α , non contractum exit. τὸν πᾶνα, αἶαντα, δημοθένεα, βασιλέα.

V. A longum est in vocatiuo primæ simplicis nominum in α s & in duali, itemque in duali secundæ. Longi etiam sunt vocatiui Poëti- ci quintæ simplicium, ὦ πολυδάμα, κάλχα, αἰ-
λα.

Homer. 13. Iliad.

Πολυδάμα, σὺ μὲν αὐτῶν ἐρύκακε πάντας αἰεΐδους.

Polydama tu quidem hic contine omnes proceres.

ANNOTATIO.

Producuntur etiam apud Latinos huiusmodi vocatiui.

Quid. *Tempus Atla veniet tua quo spoliabitur auro.*

Virgil. *Non hac o Palla dederas promissa parenti.*

VI. Vocatiui primæ in α nominum compositorum à verbis μετῶ, πωλῶ, τρέω, item illi in τα, πα, vel θα, & alii qui contra communem regulam in α exeunt, breues sunt; vt ὦ γεωμέτρα, βιβλιο-
πῶλα, παιδοτρέα, ὄρφνητα, τοξότα, κυνώπα, σκώθα,
μυαῖχμα, λάγνα.

In Epigram. ἐννεσε τοὺς δριμύς ἐμπρε γεωμέτρους
κείνους.

Dic illos numeros docte geometra.

ANNOTATIO.

Aliqui regulam istam tantum de appellatiuis intelligendam tradunt, non autem de propriis, sed tamen Theocritus Idyll. 7. id non obseruat.

ὦ μαχαριστὲ κομᾶτα, τὸ δ' αὖ τὰ δὲ περὶ πᾶ πεπὸν θείε.

O beate Comata, tibi hæc iucunda diu acciderunt.

Et Homer. Iliad. 12. ἔρχεο δῖε θοῶτα, θεῶν Αἴαντε κλέεστον.

Veni diuine Thootæ, currens vocæ Aiaces.

Idem Theocritus produxit etiam appellatiuum. Idyll. 22.

ὦ πύκτε πολυδάκρυες. *O pugil Pollux.*

VII. Omnes præpositiones in ω , & coniunctiones, & pleraque aduerbia, suum α corripunt, licet Poëtæ versus gratia sæpe producant.

I.

I. Iota non contractum, corripitur in neutris, μέλι, ἄχαρι, σίνηπι, πέπρι.

II. In Datiuis quintæ, τῷ αἴαντι, & in plurali αἴανσι, & in aliis declinationibus, addito, ι , αἰνεῖασι, μέσασσι, λόγοισι.

III. In illis quoque per paragogen auctis, βήφι, σφατόφι, ποντόφι, & in verbis, ἔλθῃσι, προέλθῃσι.

IV. In Vocatiuis quintæ, σ , nominatiui abiicere solitis, ὄφι, ἔρι, ἀμαρυγί.

V. In Pronominibus νῶϊ, σφῶϊ, σφίσι, & in præpositionibus, ἀμφί, περὶ, ὅπι, itemque aduerbiis & coniunctionibus, ῥωμαῖσι, ἀμογῆτι, ὅπι.

VI. Aduerbia & pronomina per paragogen

gen iota additum habentia , producunt illud,
 γυνί, τουτοί, ε'ποσί, τουτονί, τουτωί.

Aristoph. Pluto. τουτί σύ πολυμαῖς ὦ μιωρωτάτη λέ-
 γαν;

Hoc tu audes o scelestissima dicere?

Ibidem. ὅστις πότ' ἐστὶν ε'ποσί, καὶ εἴ χάρειν.

Quisnam sit hic, & cur aduenerit.

VII. Producitur etiam Iota ab Atticis ex ε vel
 α, vel ο factum; ὁδὶ, ποδὶ, τῶν π, pro ὁδῆ, τῶν τα,
 ποδο.

Aristoph. Pluto. τίωδὶ δεδίῳπι μηδὲ Διμαχέ-
 μεθ' α;

Hanc reueriti, neq; repugnabimus?

Idem: σὺν ἔθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τουτί ῥέπει.

Non est ut huc oraculum inclinet.

Υ.

I. Nomina neutra quintæ , breue habent
 υ, ἄςυ, vrbs. πῶϋ, grex ouium. ὀξύ, acutum. γλυκὺ,
 dulce. ἡδύ, suaue. δειμὺ, acerbum. βαθὺ, profun-
 dum.

II. Pronomen σὺ, & Doricum τὺ, & multa ad-
 uerbia, μετὰξὺ, inter. μεσσηγὺ, idem. & ἀντικρὺ,
 contra , quod tamen aliquando produci-
 tur.

Iliad. η. Αντικρὺ δὲ ἄποφημι, γυναῖκα μὲν ὅκ' ἀπο-
 δώσω.

Aperte dico, mulierem non reddam.

Iliad. 17. Αντικρὺ δὲ ἀπαλοῖτο δὲ αὐχέν' ὅ' ἤλυθ'
 ἀκωκή.

Penitus per tenerum collum venit cuspis.

F 3

III. Pro-

III. Producent, υ, tertiæ personæ singularis numeri quartæ coniugationis verborum in μι, in imperfecto, & Aoristo secundo, ἐδυν, ἐφυν.

IV. Tex resolutione diphthongi breue est tam in fine, quam in medio, & ἐυ, bene.

AN.

I. Longa sunt masculina in αν, ὁ ππᾶν, πτᾶν Θ, Titan. ὁ παᾶν, παᾶν Θ, Paan. ὁ πᾶν, πανὸς, Pan, pastorum Deus.

II. Corripiuntur vocatiui in αν, facti à flexis per ντ Θ, & nomina, & participia neutra Aoristi primi, ὦ αἶαν, ὁ Aiax. ὦ θόαν, ὁ Thoas. τὸ μέλαν, nigrum. τὸ πάλαν, miserum. τὸ τυψαν, quod verberavit. τὸ ποιῆσαν, quod fecit. Præter πᾶν & παντὸς, omne, licet eius composita, vt ἅπαν, σύμπαν, aliquando corripiantur.

Hom. Iliad. 13. Αἶαν ἐπεὶ τις νῶϊ θεῶν οἱ Ὀλυμπον ἔχουσι.

Aiax cum aliquis Deorum, qui Olympum habitant, iubeat nos pugnare.

Ibid. ὦ θόαν, ἔτις ἀνὴρ νῦν γ' αἶπ Θ.

O Thoas nemo virorum in culpa est.

III. Corripitur accusatiuus in αν, secundæ declinationis simplicis nominum habentium α breue in Nominatiuo, πῶ Μοδων, πῶ λύσαν, πῶ ὄσαν, πῶ τερέπεζαν, quæ partim cognoscuntur accentu, partim ex regulis traditis hoc capite.

IV. Aduerbia in αν longa sunt, πέραν, ultra

ultra, λίαν, valde, & ἀν, *Euan*, vox bacchantium, ἄγαν, nimis.

Soph. Aiac. flagell. σὺ δ' ἔχ' ἰ πείσῃ; πόλλ' ἄγαν ἤδη θροεῖς.

Non obtemperabis? multa iam loqueris.

Excipiunt ὅταν, quando, & πάνπαν, omnino. *Odyss.* 2.

ὁ δὲ τὰ χεῖρας οἶκον ἅπαντα

πάγχυ θάσσεται, βίον δ' ἀπὸ πάνπαν ὀλέσσει.

Quod cito domum totam omnino destruet, & totum victum funditus perdet.

ANNOTATIO.

Eustathius in istum locum ita scribit, ὅρα καὶ τὸ πάνπαν συσπλέν, ὡς τὸ ἄγαν καὶ λίαν. Vide etiam vocem πάνπαν correptam, sicut aduerbium ἄγαν & λίαν. At nihil noui est, si τὸ ἅπαν, cum nomen sit, Iones quoque corripiant, & ipse Homerus.

Τῶν δ' ἅπαν ἐπλήθη πιδίον.

Totus campus repletus est.

Attici vero, ut dicit Aelius Dionysius, producunt ultimā & ἅπαν, Hæc Eustathius. Ex cuius sententia vides etiam ἄγαν & λίαν corripì posse.

A P.

Breuiasunt finita in αρ, τὸ νέκταρ, nectar. τὸ ἥπαρ, iecur. τὸ δέλεαρ, esca. τὸ ὄναρ, somnus, somnium. aduerbia, αὐτάρ, ceterum, & ἀφάρ, statim, continuo.

Excipe monosyllaba, ὁ κάρ, ὁ ψάρ, & si quæ alia huius generis occurrunt, ᾧ tamen corripitur, & interdum producitur.

I. Longus est nominatiuus singularis primæ simplicium, ὁ Αἰνείας, & accusatiuus pluralis eiusdem, & secundæ simplicium, τοὺς Αἰνείας, τὰς Μῆσας, nisi per dialectum corripitur.

II. Longa sunt nomina flexa per ντϙ, αἶας, αἶαντϙ, Αἶαχ. ὁ κάλχας, κάλχαντϙ, Calchas. ὁ πολυδάμας, πολυδάμαντϙ, Polydamas.

III. Πᾶς cum compositis, ἅπας, σύμπας. οἱ πάντες.

IV. Participia masculina in ας, ὁ τύψας, τύψαντϙ. ὁ ἰσᾶς, ἰσάντϙ. ὁ σᾶς, σάντϙ. ὁ ποιήσας, ποιήσαντϙ.

Breuia sunt fœminina in ας, ἡ λαμπὰς, λαμπάδϙ, lampas ἡ μονὰς, vnitas. & masculina, ὁ μέλας, niger. ὁ τάλας, miser. ὁ λαῖας, ἔλααϙ, lapis. ὁ μέγας, magnus. Hinc ὑπέρμεγας. Et neutra in ας, τὸ κέρας, cornu. τὸ κρέας, caro. τὸ σέλας, lumen.

V. Corripiuntur accusatiui plurales quintæ declinationis simplicium, πτᾶνας, βότρυας, ῥήτορας, & quos Poëtæ formant à pronomibus, ἡμέας, ὑμέας, σφέας.

Iliad. 10. καὶ ἅψ̄ εἰς ἡμέας ἔλθοι.

Et rursus ad nos veniat.

ANNOTATIO.

Videntur etiam corripī Æolici accusatiui ὕμμεας, cum Æoles alias alpha longum pluralis in breue mutant, vt suo loco dictum est. Non est autem negandum, quin aliqua ex his, quæ corripī diximus, inueniantur à Poëtis interdum produ-

producta; sed id rarum est, & fit licentia Poetica, aut excusatur censura aliove modo, sic ultima in δάμαρ, apud Homerum, & ultima in πέλας longa est apud Euripidem, & alia apud alios.

IN.

I. Breues sunt accusatiui quintæ in ιν, à nominibus barytonis, ἐριν, ὄφιν.

II. Pronomina Poetica μιν & νιν, τιν, & τέϊν, προσί, σφιν, νῶϊν, σφῶϊν; aduerbia πάλιν, iterum. πρῖν, prius. & illæ syllabæ, quibus v additur, τύπῃσιν, λέγουσιν, πιπᾶσιν. Quædam tamen interdum producuntur, sicut & ἐμίν pro ἐμοί. apud Theoc. Idyll. 2. & alibi.

III. Datiui ὑμῖν & ἡμῖν longi sunt, vt ex accentu constat, corripuntur tamen retracto accentu, & in acutum commutato, ἄμμιν, ὕμμιν, vel ἡμῖν & ὕμῖν.

Theocr. Idyll. 1. χαίρετ' ὁ βοκόλος ὕμμιν ἐγὼ δάφνις ὅκ' ἐτ' ἂν ὕλῃν.

Valete, bubulcus ego Daphnis non ero vobis amplius in syluis.

IV. Longa sunt ἡ ἄκτιν, ὁ δελφίν, ἡ ἰν, ἡ ῥίν, ἡ σαλαμίν, & similia, quæ in ιν & genitiuum formant, & dicatalecta dicuntur, quod in ιν & ις, terminentur.

IS.

I. Corripuntur grauitona in ις, ἡ πόλις, vrbs. ἡ ἑλῖς, lis. & omnia nomina quorum genitiuus in ιδ & breue exit, siue sint oxytona, siue non, ἡ τυραννίς, tyrannis, τυραννίδ & . ἡ βελισίς, βελισίδ & , Briseis. πῖς, πνὸς, at κῖς longum est.

F 5

II. Pro-

II. Producentis, quorum augmentum longum est, cuiusmodi sunt omnia dicata lecta superius commemorata, & præterea ἡ κρηπίς, crepido. κνημὶς, tibiale, ocrea. ἡ σφραγὶς, sigillum. ἡ κληὶς, clavis. Homer. Iliad. 22.

εἶχον ἐπημοιβοὶ, μία δὲ κληὶς ἐπαρήρει.

Firmabant mutui, una autem clavis accommodata erat.

ANNOTATIO.

Gaza & Lascaris, & alii volunt dissyllaba, quorum penultima natura longa, & quæ neq; propria sit, neq; diminutiva, habere breue in nominatiuo; ut κνημὶς, κρηπίς, κληὶς, sed non adferunt pro sua sententia exemplum. Neque vero ex composito vocabuli κνημὶς id colligere licet. Nam licet aliqui scribant Ὀκνημὶς, accentu in antepenultima; alii tamen accentum, & quidem acutum notant in penultima, Ὀκνήμει, ex quo conficitur, ipsos habere ultimam pro longa; alioqui circumflectenda esset. Et illi ipsi, qui Ὀκνημὶς scribunt, faciunt πολυκληὶς & Ὀκληὶς paroxytona, nec immerito, producit enim, Iliad 24.

ὅσση δὲ ὑψορόφοιο γύρῃ παλάμειο τέτυκται
ἀνερῷ ἀφνειοῖο ἐὺκληὶς ἀραρυῖα.

Quanta autem alti ianua cubiculi est viri diuitis, bene obserata, affabre aptata.

III. Aduerbia in is corripuntur, ἄλῃς, satis. δῖς, τῖς, τετράκις, πεντάκις, ποδάκις, bis, ter, quater, quinques, sæpe. ἀμοιβαδὶς, vicissim, alternatim, Theocrit. Idyll. i.

ἐς τῖς ἀμέλσαι. Et Idyll. 2. ἐς τῖς ἄποσινδω, ter libo.

ΥΝ.

I. Accusatiuus quintæ in ω corripitur, ὄξυν, ἡ δύν, γλυκύν.

II. Et

II. Et Participia neutra quartæ in μι ζῆγνόν, & coniunctiones, νὺν, πίνω, igitur. Et præpositio σύν.

III. Producentur quæ duas habent terminations in Recto, ὁ Φόρκω, Phorcys, Neptuni filius. ὁ μόσῳ, domus, vel turris lignea, & quæ vs nominatiui habent longum, ἰλός, limus. ἰχθὺς, piscis. ὁ φρός, supercilium, & similia, ἰλὺν, ἰχθὺν, seu ἰχθύν. ἰχθὺς apud Oppianum corripitur, quare etiam ἰχθὺν corripere licebit, & eadem est aliorum ratio.

IV. Producentur primæ personæ imperfecti, & Aoristi secundi verborum in μι, ἐζῆγνων, ἔφω, ἔδω, & aduerbium νῦν, cuius quantitas ex accentu satis patet.

ΥΡ.

Finite in υρ, dicuntur esse longa à Grammaticis, ὁ ψίθυρ, susurro. ὁ μάρτυρ, testis. τὸ πῦρ, ignis. quod accentu notum est. In obliquis tamen certum est corripi, ut supra diximus. μάρτυς corripitur à Bione Idyll. 4.

μάρτυς ἐγὼν ὅπ μὲθ' ὅδ' ἔπαλετο πᾶσιν, ἀληθής.

Testis ego sum, quod hic sermo verus sit.

ΥΣ.

I. Corripiuntur adiectiua in υς oxytona, ὁ γλυκὺς, ὁ βαρύς.

II. Itemque substantiua, ὁ πέλεκυς, securis. ὁ πῆχυς, cubitus. ὁ πρέσβυς, senex, legatus. ἡ χέλυς, chelys. ἡ χλαμὺς, chlamys. ὁ καὶ ἡ νέηλυς, aduena. ὁ βό-

ὁ βότρυς, *botrus*. κόρυς, *galea*. ὁ σάχυς, *spica*. ὁ νέκυς, *mortuus*.

Excipe ἡ κώμυς, κώμυθ Θ , *fasciculus, manipulus*. Nam si vltima esset brevis, penultima esset circumflectenda.

III. Producuntur substantiua oxytona, quæ in genitiuo habent Θ purum, vt ἰλὺς, *limus*. τῆθυσ, *Tethys, Tethyos*, ἔξυς, *miseria*. ἐριννὺς, *Erinnys*. ἐδητύς, *cibus*. νηδὺς, νηδύ Θ , *venter*. ἀχλὺς, *caligo*. ἡ πλῆθυσ, *multitudo*. quibus adde ἡ ἄρκυς, *rete*, ἄρκυ Θ . Hesiodus in clypeo.

παρ' οἷ' ἀχλὺς εἰσήκει θ' ἰσχυρή τε καὶ αἰνή.

Astitit caligo ærumnosa & grauis.

Iliad. 2. ὡς φάσαν ἡ πλῆθυσ, ἀνὰ δ' πολίπερ Θ ὀδυασάς.

Sic dixerunt turba, surrexit autem vastator urbium Vlysses.

ANNOTATIO.

Græcorum imitatione producunt etiam Latini quædā ex prædictis in nominatiuo & accusatiuo.

Silius lib. 17. *Intima ab occasu Tethyn impellit & ortu.*

Virg. 1. Georg. *Τῆθ, sibi generum Tethyse mat omnibus undis.*

Corripuit Ouid. 4. *Fastor.*

Tethys & extremo sæpe recepta loco est.

IV. Longæ sunt secundæ personæ indicatiui præsentis & imperfecti, & participia masculinain υς, verborum in μι quartæ coniugationis, ζᾶγυς, ἐζᾶγυς, ὁ ζᾶγυς, Iliad. 10.

ὁ πλὺς ἀρχεῖς, ὅτε δὴ πῦρ ἐνὶ νύξιν ἀλάλυσεν.

Perdens Archiuos quando nox erat.

V. Pro-

V. Producuntur etiam dicata lecta. ὁ Φόρκυς, ὁ μόνος.

CAPVT XXVII.

QVOMODO QVANTITAS GRÆ-
CA COGNOSCI POSSIT IN-
terdum præsidio linguæ
& Profodiæ La-
tinæ.

Latinos multa vocabula Græca vel integra, vel nonnihil immutata in suam linguam transtulisse, clarius est, quam ut multis sit probandum. Quare si quando dictio occurrat, cuius quantitatem regulis hætenus præscriptis inuestigare nequeas, circumspice num hæsitanti opis aliquid lingua & Profodia Latina suppediet. Possumus autem tripliciter ex lingua Latina venire in cognitionem quantitatis Græcæ. Primo, pronuntiatione: quo pacto intelliges corripi primam in nomine μάχη, μάχομαι, Latine enim *Antimachus*, *Symmachus*, *Callimachus*, dicere solemus, penultima breui. Sic hæc σπᾶτος, σπᾶτεύω, σπᾶπώτης prima breui constare disces. Nam Latini *Nicostratus*, *Philostratus*, penultima breui pronunciant. Pari modo μακρός, βραχύς, κρότος, λυτός, φίλος, φράσις, τύπος, λίδος, τύχη, breuia esse intelliges, quia hæc corripimus: *Amphimacer*, *Tibrachys*, *Hippocrates*, *Hippolytus*, *Pāphilus*, *Paraphrasis*, *Antitypus*, *Chrysolithus*, *Eutyches*. πίνω,

πίνω, κλίνω, longa sunt, cum *propino*, *declino*, eiusdem sint quantitatis. Sic κριπς, κρίσις, & λύσις breuia, quia Latine breuiatur *hypocrita*, *hypocrisis*, *analysis*, ἀκρόαμα, θέαμα, θυμιάμα, alpha longo constant; Latine enim *Acroama*, *Theama*, *Thymiama* efferimus, & ita in aliis plurimis.

Est autem præceptum hoc intelligendum de illis, quæ pronunciantur à Latinis secundum quantitatem, qualia sunt prædicta, non secundum accentum solum: Neq; enim recte colliges penultimam in σοφία esse longam, eo quod accentu acuto à plerisq; efferatur. Sic in quibusdam obseruant etiam viri docti non quantitatem, sed accentum, vt in hoc vocabulo, *acroasis*, quod efferitur plerumq; à Latinis proparoxytone, & tamen penultima longa est.

Secundo poterit quis venire in cognitionem quantitatis Græcæ, si videat quantum illud vocabulum sit apud Latinos, si à Latinis vsurpatur: vt si quis dubitaret, quam quantitatem habeat ἀδάμας, vel ἄδλυτον, vel ἄπομῃ, vel ἄθεῃ, in prima statim ex Latinæ linguæ præceptionibus cognoscet esse breues prædictas syllabas. Vsurpant quoque Latini Poëtæ multa nomina propria accepta à Græcis, videndum est igitur diligenter qua quantitate vsurpent, certumque esse debet, quantitatem illam esse etiam Græcorum.

Tertio cognoscere licebit quantitatem Græcarum vocum consulendo præcepta Latinæ
Proso-

Profodiæ, qua ratione plurimarum quantitatem inuestigabis, quod re ipsa comperiet is, qui Latine Profodiæ, præsertim eius, quam scripsit Emanuel, præceptiones memoria complexus Græca carmina pangere volet. Inde etenim non mediocre adiumentum pro syllabis ultimis & non ultimis accipiet.

CAPUT XXVIII.

DE EXEMPLO ET AUCTORITATE.

Restat ultima ratio cognoscendæ quantitatis Græcæ. Hæc autem est auctoritas & exemplum Poëtarum, qua nulla melior & certior, addo & facilior, si vel mediocris Poëtarum lectio, & usus accedat; sicut porro apud Latinos multæ sunt syllabæ, quarum quantitatem nullis vnquam Grammaticorum præceptionibus explores, sed sola Poëtarum lectione, & ut sic dixerim, familiaritate; ita apud Græcos sæpe ad eisdem necessario confugiendum erit. Et sicut apud Latinos non propterea impedimur, quominus & pulchre, & bene, & celeriter carmina condamus, eo quod non omnia sint comprehensa regulis: ita nec apud Græcos. Tot enim præstantissimos vates suppeditarunt nobis Græcæ Musæ, ut valde tardum esse oporteat, qui eorum usu & peruolitatione non aliquam Græcæ quan-

quantitatis cognitionem sibi compareret; & ut alios negligas, vnus certe Homerus instar omnium esse potest. Hunc versa, hunc reuerſa, & neque huius libri præceptis, neque aliis magnopere indigebis. Ut autem vno alteroue exemplo declaremus, quid sit auctoritate Poëtarum cognoscere quantitatem, si quis hæc eat, quanta sit prima verbi αείδω, breuem esse videbit, si vel primum Homeri versum aspiciat: μῆλιν αἰδε θεά. Eandem nonnunquam esse longam docebit te idem Homerus hymno in Mercurium: ἑρμῖν αἰδῶ κυδλίῳιον, *Mercurium cano Cyl- lenium.*

Sic iota in nomine ξίφω breue, & υ vocabuli μυρία, esse longum, ex his duobus versibus i. Iliad. planum fiet.

ἔλκετο δ' ἐκ κλεοῖο μέγα ξίφω. ἦλθε δ' Ἀθλῶν.

ἔλομ' ἴω, ἡ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε.

CAPVT XXIX.

DE SYLLABA COMMVNI ET
LICENTIIS POETI-
cis.

I.

Diphthongi & vocales longæ communes fiunt apud Græcos, cum vocalem diuersæ potissimum dictionis antecedunt, cuius rei attulimus cap. 4. aliquot exempla, & hoc Græcis est solenne ac perpetuum. Odyss. i.

αἰδῶ

ἄνδρ' ἐγὼ μοι ἐννεπε Μῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν Πολίεθρον ἔπερσε.

Dic mihi Musa virum versutum qui valde multum oberravit, postquam Troia sacrum oppidum diripuit.

II. Apud Poëtas Græcos non tantum retinentur diphthongi, & vocales longæ, sed ne breues quidem semper eliduntur; licet sequens dictio incipiat à vocali vel diphthongo. Odyss. i.

ἀλλ' ὅς μ' ὥς ἐπάρχεσ' ἐρρύσατο ἱέρδ' ὅς περ.

Sed ne sic quidem socios liberauit, quamuis cuperet.

Ibidem. τέκνον ἐμὸν ποῖόν σε ἐπ' ὅφ' ἔρχ' ὁ δόντων.

Filia mea qualis sermo excidit septo dentium.

A N N O T A T I O.

Latini diphthongos & vocales cum vocalibus aut diphthongis concurrentes elidunt; interdum tamen Græcorum exemplo id facere negligunt.

Virgil. i. Georg. *Ante tibi Eoæ Atlantides abscondantur.*

Idem Eclog. 7. *Stant & iuniperi, & castaneæ hirsutæ.*

Et id genus alia quæ adfert Emmanuel.

III. Monosyllaba breuia hoc ipso quod monosyllaba sunt, producuntur læpe à Poëtis, vt πὲ, μὲ, γῆ, τίς.

Iliad. 3. Τά'χεα μὲν οἱ κείτω' ἔπ' ἑλόντι πολυβοτείρῃ.

Arma iacent illi in terra, quæ multos pascit.

Iliad. 5. ὦδε δὲ τις εἶπεσεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε.

Sic dicebat aliquis ex Græcis & Troianis.

G

IV. Syl-

IV. Syllaba brevis post quatuor primos pedes relicta, sæpe producitur à Poëtis.

Post primum pedem.

Iliad. 14. οἱ ᾗ μέγα ἰάχοντες ἐπέδραμον.

Illi valde clamantes insiluerunt.

Odyss. 1. ἀρνύμεθ' ὡς τε ψυχλὴ καὶ νόστον ἐπαίρων.

Magna cura seruans suamq; animam & reditum sociorum.

Post secundum pedem.

Iliad. 2. ἔχρη παννύχιον εἶδεν βουληφόρον ἄνδρα.

Non oportet totam noctem dormire virum consiliarium.

Iliad. 3. σέδ' τ' αὖ γάρ τι ἐπὶ ἔρεεν κορυθαίολ' ἔκτωρ.

Videbatur enim galeatus Hector aliquid velle dicere.

Post tertium pedem.

Iliad. 3. αἰεί τοι κεχαδὶη πέλεκυς ὥς ἐστιν ἀτρεΐης.

Semper tibi cor est durum instar securis.

Iliad. 1. ἐθλῶσ' ἔλυμπονδε Δῖ' ἀλίσσας εἶποτε δῖή π.

Veniens in Olympum, ora Iouem.

Odyss. 6. ἀλλ' ὅτε δῖή ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι.

Sed quando iam rursus domum itura erat.

Iliad. 1. αὐτὰρ ἐπεὶ τ' αὐτοῖσι βέλ' ἔχετο δ' ἄκ' ἀφίεις.

Sed

Sed postea in ipsos sagittam mortiferam immit-
tens.

Post quartum pedem.

Iliad. 1. τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρέφεια τε φαρέ-
τελιν.

Arcum gestans humeris & pharetram circum te-
ctam.

Iliad. 2. ἐκτόνδ' αὖτ' ὀδυσῆα Διὶ μῆτιν ἀτάλαν-
τον.

Sextum autem rursus Vlysssem Ioui consilio simi-
lem.

Post quintum pedem.

Iliad. 4. ἴσα φίλοισι τέκεσι χαρίζομένη πόσῃ ὦ.

Gratificans charo marito aequae ac dilectis liberis.

Iliad. 3. Ἐδομῶδ' ἑτέρωθεν ἐνὶ κρήτεσσι θεὸς ὥς ἔ-
σκε.

Ex altera parte inter Cretas stetit Idomeneus tan-
quam Deus.

ANNOTATIO.

Plura exempla nihil opus est congerere, quia ubiq; sunt
obuia. Latini idem interdum sibi licere voluerunt exemplo
Græcorum, ut allatis exemplis ostendit Emmanuel: post
quintum tamen pedem vix reperietur brevis apud Lati-
nos.

V. Lex necessitasq; metri cogit Poëtas aliquan-
do producere breues, ut cum sunt tres vel plures
breues continuæ in aliquo vocabulo, ut in his, ἀ-
θάνατος, immortalis. πριαμίδης, Priamides. συβόσιον,
suilia. ἀπονέεσθαι, redire. Exempla passim occurrunt
apud Homerum.

Interdum longas corripunt Dionys.

Καὶ ποσὶ δ' ἡ ἑρμῆα καὶ ἰερεῖ τε μπεὰ δ' ἀφ' ἡνῆρα,

Neptunia opera & Daphnes sacra tempe.

Alij tamen legunt apud Dionys. καὶ ποσιδήϊα
ἔργα, vel καὶ ποσιδήϊα.

Hom. Iliad. 2.

ὄρχησόνθ', ἱερὸν ποσιδήϊον, ἄγλαον ἄλσθ'.

Orchestum sacrum Neptunium, clarum nemus.

Fit hoc sæpe à Poetisiis in vocabulis, quæ sine
licentia leges carminis non subeunt. lib. 4. An-
thol.

Ἐρεν Ἰαλιανὸς χερσὶν ἀδωροδόχῳ.

Inuenit Iulianus manibus incorruptis.

Et libr. 5. τοῦτον Ἰαλιανὸν, τυρίης βλάστημα πη-
γῆς.

Hunc Iulianum germen Tyriae nutricis.

Et libr. 7. Κλαυδιανὸν Ρώμῃ καὶ βασιλεῖς ἔθεσαν.

Claudianum Romæ & Reges posuerunt.

Lucianus. Λακκιανὸς τάδ' ἐγχεψά παλαιά τε
μωρά τε εἰδώς.

Lucianus hæc scripsi, gnarus veterum & fatuorum.

CAPVT XXX.

DE PEDIBVS ET

V E R S V.

Quid sit pes, & quot numero, itemque quid versus, &
quot genera versuum, præterimus tanquam notum
iam ex Latina Prosodia. Tantum præcipua genera carmi-
num in quibus studiosa iuuentus potissimum elaborare de-
bet, hic recensēbimus, more Emmanuelis, cuius vestigiis,
ut alibi, ita & hic libenter insitemus, ducto initio ab He-
xametro, siue Heroico carmine.

CAR-

C A R M E N H E X A M E T R V M,
S I V E H E R O I C V M.

Constat sex pedibus, quorum quintus dactylus est, sextus spondeus, reliqui dactyli vel spondei. Odyss. I.

ἄνδρα μοι ἔννεπε Μῦσα πολύτροπον; ὃς μάλα πολλὰ
παλάχθῃ εἰπεὶ Τροίης ἱερὸν πολίεθρον ἔπερσε,
πολλῶν δ' ἄνθρώπων ἴδεν ἄσπεα καὶ νόον ἔγνω.

Dic mihi Musa virum versipellem qui valde multum

Oberrauit, postquam Troiam sacram evertit.

Et qui multorum vrbes vidit & animum didicit.

Quintus pes multo sæpius apud Græcos, quàm apud Latinos, Spondeus est, vnde versus Spondaicus appellatur, qui versus passim in Iliade & Odyssæa occurrunt.

Odyss. I. μνήσατο γὰρ καὶ θυμὸν Ἀμύμονος Αἰγί-
δοιο.

Recordatus enim est animo inculpati AEgisthi.

P E N T A M E T R V M

C A R M E N.

Eisdem pedibus constat quibus apud Latinos. Tyrtaeus.

Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ὅππῃ θεράχαιοι πεσόντες

ἄνδρ' ἀγαθὸν πατρίδι μαρνάμενον.

Præclarum est in prima acie occumbere,

Virum bonum pro patria sua pugnantem.

Idem. Πολλὰκι δὴ ἰοτῆτα Φυγῶν καὶ δῖπον αἰ-
κόντων.

ἔρχετ' ἐν δὲ οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

G 3

Sæpe

*Sæpe quis elapsus ex pugna & telorum sonitu
Euadit, sed ipsum domi Parca inuenit.*

A N N O T A T I O.

Obseruandum est Græcos in pentametris non esse tam religiosos quam Latinos. Illi enim, & præsertim Ouidius, raro concludunt aliter pentametrum quam voce dissyllaba, raro tetrasyllaba, & multo rarius trisyllaba. Raro quoque idem Poeta primam cæsura corrumpit, raro sententiam aut non absoluit, aut non suspendit vno disticho, in quibus omnibus diligentes imitatores habet. Cæterum in his Græci multo fuere liberiores. Nam vt ex Callimacho, Theognide, & ex fragmentis Tyrtæi, & ex variis Epigrammatis Anthologiæ planum est, sæpe trisyllabo, sæpe adhuc longiori vocabulo pentametrum terminant, sæpe primam cæsura corrumpiunt, sæpe sententiam vno disticho, neq; perficiunt, neq; suspendunt, quod ipsi ausi etiam sunt licet parcius; & modestius nonnulli Latini, vt Catullus & Ausonius, & in trisyllabis etiam Propertius, Tribullus, & multi ex recentioribus magni nominis Poetæ.

CARMEN SENARIVM IAM-
BICVM, SIVE TRIMETRV M
Iambicum.

Eurip. Hecub. ἤκω νεκρῶν καὶ θμῶνα καὶ σκότου
πύλας.

λιπῶν, ἐν ᾗδης χωρὶς ὥκιστα θεῶν.

*Venio mortuorum vallem & portas caliginis
Deferens, vbi Pluto separatim à Diis habitat.*

CARMEN DIMETRV M
IAMBICVM.

Laert. Κρόνε Διόδωρε τίς σε δαιμόνων κακῇ
Ἀθμιά ξυμείρυσεν.

Ἰν' αὐτὸς ἐμβάλης εἰς τάρταρον
 Σπίλων & ἑλύσας ἔπη
 Αἰνιγματώδης; τοι γὰρ Ἄρεθης Κρόν &
 Ἐξω τε & ῥῶ καὶ πῶα τε.

*Crone Diodore quis te demonum mala
 Affectione compulit,
 Ut tu te in atrum mitteres mox tartarum,
 Solutis quod Stilponis non enigmatis
 Victus fuisti: iure ergoprehenderis
 Cronus remotis r, & cappa literis.*

SCAZON, SIVE CHOLIAM.

B V S.

Theocrit.in Epigram.

Ὁ μισσοποιὸς ἐνθάδ' ἰπῶν ἀξκεῖται
 Εἰ μὲν πονηρὸς, μὴ ποτέρχῃ τῷ τάφῳ,
 Εἰ δ' ἔσσι κρήνός τε καὶ ποταμὸς ἁλῶν,
 Θαρσέων καθίξῃ, καὶν θέλης, ἀπόβελξον.
Poëta hic Hipponax iacet.

*Siquidem improbus es, ne accedas sepulchrum.
 Sin autem es bonus & ex probis,
 Confidens sede, & si volueris dormi.*

ANNOTATIO.

Eadem omnino est horum carminum ratio apud Græcos & Latinos. Non tamen eadem est licentia integritatem iambici carminis alienis pedibus inficiendi. Eam enim ut Tragædi, Euripides, Sophocles & Æschylus intactam servant, ita & fere Comædi, Aristophanes & Menander, à quibus Latini Plautus, Terentius, & alii non parum discesserunt. Habet autem Scazon quinto loco iambum, in allato tamen exemplo ponitur spondeus; & secundus versus non est choliambus sed iambus.

G 4

Cæterum

Cæterum cum illa carmina quæ ab Anacreonte nomen habent, suauissima sint & mellitissima, non immerito hic quoque studiosæ iuuentuti proponuntur: ea sunt iambica dimetra catalecta tribus constantia pedibus & syllaba. Primo loco habent iambum, vel tribrachyn, anapastum, vel spondeum, secundo iambum, tertio item iambum & syllabam.

ANACREON IN CI-
CADAM.

Μακαρίζομαι σε τέτιξ
 Οπιδενδρέων ἐπ' ἄκρων
 Ολίγην δρίσον πεπωκώς
 Βασιλεύς ὅπως αἰδεῖς·
 Σὰ γάρ ἐστι κεῖνα πάντα
 Οπόσα βλέπεις ἐν ἀρχοῖς
 Χ' ὅποσα φέρουσιν ὥραι.
 Σὺ δ' ὦ φίλῃα γεωργῶν
 Ἀπὸ μηδενὸς τι βλάπτων
 Σὺ δέ τιμιον βροτοῖσι
 Θέρεον γλυκὺς περ φήτης.
 O ter quaterq; felix
 Cicada, quæ supremis
 In arborum viretis
 Roris parum vt bibisti,
 Cantare dulce gaudes,
 Reginam agens potentem.
 Quodcunq; conspicaris
 Tuum est: quod arua gignunt
 Quod sylua cumq; profert.
 Te amplectitur colonus,
 Quod eius in labores

Iniu-

Iniuriosa non sis.

Colunt cicada te omnes.

Diuina quod puteris

Aestatis imminentis.

A N N O T A T I O.

Videtur interdum Anacreon alios pedes & alios versiculos suis odis hoc genere carminum scriptis inferere, quod latius ostendere non est huius loci. Nam quæ hic attulimus vera & pura sunt Anacreontica, ad quæ sua quoque odaria studiosus adolescens conformabit. Extat etiam elegans oda huius generis apud Theoc. Idyll. 27. & apud Laertium in Bione, qui Anacreonteo semper dimetrum ambicum præponit.

CARMEN ANAPÆSTICVM.

Eurip. Hecub.

Ωχθόνιοι σώσατε παῖδα ἐμὸν.

Ὅς μόν' οἴκων ἀγκυρετ' ἐμῶν

Τὴν χονῶδα θρήκλιω κατέχει

Ξένος πατρώος φυλακῇσιν.

ô Dii terrestres seruate filium meum qui solus

Domus meæ firmamentum, habitat

Niuosam Thraciam sub custodia hospitis paterni.

A N N O T A T I O.

Viuntur Anapæstico carmine sæpe Euripides, & Sophocles, & Seneca Latinus, in choris.

CARMEN GLYCONICVM.

Κάπερσι λυγρὸν ὁ μαινόλης

Ὅδόν π σκυλακήσιν κτόνῳ

Κύπριδ' ὅ γ' ἄλ' ὤλεσεν.

Quando aper furiosus

Dente quo catulos occidit

Cypridis germen perdidit.

G S

CAR-

CARMEN ASCLEPIADEVM.

Quale illud Horatii lib. 1. Oda. 1.

Mæcenas atavis edite regibus.

Ἡλθες ἐκ περσέων γᾶς ἐλεφαντίναν
λαβάν τῷ ξίφεϊ χρυσοδέταν ἔχων.

Venisti ex finibus terræ eburneum

Manubrium ensis auro reuinctum habens.

A N N O T A T I O.

Citatur ex Hephæstione. Primo loco primi versus est Trochæus, & in primo secundi Iambus, utrobiq; debebat esse spondæus.

Quod sequitur simile est illi Horatiano lib. 1. Od. 9. Vides ut alta stet niue candidum.

Alcæus. Οὐ γὰρ κακῶϊσιν θυμὸν ὀπιτρεπεῖν.

περὶ φόβου γὰρ ὁ δὲν ἀσάμενοι.

Non oportet malis animum dedere.

Nihil enim proficiemus, si mærore nos affecerimus.

Carmen simile illi Horatiano. Od. 11. lib. 1.

Tu ne quæsieris scire nefas quem mihi, quem tibi.

Theocr. Idyll. 28.

Τῇδε γὰρ πλόον ἄνεμον αἰτεύμεθα παρ διός,

ὅπως ξείνον ἐμὸν τέρφομαι ἰδὼν κἄν τι φιλήσωμαι.

Νικίαν χαρίτων ἡμεροφώνων ἱερὸν φυτὸν.

Eo enim nauigationem prosperam petimus à Ioue,

Ut hospitem meum oblectem videns & vicissim oblecter,

Niciam Gratiarum suauiloquentium sacram stirpem.

Alcæus.

Alcæus. Μηδ' ἐν ἄλλο φυτεύσης πρέτερον δένδρεον
ἀμπέλῳ.

Nullam aliam arborem prius seueris.

CARMEN PHALEVCIVM.

Theocr. Τὸν δ' Ἰανὸς ὁδ' ὑμῖν ἦν ἀνὴρ,

Τὸν λειοντομάχαν τὸν ὀξύχειρον

Πρῶτον δ' ἐπάνωθεν μεσοποιῶν

Πείσανδρον ξυέγραψεν ὡς καμερίαν

Χῶσους ἐξεπὸνασεν εἰπ' ἄεθλως.

Iouis iste vobis filium vir,

Eum qui cum leone pugnavit promptum manu,

Primus superiorum Poëtarum,

Pisander conscripsit (oriundus) ex Camerio

Et quotquot laborando confecit, recensuit labores.

CARMEN SAPPHICVM.

Corinna. Χαῖρέ μοι Ρώμα θυγάτηρ Ἀθηνῶν

Χρυσέομιτρε δαΐφρον ἀνασσα

Σέμνον ὠναίεις ὅππῃ γὰρ Ὀλυμπον

Αἶεν ἄθροισαν.

Σοὶ μόνῃ πεσβίσα δέδλωκε μοῖρῃ

Κόδρῳ ἀρρήκτῳ βασιλῆιον δρχαῖς

Ὁφρα κτερενῆιον ἔχοισα κρεῖττον

Αγεμονίδης.

Martis ô proles mihi Roma salve

Auream bellis decorans coronam,

Quæ vel in terris stabiles Olympi

Incolis arces.

Hoc dedit soli tibi Parca munus

Sceptra quod gestas labefacta nunquam,

Imperatricis tua quo potestas

Cuncta gubernet.

AN-

ANNOTATIO.

Latini secundo loco carminis Sapphici ponunt spondeum, at Sappho inuentrix huius carminis non raro Trocheum, ut vides hic.

Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' ἀφροδίτα
 Παιδιὸς δολοπρόκε λίσσεται σε
 Μὴ μ' ἀτασσημένη, ἀνίστασι δαίμονα

Πόντια θυμὸν.

Variegatas habens sedes & immortalis Venus, proles Iouis dolosa, rogo te ne me damnis neq; animum in aeternis, o veneranda, domes & conficias.

Quam aliquoties imitatus est Catullus, ut in carmine ad Furium & Aurelium.

*Sive in Hircanos Arabesq; molles
 Seu Sacas sagittiferosq; Parthos.
 Et, Pauca nunciate mea puella*

Non bona dicta.

Et, Otium Catulle tibi molestum est.

Diuidit autem Sappho nonnunquam vltima verba Sapphici carminis.

Πύκνα δινέοντες ἀπ' ὠρῶν αἰθέ-

ρε Διὰ μέσσω.

Et, Ομμάτεσσιν δ' ἔδ' ἐν ὄρησι βομβοῦ-

σιν δ' ἀηγαί μιν.

Idem facit Cat. ad Furium.

*Sive trans altas gradi tur Alpes
 Caesaris visens monumenta magni
 Gallicum Rhenum horribiles & vlti-
 mosq; Britannos.*

Et Horat. lib. 1. Ode 2.

*Ilia dum se nimium querenti
 Iaculat ultorem, vagus & sinistra
 Labitur ripa Ioue non probante v-*

xorius amnis.

Idem facit alibi quoq; Horatius, ut Ode 25. lib. 1. & Ode 16. lib. 2. Quod tamen vitiosum esse docet Hephæstion, reprehenditq; hoc distichon Simonidis.

ἢ μέγ'

ἡ μὲν' ἀθ' ἑωαῖοις φάος ῥέει· δ' ὠϊκ' Ἀεῖο
 γαίτων ἰσχυρὸν κτείνει καὶ Ἀρμόδιον.

*Clarum tum lumen affulsit Atheniensibus,
 Quando Aristogiton & Harmodius occiderunt Hipparchum.*

Sed cum Sappho Horatius, Catullus, & alii praestantissimi Poetae à nobis sint, non est multum curandus Hephaestion. Eadem Sappho adhibet nonnunquam quarto loco spondeum eiectum ex sede sua trocheo.

Τὰς ἐμὰς αὐδὰς αἰοῖς ἄς ποικίλ' ἔκλσες

Vocem meam audias quam saepe audiebas.

CARMEN.

Quale est illud Horatii lib. I. Ode 4.

Soluitur acris hyems grata vice veris & Fauoni.

Theocrit. in Epigram.

Ἀρχίλοχον καὶ πᾶσι καὶ εἰσίδε' τ' πάλαι ποιητῶν,
 Τὸν ῥ' ἰάμβων ἔτ' ὑμνίων κλέει.

Διήλθε καὶ πρὶ νύκτα καὶ πρὸς αὔω.

*Consiste & Archilochum aspice veterem Poëtam
 Iambographum cuius celeberrima fama
 Permanavit & ad occidentem, & ad orientem.*

CARMEN PHERECYRA-
TIVM.

Constat tribus pedibus, spondeo, dactylo, spondeo, dignumq; est in quo Tirones sese exercent, donec maius opus moueant.

Laert. Pherecyd.

Τὸν κλεινὸν Φερεκύδην

ὃν τίκτε' ποτὲ Σύρος

Ἐς φθιέρας λόγῳ ἐστίν.

Insignis Pherecydes

Syrus

*Syrus quem parit olim
Turpes in pedicillos, &c.*

A N N O T A T I O.

Monendi sunt adolescentes, Græcos Poetas æque ac Latinos variis modis genera carminum coniungere. Non enim pentametrum duntaxat subiiciunt hexametro, ut fit in elegiis, sed & Iambica dimetra, vel trimetra, vel Anacreontica, vel Pherecratia, vel Glyconica, & ipsis Iambicis senariis modo dimetrum Iambicum, modo Anacreonticum copulant; ita ut vix vilam diuersorum carminum apud Latinos, Horatium & Boetium, & apud recentiores nonnullos coniunctionem reperiatis, quam non itidem Græca Musa imitari, & quidem eleganter possit, & ut unico exemplo rem declaremus, ecce tibi *συνδυασμὸν*, Horat. lib. i. Epod. Od. ii.

Pecti, nihil me sicut antea iuuat

Scribere versiculos amore perculsum graui. quomodo Lactius expresserit Epigram. in Stilponem.

Τὸν μεγαρέα τ' εἰλπινα γινώσκεις δ' ἴσως
Γῆρας ἐπὶ τὰ νόσθ' ἔκειλε δ' ὕσμαχον ζυγὸν.
Ἀλλ' οἶνον δόξα τ' κεκῆς στωριδ' ἔχει
Φέρτερον λυγρὸν. πῶν γὰρ ἤλασε.

Megarensen Stilponem nosti fortassis, quem cum cœpit senectutis triste iugum, vinum inuenit malæ bigæ melioris aurigam, bibens enim exhalauit.

CAPVT XXXI.

DE SPECIEBUS METAPLASMI.

PEdibus metimur versus, quibus metiendis non parum prodest syllabæ communis, necessitatis metricæ, licentiæ Poeticæ, figurarumq; seu specierum metaplasmi cognitio: de prioribus iam supra diximus, quamuis hic cum de metaplasminis agemus, licentiæ Poeticæ iterum facienda sit mentio

mentio; cum metaplasmi magna sint huius licentiæ pars. Adferemus autem illas tantum metaplasmi species quas habet in sua Prosodia noster Emmanuel, quippe magis tritas & obuias. Quid autem sit metaplasmus præterimus tanquam aliunde notum.

EPISYNALOEPE.

Est syllaba vna ex duabus facta, quod fit, cum duæ vocales in vnam contrahuntur. ε & ω. Iliad. 2.

Τιμήσης, ὀλέσης ἢ πολέας ὅπινυσι νηυσὶν Ἀχαιῶν.

Cum multos Græcorum in nauibus perdideris. ε & ω. Iliad. 1.

Μίῳιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆϊ.

Iram cane Dea Achillis Pelidæ.

Quæ contractio valde frequens est in genituo plurali Ionico secundæ simplicium, μασέων, πυλέων, πμέων, &c.

Sic Iliad. 1. Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, cum aureo sceptro.

Eadem est ratio aliarum breuium cum altera longa vel ancipiti vel diphthongo, vt Theognis.

Θεοὶ ἢ καὶ σφέτερον πάντα τελεσσινόον.

Dii vero secundum suam voluntatem omnia faciunt.

Iliad. 10.

Εὼς ὃ πάύτ' ὤρμαινε καὶ φρένα καὶ θυμόν,

Dum hac animo & mente volutaret.

Contrahuntur etiam duæ longæ η & ξ Iliad.

5.

ἢ οὐχ ἅλῃς ὅττι γυναικας ἀνσέλκιδας ἠπερο-
πέυεις.

AN

An non tibi satis est, quod mulieres imbelles fallis.

Et Iliad. 9.

Ἡλάθ' ἢ ὅκ' ἐνόησεν ἀάσασθαι μέγα θυμῷ.

Siue oblitus est, siue non aduertit, nocuit vero multum animo.

Vbi ait Eustachius esse συνίησιν duarum longarum in vnam longam.

SYNERESIS ET

CRASIS.

Differunt proprie loquendo. Nam synæresis est, cum vtrâque vocalis in contractione retinetur, *τείχει, τείχει*. Manent enim *ε & ι* post contractionem, quamuis in vnam syllabam conuerint. Crasis est cum vel vna vel vtrâque vocalis non retinetur facta contractione: *τείχεθ, τείχης; βόαι, βόω*, in neutro exemplo manet *ε* sic *ὦνθρωπθ* pro *ὁ ἄνθρωπθ*, neque *υ* neque *ω* manet: Hoc tamen discrimen non obseruatur adeo religiose, ut duo hæc nomina non usurpare liceat pro contractione qualiscunque tandem illa sit.

Fit autem synæresis variis modis, ut ex multis locis libri primi manifestum est, maxime ex declinationibus contractis & coniugationibus circumflexis, & quamuis Poëtæ in huiusmodi crasibus valde sint liberi, non reperies tamen liberiores Doribus, quibus peculiare quædam contractiones familiarissimæ sunt, contractiones inquam non vnius & eiusdem tamen vocabuli in pauciores syllabas, sed duarum dictionum in vnam, ut passim apud
Theo-

Theocritum; κῶχετο, pro καὶ οἶχετο. κῆμέ pro καὶ ἐμέ. κῆν pro καὶ δ. ὦνθρωπε pro ὦ ἄνθρωπε. κῶμος pro καὶ ἐμός. κῆν pro καὶ ἐν. χῆ pro καὶ ἡ. τὰλαθέα pro τὰ ἀλαθέα. ἄπερ pro ὁ ἔπερ. καῖξ pro καὶ ἐξ. τῶςέα pro τὰ ὀςέα; ossa.

Differt synæresis ab Episynalæphe, quia in hac utraq; vocalis scribitur & exprimitur, & tantum in carminis dimensione loco unius syllabæ habetur, sicut etiam in Latinis illis, *Aluearia*, *Arietibus*, &c. At in crasi coniunguntur in unam syllabam duæ vocales, & coniunctim etiam scribuntur.

APOSTROPHVS.

De Apostropho satis multa diximus lib. I. c. I. quibus addimus sequentia.

I. Poëtæ plane arbitrato suo utuntur Apostropho, prout carminis ratio exigit, neq; ullam breuem vocalem elidunt, si illa ad explendum versum indigeant. *Ilíad. 3.*

Ω γύναι ἡ μάλα ἔτο ἔπ' ὅ νημερτὲς εἶπες.

O mulier, maxime hoc verbum dixisti verum.

Od. I. τέκνον ἐμὸν ποῖόν σε ἔω' φύλῳ ἔρκα' ὀδόντων;

Filia mea, quale tibi verbum excidit?

Ibid. Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε καὶ ἀτρεκέως κατὰλεψον.

Sed age dic mihi hoc & vere enumera.

II. Non tantum ante vocales & diphthongos, sed etiam ante consonantes sæpe abiiciunt Poëtæ per apostrophum vocales. *Theocrit. Idyl. 15.*

Παρ' μὲν οἱ ὦρεαι κεῖται ὅσα δρυὸς ἄκρα φέροντι.

Η

παρ'

παρ δ' ἀπαλοὶ καὶ ποί. pro ὠρεῖ.

Ad sunt ei fructus quotquot intempestivè ferunt arbo-
res, adsunt & molles hortuli. sic ἀρ pro ἀρεῖ, κατ'
pro κατῇ. De hac re diximus etiam in Gramma-
tica, cùm de incremento imperfecti agere-
mus.

III. Aliquando eliditur prima vocalis sequen-
tis dictionis, ὦ γὰρ δέ, ὦ bone, Theocrit. Idyll. α. ἡ
ρετὴ, virtus, pro ἡ ἀρετὴ, apud Eurip. Et apud eun-
dem in Phœnissis, μὴ πλαμβάνε, pro μὴ ὀπι-
λαμβάνε. ὦ νᾶξ, pro ὦ ἄναξ, Rex. Et apud Aristo-
ph. in Equit.

ὄκ' αἰξὶ ὦ γὰρ μαυτὸν ἰχθύσιν μέγα.

Non me dignum puto qui potens sim.

ANNOTATIO.

Diximus in Grammatica hæc potius referenda videri ad
aphæresin, quia tamen signo Apostrophæ notari solent,
& ab aliis ad apostrophum referuntur, nos etiam eò re-
feramus.

IV. In huiusmodi apostropho sæpè longa sit
syllaba, quæ alioquin sine apostropho brevis
esset, ὦ ριφῶ pro ὦ εριφῶ, hædus. Idyll. 5. & I-
dyll. 1.

Τῷον χ' ὦ κ δρυμοῖο λέων ἀνέκλαυσε θανόντα, pro
τῷον καὶ ὁ κ δρυμοῖο.

Illum & in sylva leo defleuit mortuum.

Ibid. ὦ πόλοι λῶθον, pro ἡ αἰπόλοι λῶθον, venerunt
caprarii.

V. Aliquando producitur sequens vocabu-
lum propter præcedentem apostrophum. The-
oc. ibid.

Τὰν

Τὸν δὲ ἄρα χ' ὦ Δάφνις ποταμείψατο.

Huic autem & Daphnis respondit.

Pro καὶ Δάφνις. sic ibidem.

Ωραὶ & χ' ὦ δωνις, pro καὶ ὦ Ἀδωνις, formosus Adonis.

χ' ὦνῆρ ὅξ & ἄγαν. Idyll. 15. vir est iracundus & totus acetum.

VI. Abiiciuntur autem ex sequenti dictione vocales, licet positione longæ: ὦνδρωπ & ὦνδρωπε, pro ἄνδρωπ & ὦ ἄνδρωπε, aliquoties apud Theocritum, cuius ut & aliorum Poëtarum apostrophos diligenter observabit studiosus adolescens. V sui enim magno erunt pangenti carmina.

VII. Apostrophus non tantum in eodem carmine, sed etiam in diuersis locum habet, sicut apud Latinos synalæphe, quam ad rem multi adferunt versus illos Homéricos. Iliad. 9.

Τρῶας ἀπώσασθαι καὶ ἐρυκέμεν Ἀρύοπα Ζεῦ,
Αὐτοδὲ ἐνδ' ἀκάχοιτο.

Troianos repellere, & coërcere latioculum Iouem,
Illinc tunc tristaretur.

Et Iliad. ξ.

Ἡ Φῆς ὡς τρώεσιν ἀρηγέμεν Ἀρύοπα Ζεῦ

Ὡς ἡ Ἑκλῆ & πεινώσατο,

An putas ita Troianis auxiliari latè videntem Iouem,
sicut iratus est propter Herculem?

Et Iliad. ω.

Παῖδες καὶ γαμβροὶ, τῶν δὲ ἐλάθον Ἀρύοπα Ζεῦ

Ες πεδίουν περ φάνεν τε.

Ἡ 2

Filii

Filii & generi (domum redierunt,) illi vero non latuerunt Iouem late videntem, in campo conspicui.

In his tribus locis eliditur alpha ex accusativo ζῶα, propter vocalem sequentis versus.

ECTHLIPSIS.

Ecthlipsis apud Latinos est, cum μ littera simul cum vocali eliditur propter sequentem vocalem: hac Græci carent, nisi forte ecthlipsin nominare velimus elisionem litteræ σ in versu quodam Arati, & quarundam aliarum liquidarum, de quibus capite 3. diximus. Sed huiusmodi elisiones Græcis perquam raræ sunt paucique usus.

Quidam Ecthlipsin vocant, cum è medio dictionis litera aufertur, quæ syllabam non constituit, ut σκῆπλον pro σκῆπιον.

DIÆRESIS SIVE DIALYSIS.

Est cum syllaba vna in duas diuiditur, quales syllabarum solutiones in omni dictionum genere Græcis sunt vsitatissimæ, ut ἦγον ab ἄγω, ἔαγον, ἔαγλω; ἦχα, ἔαχα, ἔαγως. ἦλων, ἔάλων. πᾶς, πᾶις, ἔζων, ἔζων, & similia infinita, tam in nominibus, quam in verbis, aliisque nonnullis orationis partibus. Neque opus est in re clara & passim obuia.

SYSTOLE.

Est cum syllaba natura longa, aut etiam positione, altera consonante extrita, corripitur. De syllaba natura longa attulimus quædam

dam exempla, cap. 4. Nunc vnum ex Iliad. 2. suffecerit.

ἰομῆν, ὃ φρεσκε θᾶστον ἐγείρομην ὅξυν ἄρηα pro ἰω-
γῆν.

Eamus vt propius excitemus acrem Martem.

De longa positione exemplum hoc esto.

ἔρεζον, ἔρεξα, κατέριξα, pro ἔρρεζον, ἔρρεξα, κατέρ-
ρεξα. Iliad. 21.

Τίς νύ σε ποιάδ' ἔρεξε φίλον, τέκνον ἔρσενιώων;

Quis tibi chara proles cœlitum talia fecit?

Odyss. 23. κακῶ σδ' οἵ περ μιν ἔρεζον μνηστῆρες,

Mali fecerunt illi proci. Et Iliad. 1.

Μιῶν ἄειδε θεὰ πηληϊάδεω Ἀχιλῆϊ, pro Α-
χιλλῆϊ,

Eane Dea iram Achillis.

Ταχέα, ἀδέα, pro ταχεῖα, ἀδεῖα, apud Theocr.
& alios.

ECTASIS SIVE DIASTOLE.

Est cum syllaba natura brevis producitur,
cuiusmodi aliquot exempla commemorauimus
cap. 29. Iliad. 24.

ἐνδορε μείλανι πόντῳ, pro μέλανι.

Insiluit in nigrum mare. Iliad. 12.

Τρῶες δ' ἐρρίγησαν, ὅπως ἶδον αἰόλον ὄφιν.

*Troiani obriguerunt, vt viderunt serpentem variega-
tum.*

Et hos versus breuem in fine habentes vocant
quidam λυέρεις, sicut & illos ἀκεφάλεις, qui initio
breui constant, qualis est ille, Iliad. 23.

Ἐπεὶ δὲ νῆώς τε καὶ ἐκλήσποντον ἵκοντο.

H 3

Post

Postquam ad naues & Hellespontum venerunt.

Aut cum eadem consonans geminatur, ἐτέ-
λεασα, ἐγέλασα, ἐφρασα, φρασαμή & in aliis
multis, de quibus sæpè in hoc toto opere memi-
nimus.

PROTHESIS.

Est litera vel syllaba principio dictionis ad-
dita; λελαθών, pro λαθών, λέλαθον, λελαθόμην, pro
ἐλαθον, ἐλαθόμην, ἀ λανθάνω, lateo. πεταγών, pro τα-
γών, ἀ τάξω, apprehendo, accipio. σμικρὸς, parvus, μι-
κρὸς ὦλα, perii, ὄλωλα, ὦπα, vidi, ὄπωπα, & sic in a-
liis quàm plurimis, de quibus passim in Gram-
matica.

EPENTHESIS.

Est cum medio dictionis litera aut syllaba in-
tericiitur, κενὸς, vacuus. νῆσ & , morbus. pro ὀ κενὸς,
ἡ νόσ & . ἐλαβε, pro ἐλαβε. ὅπως ὅτε & , pro ὅπως ὅτε
& , vter. ἀντιῶν, occurrens. ἀντιῶπα, ἀντιῶν, ἀντιῶ-
πα, μυσάων, pro μυσῶν, & ita in aliis.

PARAGOGÉ.

Est cum extremæ syllabæ aliquid adiungitur,
ἐφηθα, εἶπηθα, pro ἐφης, εἶπης, dicebas, dixeris.
sic ἦθα, pro ἦς, eras. τύπτεσκε, pro ἐτύπτε; verbera-
bat, spectant etiam illa ad paragogen βίηφι, πα-
λάμηφι, στρατόφι, & similia, de quibus in Gram-
matica.

APHÆRESIS.

Est cum litera vel syllaba principio dictionis
subtrahitur, ὀρετὴ pro ἐορετὴ, festum, feria. αἶα pro
γαῖα, terra. κείν & pro ὀ κείν & , ille. λάβον pro ἐλάβον,
accepi.

SYN-

ΜΕΤΑΠΛΑΣΜΙ.
SYNCOPE.

119

Syncope literam vel syllabam è medio dictio-
nis subtrahit. ἄρ' ἔμυλ'ω, pro ἄρ' ἔμυλάμυλ'ω, inueni. ἐ-
γ' ὄνατο, ἐγ' ὄνήσατο, natus est, genuit. κέρετος, κέρετ'ω,
κέρεως, cornu, & id genus alia ubiq; obuia.

APOCOPE.

Apocope fini dictionis aliquid detrahit, δῖω,
pro δῖωμα, domus. ποσσ' δῶ, pro ποσσ' δῶνα, Neptunum,
ἰδρῶ, pro ἰδρῶπι, sudori, αἶα seu αἶαν, pro Αἶαντ'ω,
Ajax.

Differt Apocope ab Apostropho, quod in
illa vocales, & consonantes, & integræ syllabæ,
& in hac tantum vocales, & diphthongi, & qui-
dem non omnes tollantur; præterea apostro-
phus certo quodam notatur signo, apocope ne-
quaquam.

ANTITHESIS.

Antithesis (nonnulla ἀντίστιχον vocant) est
literæ commutatio, πόρσω pro πόρρῳ, procul. θά-
λαττα, mare, pro θάλασσα. & id genus non
pauca.

METATHESIS.

Est literarum ordo immutatus, ἔρξω, faciam,
pro ῥέξω. ἐπερθεον, pro ἐπαρθεον, ἀπέρθω, vasto,
ἐδερχον, ἀδέρκω, video. καρπερὸς, pro
κερπερὸς, fortis. κάρτ'ω,
pro κέρτ'ω, ro-
bur.

H 4

CA-

CAPUT XXXII.

DE PATRONYMICIS.

Patronymica fere Poëtarum propria sunt, de quibus, cum in Grammatica nihil dixerimus, hic ubi prima Poëseos Græcæ rudimenta tradimus, aliquid dicendum videtur.

Patronymica aut masculina sunt, aut fœminina.

Masculina desinunt in δης vel ων, πριαμίδης, Priamides. Αἰακίδης, Aëacides. πηλείων, Pelion.

Fœminina exeant in ας, ις & νη. ἱλιάς, ἄτλαντιάς, κλυδασίς, ἀδραστίνη, ἀκροισιώνη, ἰκαερίωνη.

Masculina in δης, formantur partim à genitivo, si primitiva sint tertiæ simplicium, πρίαμϑ, πρίαμϑς, πριαμίδης, Αἰακός, αἰάκϑ, αἰακίδης. partim vero à dativo, si primitivum sit quintæ declinationis. Νέσωρ, Νέσωρ, Νεσορίδης. Ἀμφιτεύων, ἀμφιτεύωνϑ, ἀμφιτεύωνι, ἀμφιτευνονίδης. & epenthesi, Ἀμφιτευνονιάδης, quæ epenthesis etiam in aliis usitata est, ut τελαμωνιάδης, λαομετονπιάδης. πηλεός, τελεῖ, πηλεΐ, ης, & crasi πηλεΐδης. Et Ionica dialysi, πηληΐδης, & interposito ω, πηληϊάδης. Partim formantur à Recto nominum simplicium, ὁ αἰναΐας, ὁ αἰνεΐδης, ablato ω, Ionica dialysi, αἰνηΐδης, ὁ λαέρτης, λαερπιάδης, interposito α, ὁ ἰπώότης, ἰπώοτάδης, ης mutato in ωδης.

Illæ in ων, ut πηλείων, κρονίων, sunt Ionica, & formari possunt ab illis in εΐδης, Ατρεΐδης, Ατρείων, vel absolute ex suis primogeniis, ut ex κρόνϑ, κρο-

κρονίων, ιαπετός, ιαπετίων.

Sicut autem apud Latinos Iapetionides longius à norma recessit, sic & apud Græcos.

ANNOTATIO.

Aliqui addunt patronymica in ιος, ut τελαμώνιος, Αἴας, sed ipsa forma & appositio ad substantivum satis indicant, talia esse adiectiva, non patronymica.

Fœminina in ις & ας, sunt à masculinis in ιδης, extrita syllaba δη, πριαμίδης, πριαμὶς. τωδαρίδης, τωδαρίς. Ατλαντιάδης, Ατλαντιάς, ἰλιάδης, ἰλιας.

Illa vero Αἰνής, Αχχής, à masculinis Ionicis in ηίδης, ablata syllaba δη, Αχχηίδης, Αἰνηίδης, pro Αχχείδης, Αἰνείδης.

Fœminina in ινη deducuntur à genitivo, ἀδρας, ἀδράσου, ἀδρασίνη, sic ἀκρίσι, ἀκρίσις, ἀκρίσινη.

Sunt autem multa alia fœminina, quæ formam quidem patronymicorum habent, re autem vera gentilia sunt, aut pro possessivis adiectivisq; nominibus ponuntur, de quibus omnibus Emmanuel, quem etiam adibis, si plura de patronymicis cupis. Nam regulæ Latinorum de his nominibus fere sunt communes Græcis.

CAPVT XXXIII.

DE NOTIS ARITHMETICIS
GRÆCORVM.

Loco notarum Arithmeticarum vtuntur Græci literis tripliciter. Primo singulis Alphabeti literis secundum ordinem sui loci numerum significantibus,

H 5 bus,

bus, quo pacto α numerum primum, β , secundum, γ , tertium, & ω vigesimum quartum significat. Hac numerandi ratione distincti sunt viginti quatuor libri Iliadis, & totidem Odissæ Homericæ. Hinc Iliad. κ . decimum; Iliad. λ . vigesimum tertium Homeri librum denotat. Et hunc numerandi modum adhibuerunt alij quoque Græcorum in distributione suorum librorum.

Secundo videntur Græci toto Alphabeto in tres classes diuiso, quarum prima est unitatum ab α vsque ad iota, exclusiue, hoc tamen characteres ς , vel, vt alij volunt, ζ posito inter ϵ & ζ pro numero senario. Altera classis est denariorum à κ & π vsque ad ρ , hoc tamen signo ζ vel ς inter π & ρ pro numero nonagenario collocato. Tertia classis est centenariorum à ρ vsque ad finem alphabeti, hac tamen nota π , vel vt alijs placet, hac π , pro numero nongentesimo addita. Et his tribus classibus continentur unitates, decuria, centuria, vsque ad chiliadas, quæ & ipsæ iisdem scribuntur numeris, nisi quod illæ non amplius notantur acuto accentu in dextri lateris superiore parte, α' , β' , γ' , δ' , ϵ' , ς' , ζ' , 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, sed in inferiore sinistri hoc modo. α , β , γ , δ , ϵ , ς , ζ , η , θ , ι , κ , λ , μ , ν , ξ , $\omicron$, ω , ζ , ρ , σ , τ , υ , ϕ , χ , ψ , ω , π . 1000. 2000. 3000. 4000. 5000. 6000. 7000. 8000. 9000. 10000. 20000. 30000. 40000. 50000. 60000. 70000. 80000. 90000. 100000. 200000. 300000. 400000. 500000. 600000. 700000. 800000. 900000. Est autem obseruandum multos esse, qui α , β , γ , & reliquas literas cum unitates, decurias, & centurias significant, nullo accen-

accentu notent, sed solas nudasq₃ ponant, cum autem chiliadum notæ sunt, iota singulis subscribant. Itaq₃ & secundum istos, millenarii numeri signum est, β bis millenarii, & ita deinceps, alii tamen acutum tonum eo, quo dictum est, modo, notis illis appingunt, quos satius est sequi. Et hæc de literis minusculis, quas Græci adhibent pro numeris.

Maiuscularum aliæ sunt simplices, aliæ duplices, seu alias in sese inclusas habentes. Simples sunt sex, Ι, Π, Δ, Η, Χ, Μ, quarum prima est nota unitatis. Secunda quinarium numerum significat. Tertia denarium. Quarta centenarium. Quinta millenarium. Sexta decies millenarium. Est autem vnaquæque eius numeri quem denotat, litera initialis Π, nimirum τῆς πεντήδ & : Δ τῆς δεκάδ &, Χ τῆς χιλιάδ &, Μ τῆς μυριάδ &, exceptis Ι & Η, quarum illa signum est μονάδ &, hæc ἑκατοντάδ &, omnes etiam præter Π vsq₃ ad quinarium numerum siue per se, siue aliis adiunctæ multiplicantur, vt, Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, ΙΙΙΙ, Ι, 2, 3, 4. Δ, ΔΔ, ΔΔΔ, ΔΔΔΔ. ΙΟ, 20, 30, 40. Η, ΗΗ, ΗΗΗ, ΗΗΗΗ. ΙΟΟ, 200, 300, 400. Χ, ΧΧ, ΧΧΧ, ΧΧΧΧ. ΙΟΟΟ, 2000, 3000, 4000. Μ, ΜΜ, ΜΜΜ, ΜΜΜΜ. ΙΟΟΟΟ, 20000, 30000, 40000.

Duplex & quæ alias inclusas in se habet, est vnicæ litera Π, ea interdum in se habet Δ, interdum Χ, interdum Η, interdum etiam Μ, denotatq₃ numerum cuius litera inclusa nota est, quinquies auctum & multiplicatum, [Δ] significat quinquaginta, [Η] quingenta, [Χ] quinque millia, [Μ] quinque myriadas. Utuntur autem Latini quoque maiusculis literis

literis ad numeros designandos, his videlicet septem ,I, V, X, L, C, D, M, prima unitatem significat: secunda, numerum quinarium: tertia, denarium: quarta, quinquagenarium: quinta, centenarium: sexta, quingenarium: septima, millenarium: sed hæc omnia sequens tabula, numerorum seriem continens, numeris Latinis ex altera parte respondentibus, clarius fortassis ob oculos ponet.

I, α', ἓν.	I, I, vnum.
II, β', δύο.	II, 2, duo.
III, γ', τρία.	III, 3, tria.
IIII, δ', τέσσαρες.	IV, 4, quatuor.
V, ε', πέντε.	V, 5, quinque.
VI, ς', ἕξ.	VI, 6, sex.
VII, ζ', ἑπτά.	VII, 7, septem.
VIII, η', ὀκτώ.	VIII, 8, octo.
IIIII, θ', ἐννέα.	IX, 9, nouem.
Δ, ι', δέκα.	X, 10, decem.
ΔI, ια', ἑνδεκά.	XI, 11, vndecim.
ΔII, ιβ', δώδεκα.	XII, 12, duodecim.
ΔIII, ιγ', τριακαίδεκα.	XIII, 13, tredecim.
ΔIIII, ιδ', τεσσαρακαίδεκα.	XIV, 14, quatuordecim.
ΔV, ιε', πεντακαίδεκα.	XV, 15, quindecim.
ΔVI, ις', ἑκκαίδεκα.	XVI, 16, sedecim.
ΔVII, ιζ', ἑπτακαίδεκα.	XVII, 17, septendecim.
ΔVIII, ιη', ὀκτωκαίδεκα.	XVIII, 18, octodecim.
ΔIIIII, ιθ', ἐννεακαίδεκα.	XIX, 19, nouendecim.
ΔΔ, κ, εἴκοσι.	XX, 20, viginti.
ΔΔI, κα', εἴκοσι ἓν.	XXI, 21, viginti vnum.
ΔΔII, κβ', εἴκοσι δύο.	XXII, 22, viginti duo.
	ΔΔIII,

ΔΔΠΙ, κγ, εἰκοσιτρία.	XXIII, 23. <i>viginti tria.</i>
ΔΔΠΙΙ, κδ, εἰκοσιτέσσα- ρα.	XXIV, 24. <i>viginti qua- ræ.</i>
ΔΔΠ, κέ, εἰκοσιπέντε.	XXV, 25. <i>viginti quinque.</i>
ΔΔΠΙ, κς, εἰκοσιέξ.	XXVI, 26. <i>viginti sex.</i>
ΔΔΠΙΙ, κζ, εἰκοσιεπτά.	XXVII, 27. <i>viginti septem.</i>
ΔΔΠΙΙΙ, κη, εἰκοσιοκτώ.	XXVIII, 28. <i>viginti octo.</i>
ΔΔΠΙΙΙΙ, κθ, εἰκοσιεν- νέα.	XXIX, 29. <i>viginti no- nem.</i>
ΔΔΔ, λι, τριάκοντα.	XXX, 30. <i>triginta.</i>
ΔΔΔΙ, λα'.	XXXI, 31.
ΔΔΔΙΙ, λβ,	XXXII, 32.
ΔΔΔΙΙΙ, λγ'.	XXXIII, 33.
ΔΔΔΙΙΙΙ, λδ'.	XXXIV, 34.
ΔΔΔΠ, λε.	XXXV, 35.
ΔΔΔΠΙ, λς'.	XXXVI, 36.
ΔΔΔΠΙΙ, λζ'.	XXXVII, 37.
ΔΔΔΠΙΙΙ, λη'.	XXXVIII, 38.
ΔΔΔΠΙΙΙΙ, λθ'.	XXXIX, 39.
ΔΔΔΔ, μ'.	XL, 40.
ΔΔΔΔΙ, μα'.	XLI, 41.
ΔΔΔΔΙΙ, μβ'.	XLII, 42.
ΔΔΔΔΙΙΙ, μγ'.	XLIII, 43.
ΔΔΔΔΙΙΙΙ, μδ'.	XLIV, 44.
ΔΔΔΔΠ, μέ.	XLV, 45.
ΔΔΔΔΠΙ, μς'.	XLVI, 46.
ΔΔΔΔΠΙΙ, μζ'.	XLVII, 47.
ΔΔΔΔΠΙΙΙ, μη'.	XLVIII, 48.
ΔΔΔΔΠΙΙΙΙ, μθ'.	XLIX, 49.
[Δ] ν', πεντήκοντα.	L, 50.
[Δ] ι, να'.	LI, 51.

[Δ] ιι,

[Δ] Π, νβ'.	LII, 52.
[Δ] ΠΙ, νγ'.	LIII, 53.
[Δ] ΙΙΙ, νδ'.	LIV, 54.
[Δ] Π, νε'.	LV, 55.
[Δ] ΠΙ, νς'.	LVI, 56.
[Δ] ΙΙΙ, νζ'.	LVII, 57.
[Δ] ΙΙΙΙ, νη'.	LVIII, 58.
[Δ] ΠΙΙΙ, νθ'.	LIX, 59.
[Δ] Δ, ξ', ἐξήκοντα.	LX, 60. <i>sexaginta</i> .
[Δ] ΔΙ, ξα'.	LXI, 61.
[Δ] ΔΙΙ, ξβ'.	LXII, 62.
[Δ] ΔΙΙΙ, ξγ'.	LXIII, 63.
[Δ] ΔΙΙΙΙ, ξδ'.	LXIV, 64.
[Δ] ΔΠ, ξε'.	LXV, 65.
[Δ] ΔΠΙ, ξς'.	LXVI, 66.
[Δ] ΔΠΙΙ, ξζ'.	LXVII, 67.
[Δ] ΔΠΙΙΙ, ξη'.	LXVIII, 68.
[Δ] ΔΠΙΙΙΙ, ξθ'.	LXIX, 69.
[Δ] ΔΔ, ο' ἐβδομήκοντα.	LXX, 70. <i>septuaginta</i> .
[Δ] ΔΔΙ, οα'.	LXXI, 71.
[Δ] ΔΔΙΙ, οβ'.	LXXII, 72.
[Δ] ΔΔΙΙΙ, ογ'.	LXXIII, 73.
[Δ] ΔΔΙΙΙΙ, οδ'.	LXXIV, 74.
[Δ] ΔΔΠ, οε'.	LXXV, 75.
[Δ] ΔΔΠΙ, ος'.	LXXVI, 76.
[Δ] ΔΔΠΙΙ, οζ'.	LXXVII, 77.
[Δ] ΔΔΠΙΙΙ, οη'.	LXXVIII, 78.
[Δ] ΔΔΠΙΙΙΙ, οθ'.	LXXIX, 79.
[Δ] ΔΔΔ, π', ογδοήκοντα.	LXXX, 80. <i>octoginta</i> .
[Δ] ΔΔΔΙ, πα'.	LXXXI, 81.
[Δ] ΔΔΔΗ, πβ'.	LXXXII, 82.
	[Δ] ΔΔΔΠΙ,

[Δ] ΔΔΔΠ, πγ'.	LXXXIII, 83.
[Δ] ΔΔΔΠ, πδ'.	LXXXIV, 84.
[Δ] ΔΔΔΠ, πέ.	LXXXV, 85.
[Δ] ΔΔΔΠ, πς'.	LXXXVI, 86.
[Δ] ΔΔΔΠ, πζ'.	LXXXVII, 87.
[Δ] ΔΔΔΠ, πη'.	LXXXVIII, 88.
[Δ] ΔΔΔΠ, πθ'.	LXXXIX, 89.
[Δ] ΔΔΔΔ, ς', vel ς', εννε- νήκοντα.	XC, 90. nonaginta.
[Δ] ΔΔΔΔΙ, 5α'.	XCI, 91.
[Δ] ΔΔΔΔΙΙ, 5β'.	XCII, 92.
[Δ] ΔΔΔΔΙΙΙ, 5γ'.	XCIII, 93.
[Δ] ΔΔΔΔΙΙΙΙ, 5δ'.	XCIV, 94.
[Δ] ΔΔΔΔΠ, 5ε'.	XCV, 95.
[Δ] ΔΔΔΔΠΙ, 5ς'.	XCVI, 96.
[Δ] ΔΔΔΔΠΙΙ, 5ζ'.	XCVII, 97.
[Δ] ΔΔΔΔΠΙΙΙ, 5η'.	XCVIII, 98.
[Δ] ΔΔΔΔΠΙΙΙΙ, 5θ'.	XCIX, 99.
Η, ς', εκατόν.	C, 100, centum.
ΗΗ, σ', διακόσια.	CC, vel 200, ducenta.
ΗΗΗ, τ', τριακόσια.	CCC, 300, trecenta.
ΗΗΗΗ, υ', τετρακό- σια.	CCCC, 400, quadrin- genta.
[Η] Φ', πεντακόσια.	D, vel 500, quingenta.
[Η] Η, χ', εξακόσια.	DC, 600, sexcenta.
[Η] ΗΗ, ψ', επτακόσια.	DCC, 700, septingenta.
[Η] ΗΗΗ, ω', οκτακόσια.	DCCC, 800, octingenta.
[Η] ΗΗΗΗ, πί, εννεακό- σια.	DCCCC, 900, nongenta.
Χ, α, χίλια, mille.	M, 1000.

XX,

XX, β, διχίλια, duo mil- $\overline{\text{II}}$, 2000.
lia.

XXX, γ, τριχίλια, tria $\overline{\text{III}}$, 3000.
millia.

XXXX, δ, τετραχίλια. $\overline{\text{IV}}$, 4000.
quatuor millia.

$\square$, ε, πενταχίλια, $\overline{\text{V}}$, 5000.
quinque millia.

$\square$ X, ς, εξαχίλια, sex $\overline{\text{VI}}$, 6000.
millia.

$\square$ XX, ζ, επταχίλια, $\overline{\text{VII}}$, 7000.
septem millia.

$\square$ XX, η, οκταχίλια, $\overline{\text{VIII}}$, 8000.
octo millia.

$\square$ XXXX, θ, εννεαχιλί- $\overline{\text{VIII}}$, 9000.
λία, nouem millia.

M, κ, μύρια, decem millia. $\overline{\text{X}}$, 10000.

*Si quis ulterius progredi velit in numeris, facile ex
dictis intelliget, quo pacto colligendi & componendi
sint, quemadmodum etiam tunc, cum quis annos
Christi designare volet, ut hunc præsentem 1593.
denotare enim illum licebit maiusculis X, $\overline{\text{H}}$;*

$\overline{\Delta}$, ΔΔΔΔIII, & minusculis
α', φ', λ', γ',

CAPUT

CAPVT XXXIV.
DE MENSIBVS GRÆ-
CORVM.

DVodecim habebant Attici menses, vt & Romani, hoc tamen discrimine, quod menses illorum essent lunares, horum solares. Quare omnino cum Latinis non conueniunt, & vt maxime conuenirent, non satis tamen exploratum est, qui Græci quibus Latinis mensibus responderint, aut etiamnum respondeant, de quo variæ extant eruditorum sententiæ; vulgo ita ordinari, & Latinis mensibus opponi solent.

ἑκατομβαιῶν, Iunius, dictus ab Hecatombis sacrificiis, primus anni mensis, inchoabant enim Attici annum ab æstiuo solstitio, quod in Iunium incidit.

Μεταγῆτινιῶν, Iulius, à Metagitniis Apollinis sacris.

Βοηδρομιῶν, Augustus, à Boedromiis sacris.

Μαιμακτεριῶν, September, à Mæmacta, quod turbidum aërem significat.

Προανεψιῶν, October, sic dictus à festo, quod agitabatur frugibus terræ iam collectis, & conditis. Vide Plutarchum in Theseo.

Ανθεστηριῶν, Nouember, dictus quod ἀνθεῶν

I

σεπέ

σερεῖ πλὴν γλῶ, quod terram floribus spoliet.

Ποσειδεὼν, id est, Neptunus, December.

Γαμηλιῶν, Ianuarius à Iunone, quæ præest nuptiis.

Ελαφιβολιῶν, Februarius à venatione ceruorum.

Μουσηχῶν, Martius, à Munichiiis Dianæ sacris.

Θαργηλιῶν, Aprilis à Thargeliis festo die, quo primitiæ frugum Diis offerebantur.

Σκιρροφοριῶν, Maius à sacris umbraculis.

Vtuntur etiam Græci nominibus mensium Latinorum. Ιανυάριος, Φεβρυάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάϊος, Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος.

Diuidunt autem Græci menses suos in tres Decades seu Decurias. Primam vocant *μηνὸς ἰσαμελὺς* seu *ἑτερομελὺς*, (quasi mensis stantis vel incipientis) Secundam vocant *μεσοδύτης*, vel *ὑπὲρ δεκάδης* (quasi medii mensis, vel supra decadem) Tertiam vocant *φθίνουσα* *μηνὸς*, vel *πανομελὺς*, vel *λήγουσα*, vel *ὑπὲρ εἰκάδης* (quasi euanescentis vel cessantis mensis, vel supra vicesimum diem) Quæ omnia in hac tabella vides.

1. Νεμωία		Kalend.	
2. δατέρε		IV.	
3. τρίτη		III.	
4. τετάρτη	ισαμύς	Pridie	
5. πέμπτη	vel αρχο-	Nonæ	Nonas.
6. ἑκτη	μύς μη-	VIII.	
7. ἑβδόμη	νός.	VII.	
8. ὀγδὼν		VI.	
9. ἐννάτη		V.	Idus.
10. δεκάτη		IV.	
11. πρῶτη		III.	
12. δατέρε		Pridie	
13. τρίτη		Idibus	
14. τετάρτη		XVIII.	
15. πέμπτη	μεσοδτ	XVII.	
16. ἑκτη	μωός ἢ	XVI.	
17. ἑβδόμη	ἔπι δεκά-	XV.	
18. ὀγδὼν	δι, ἢ ἔπι	XIV.	Kalend.
19. ἐννάτη	δεκάτη, ἢ	XIII.	
20. εἰκας seu εἰκοστῇ.	ἔπι δέκας.	XII.	
21. δεκάτη		XI.	
22. ἐννάτη		X.	
23. ὀγδὼν		IX.	
24. ἑβδόμη		VIII.	
25. ἑκτη	Φθίνοντ	VII.	Kalend.
26. πέμπτη	μωός.	VI.	
27. τετάρτη		V.	
28. τρίτη		IV.	
29. δατέρε		III.	
30. ἑνὴ καὶ νέω		Pridie.	
		I 2	In

In decade $\mu\lambda\omega\delta\varsigma$ $\phi\theta\acute{\iota}\nu\omicron\nu\tau\theta$ vtuntur, vt vides, Græci ordine retrogardo numerorum, sicut Latini in suis Nonis, Idibus, & Kalendis.

Potest tamen ordo etiam verus & naturalis numerorum seruari hoc pacto.

21. πρῶτη	}	
22. δευτέρα		
23. τρίτη		
24. τετάρτη		
25. πέμπτη		
26. ἕκτη	}	Ἰπὶ εἰκάδι, vel $\mu\epsilon$ εἰκάδα, vel Ἰπὶ εἰκοσῇ, vel Ἰπὶ εἰκοσι.
27. ἑβδόμη		
28. ὀγδόη		
29. ἐννάτη	}	vel τριακάς, vel τετρακοσῇ.
30. ἑνὴ καὶ νέα		

Prima dies mensis dicitur Νεμυλία, Neomenia, quia nouilunium in illum incidebat. Decimaquinta vocatur ab Hesiodo Μέση, quia medium obtinet locum inter dies mensis. Trigesima appellatur ἑνὴ, seu ἑνὴ καὶ νέα, vetus & noua, subauditur enim vox ἡμέρα, quia erat vltima lunæ decrescientis, & prima accrescentis, nouilunium enim sæpe illa ipsa trigesima die inchoabatur: sed quid si mensis habeat triginta & vnum dies, vt nonnulli apud nos? quid si pauciores triginta, vt Februarius, qui tantum 28. vel 29. diebus constat? Respondeo, post εἰκάδα seu εἰκοσιώ, dicendum esse ἐνδεκάτῃ $\phi\theta\acute{\iota}\nu\omicron\nu\tau\theta$, vel ἐνδεκάτῃ Ἰπὶ εἰκάδι, erit-

eritque vigesima prima mensis, sicut δεκάτη φθίνοντες, vicesima secunda, & δευτέρα φθίνοντες, trigesima; ἔνη καὶ νέω, trigesima prima. At in Februario ὀγδόη φθίνοντες erit 21. δευτέρα φθίνοντες, 27. ἔνη καὶ νέω, 28. Secundum alterum numerandi modum, qui non est retrogradus, non dicetur in Februario 28. dies, ὀγδόη ἔπι εἰκάδι, sed post 27. qui est ἐβδόμη ἔπι εἰκάδι, ponetur ἔνη καὶ νέω, & in mense qui vno & triginta diebus constat, trigesima vocabitur δεκάτη ἔπι εἰκάδι, seu absolute τριακῆ, seu τριακά. Ex his facile erit colligere, quomodo subscriptiones, & temporum notationes consignandæ sint in Epistolis, & aliis id genus scriptis, quibus annum, mensem, diem adiicere solemus, ut ἐγγραφὰ τῶντα ἔπει ἀπὸ τῆς Θεογονίας, α, φ, λ, γ, τῇ ἐννάτῃ μεσοῦντες μίωδες ἑκατομβαιῶν ἐν ᾧ Ἰγρολαδίω τῶν Βοιωτῶν. Quin etiam Græci Latinorum supputationem, & numerandi rationem non raro sequuntur; πρὸς δὲ νονηῶν Ἀπριλίου. Quarto nonas Aprilis, hoc est, die secundo. πρὸς ἐννονηῶν Μαρτίου, quinto nonas Martii, id est, tertio die Martij. πρὸς ἡ εἰδῶν Ἰουνίου, octavo idus Iunii. id est, sexto die. πρὸς καλανδῶν ἰθ' Σεπτεμβρίου, decimo nono Kalendas Septembris, id est, decimoquarto die Augusti, ἐν τῇς Καλάνδαις τοῦ Μαΐου, Kalendis Maii, id est, prima die Maii. εἰδοῖς Μαρτίου. Plutarchus, Idibus Martij 15. Martij. Idem, εἰδοῖς Σεπτεμβρίου. Idibus Septembris, 13. Septembris. Sicut porro Latine interdum dicimus decima Martij, vigesima, vige-

fima prima, trigesima, ita & Græce dicere licebit, τῇ δεκάτῃ, τῇ εἰκοστῇ, τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ. τῇ τριακοστῇ τῇ Μαρτίᾳ.

CAPVT XXV.

DE PRONVNTIATIONE GRÆCORVM VOCABVLO RV M,
quibus Latini vtuntur.

Nemo est Græce & Latine doctus, qui nesciat, Latinos multa à Græcis vocabula accepisse, & in suam linguam transtulisse, aliquando quidem integra; aliquando nonnihil immutata, & ad Latinos modos sonosque inflexa. Cum autem huius rei cognitio, Poetices studiosis, & ad Latinum carmen condendum, & ad rectam pronunciationem non parum emolumenti adferat, operæpretium visum est, hoc capite docere, quo pacto vocabula Græca Latio donata efferri debeant. Postea dicemus de singulis Græcorum literis & diphthongis, quæ & qua mutatione in Latinam linguam transferantur, iis in dictionibus, quas Latini cum Græcis communes habent.

De pronunciatione igitur Græcarum vocum, quas Latini vsurpant, ingentes & sunt & olim fuerunt pugnae; aliis Græci accentus, aliis quantitatis rationem habendam affirmantibus. Tota enim controuersia inde exitit, quod quan-

quantitas & accentus apud Græcos distinguantur, cuius contrarium fit apud Latinos, qui penultima lōga nunquam acuunt antepenultimam, & penultimam breuem nunquam insigniunt accentu acuto. Verum tricis omillis duo præcepta tradi poterunt, quibus rei summa simul & comprehendatur & conficiatur. Primum est. *Huiusmodi vocabula recte pronuntiari siue accentus, siue quantitas obseruetur.* Alterum est: *Hac in re seruiendum esse loci in quo es, & seculi, quo viuis, mori & consuetudini.* Primum ita ostendo. Vocabula Græca in Latium deducta vt *Philosophia, Harmonia, Prosodia, Melodia, Symphonia, Basilus*, & sexcenta alia, non ideo desinunt esse Græca, quod vsurpentur à Latinis: nam origine, & vt sic dixerim, patria sunt & manent Græca. Quare inepte non faciunt, qui Græcis Græcum tonum & sonum relinquunt. An non enim *Philosophia*, verbi gratia, Græcum vocabulum est, quantumuis Latinis characteribus exaratum? Iure igitur natio suo accentu illud notare potero, præsertim cum veteres Latini Græcum accentum adeo obseruarint in pronuntiando, vt ad illius modulos etiam Latinas quasdam dictiones accommodarint. Hinc *exáduersum* apud Gellium lib. 7. cap 7. & apud Priscianum, *éxinde, déinde, súbinde, próinde, síquando, néquando, aliquando, Iuriscónsultus, calefács, tepesács, muliérís, tepéfis, caléfis*. Non refert quod fines & terminationes habeant nonnullas, non Græcas, sed Latinas, vt *Philosophia, Prosodia, paracleti, paracletum*; nam terminatio non efficit, quo minus dictio origine sit & censeatur Græca, quocirca nihil obstat, quo minus Græcum accentum seruet. Quod si ob mutationem terminationis aliquando accidit, vt accentus neque Græcis neque Latinis legibus sit consentaneus, (quod accidit in obliquis nominis *παράκλητος*, verbi gratia, dum pronunciamus, *paracliti, paraclito* proparoxytonè, cum tamen siue Latinam siue Græcā rationem accentuū spectemus, collocari debeat accentus in penultima) id consuetudini, de qua paulo post, condonandum est. Cum enim Rectus sit proparoxytonus,

absurdum visum est Latinæ consuetudini sedem accentus mutare in obliquis, quorum vltima esset longa, nullo incremento syllabarum facto.

Huc accedit Seruius, qui in libello de accentibus notat Latinos eundem accentum quem Græci habent, efferre in Græcis quibusdam nominibus; imo olim & præsertim tempore Ausonii adeo Græca vocabula secundum accentum Græcum efferebant, ut quantitatem penitus euerterent, eamque solo accentu metirentur, quasi accentus & quantitas non distinguerentur. Quia enim Græcis voces hæ, ἰδωλα, ἔρημος, habent accentum in prima. Latini quoque eodem accentu extulere, *idola*, *eremus*. Hinc dactyli sunt apud Prudentium. Græcis est δερπίδης. Eodem accentu pronunciarunt id vocis Latini, hinc Sidonius accentum secutus penultimam producit in hoc phaleucio:

Orchestran quatit alter Euripidis.

Græce dicitur ἀνικητός, nomen eius Poetæ, qui scripsit phænomena, cuius media longa est, sed à Sidonio correpta:

Diuerfas Arato vias cucurrit.

Et à Paulino:

Aut Arati numeros, aut picta Manethonis astra?

Tertullianus quoque in carmine contra Marcionem corripuit penultimam in nomine *Anicetus*, Græce ἀνίκητος, accentum secutus:

Atque Pio suscepit Anicetus ordine sortem

Sub quo Marcion hic veniens noua Pontica pestis.

Idem sibi licere voluit Ausonius in nomine τετράγωνος, τετράγωνος, & φαίαξ, Phæaces, à Recto φαίαξ.

Per totidem partes trigonorum regula currit.

Et,

Fulgur tetragono aspectus vitale coruscat.

Et,

Tres primas Pheacum pugnas tribus ordine bellis.

Quin, quod magis mirandum, apud Plautum dactylus est *Phedromus* & *Philippus*; quia Græce est Φαιδρωμος & Φίλιππος, accentu in prima. Sed respexit Poeta ad accentum eiusque modo ipsam etiam quantitatem mensus est.

Quæ

Quæ cum ita sese habeant, quis nisi iniquus rerum censor illos inscitæ arguat; qui hodie quoque accentum Græcum in nonnullis Latina ciuitate donatis vocabulis seruant; cū consuetudo hæc sit antiquissima, olimque viri doctissimi, Græcæque simul & Latinæ linguæ scientissimi, plus sibi permiserint, nimirum vt ipso accentu Græcorum vocabulorum quantitatem æstimarent. Sed aiunt, si in quibusdam Græcis Græcum tonum obseruatis, cur non idem facitis in omnibus Græcis vocabulis, quibus Latini vtuntur? Nemo enim Latine dicit *Ecclesia*, penultima acuta, vt *Philosophia*, *Theologia*. Verum hæc obiectio illorum est, qui quid sit consuetudo ignorant. Causa diuersitatis est vnicæ consuetudo, quæ in aliquibus retinuit accentum Græcum, in aliquibus ad Latinerum normam se conformare maluit, quæ consuetudo noua non est, vt iam vidimus.

At vero recte etiam agere illos, qui in pronuntiatione huiusmodi vocabulorum quantitatem, Latinumque accentum sequuntur, inde planum fit, quod sint quoque Latini; non quidem ortu, sed vsu. Vt igitur Latini Latinam terminationem, & sæpe quantitatem, ita quoque Latinum accentum illis attribuunt, aut suo iure attribuere possunt. Nam gignendi & dandi casus *Philosophia* à Recto *Philosophia*, non desinunt in terminationem Græcam, & a nominatiui Græce producit, Latine corripitur. Quamobrem vt hæc & alia Latini mutarunt in aduentitiis istis vocibus, ita mutare etiam possunt accentum Græcum, substituto in eius locum Latino, qui à quantitate, vt sæpe iam diximus, non secernitur.

Et si tempore Plauti ipsa etiam Græca nomina ad accentum & pronuntiationem Latinam accommodabant, dicentes, Hectorem, Nestorem, vt *Rectorem*, *Pastorem*, *Doctorem*, quantumuis quantitate & accentu Græco repugnante; quid mirum, si his etiam temporibus, nonnullis in locis consuetudo Græcum accentum mutet, & in Latinum conuertat, solius quantitatis ratione habita?

Porro quod in hac re consuetudini locorum & tempo-

rum obtemperandum, hæcque pro regula & magistra habenda sit, monemur primum ipso nomine *consuetudinis*, quæ, ut dixit Gellius regina est rerum, & maxime verborum, utique etiam verborum pronunciandorum; quamque Quintilianus certissimam loquendi magistram appellat; & penes usum seu consuetudinem affirmat Horatius esse arbitrium & ius & normam loquendi; cur non & pronunciandi? Locutio enim pronunciationem includit. Sapienter itidem monet M. Tullius, usum loquendi (adde & pronunciandi) concedendum esse populo, scientiam nobis reservandam, à quo non abludit tritum illud Aristotelis; *In usu verborum sequendam esse vulgi consuetudinem*, consuetudinem, inquam, non autem abusum; nihil enim, ut recte Quintil. lib. 1. cap. 6. docet, consuetudinis nomen meretur, nisi careat iusta reprehensione; ut sane hoc, de quo agimus, caret; Nam quis iis in locis, ubi moris est hæc & similes voces, *Philosophia, Harmonia, Prosodia*, paroxytone effari, morem hunc reprehendit præter ineptos, & qui intelligendo faciunt, ut nihil intelligant? Neque vicissim quispiam nisi indoctus condemnat illos, qui loci sui morem secuti, accentum Græcum, observata quantitate negligit.

Scribit Gellius libro 13, capite 24 hunc patrium casum Valeri (scribebant autem per simplex i, ut apud Horatium *culpa deterere ingeni*) veteres pronunciasse penultima acuta, *Valéri*. Vocandi autem casum antepenultima acuta *Váleri*; & tamen consuetudine superante res aliter nunc sese habet, & vero iam ætate Gellii habebat. Si quis iam, inquit Gellius, Valerium appellans in casu vocandi, acuerit primam, non abierit, quin rideatur. Dicimus enim, Valeri penultima acuta in casu vocandi, & hoc propter solam consuetudinem. Cur igitur non liceat voces Græcas Græco accentu efferre, si consuetudo ita ferat, præsertim cum hæc consuetudo optima ratione nitatur, contra quam qui brachia tendit, & fronte aduersa obnititur, is non minus merebitur risum, quam qui in vocandi casu diceret: *Mércuri, Virgili, Sulpici, Oúidi, Grégori, Ambrosi, Géruali,*

passi, Prótasi, proparoxytone. Quod de illo itidem intelligi volo, qui contrariæ consuetudini, vbi ea inualuit, sese opponit. Et vt magis elucescat quanta vis consuetudinis, vnicum adhuc subiiciam exemplum. Olim in Recto fœminini pronuntiabant, *utraq*, accentu in penultima, quod in masculino dicatur *uterq*, accentu in penultima; Hinc Ausonius morem sui temporis secutus, producere ausus est penultimam illam syllabam. Epigram 90.

Odit utraq, aliud da modo consilium.
Et ad patrem.

*Et placuisse reor geminis atatibus, vt se
Non festinato tempore utraq*, daret.

Addo ad extremum non simpliciter condemnandos, qui inueteratum morem secuti, quasdam voces Græcas, neque secundum accentum Græcum, neque secundum quantitatem efferunt, quod nominatim fit in voce ἀντιφώνη, *antiphona*, quæ vulgo nunc Latine proparoxytone effertur, nec male. Nam si consuetudo olim illa ἐκτοε, νέπτε, mutare potuit in *Hectóri*, *Nestóri*, & τετραγώνω, in tetragono, non video cur eadem consuetudo non possit vocem

ἀντιφώνη conuertere in antiphonam
ante penultima acuta.

CAPVT

CAPVT XXXVI.
 QVOMODO VOCALES GRÆ-
 CÆ TRANSEANT AD
 Latinos.

Vocales Græcæ sunt istæ: α, ε, η, ι, ο, υ, ω.

Alpha Græ-
 cum transit ali-
 quando ad La-
 tinos integrum
 eadem vel di-
 uersa quanti-
 tate.

Eadem, ut *μεδοσα, mēsa, λαμπάς, lampas, κήλαθος, calathus* & in aliis innume-
 ris, quæ a breue habent apud Latinos
 & Græcos.

Diuersa, ut *Φιλοσοφία, Philosophia, Θεο-
 λογία, Theologia*. nam a Græce produ-
 citur, Latine corripitur.

a Doricum est Latinis nunc breue, nunc
 longum. *Φάμα, pro φήμη, fama. πλά-
 γα, pro πληγή, plaga*. nam prius a lon-
 gum est, posterius breue.

Aliquando ver-
 titur alpha in

e *τέλαντον, talentum.*

i *μηχανή, machina, τρυτήνη, trutina, κή-
 νασπον, canistrum.*

o *μαρμαίρειος, marmoreus.*

u *θρίαμβος, triumphus. κραπάλη, crapu-
 la. σπασαλίζειν, strangulare.*

x *Ασκληπίος, Æsculapius.*

E.

E manet La-
 tinis

Integrum & breue, *ἐγώ, ego. φέρω, fero. ιδέα, i-
 dea. τρέμω, tremo. βρέμω, fremo. θεός, Deus.*

Longum, *μέ, me. σέ & Dorice τέ*. vnde Lati-
 num *te* mutata quantitate, *ρέπω, repo*. Pri-
 ma longa.

Vertitur aliquando in u breue *σκοπέλεος, sco-
 pulus; νεφέλη, nebula*. Item, in i. *έν, in.
 τέγγω, tingo.*

e lon-

H.

e longum, ἔρημος, *eremus*. γραμματικὴ, *grammatica*, παρακλητός, *paracletus*.

e breue, πατήρ, *pater*, μήτηρ, *mater*, nisi quis hæc Latina potius à vocatiuo Græco deducat, ὦ πάτερ, ὦ μήτηρ. Θαλῆς, *Thales*, λυγιστής, *Lyristes*. e virob. ῥ; alioqui longum, sed breue est in illo apud Ausonium; in hoc apud Sidonium. *Thales*, ἐγγύα, παρέστη δ' ἄτη, *protulit*, est enim iambicus senarius, primo loco habens Anapæstum.

Alcaeo potior Lyristes ipso.

H verti-
tur in

Sic in Latino *crepida*, prima est brevis; licet à Græco κρηπίς, veniat, vt & in voce *crepido*. Sic καίλη, *Calpe*, e longo, sed corripuit Iuuenalis Satyra 14. *Æquora transiliet*, sed longe *Calpe* relicta. *Eremus* quoq; penultimam breuem habet apud Prudentium & alios mutato η in e breue.

a longum, σῖνηπι, *sinapi*, μήτηρ, *mater*, φήμη, *fama*, nisi quis ita Latinos à Doribus accepisse velit.

a breue, γραμματικὴ, *Grammatica*.

æ σκλῶν, *scæna*. sunt enim qui hanc vocem per æ scribant. Sed minus recte.

i breue, ὀψής, *vestis*.

I.

a τγγαίνω, *Tango*.

I longum, Ἀγχίσης, *Anchises*.

I breue, Νεστωρίδης, *Nestorides*.

I verti-
tur in

e ναυτία, *nausea*.

Aliquando fit consonans apud Latinos cum semper sit vocalis apud Græcos Ἰησοῦς, *Iesus*, potest enim vox hæc & dissyllaba & trisyllaba esse.

o mu-

O.

O mu-
tatur in

- o breue, Ὀλυμπός, *Olympus*, οἶς, *ovis*.
- a βόσκω, *pasco*. ἀροτριον, *aratrum*.
- u breue, Ὀδυσσεύς, *Vlysses*, maxime in fine dictio-
num, Ὅμηρος, *Homerus*, μέθοδος, *methodus*.
- os in er καίπερος, *caper*. ἀγρός, *ager*. Ἀλέξανδρος, *Alexander*.
- i breue, κόνις, *cinis*.
- e breue, γόνυ, *genu*, aliquando abiicitur, ἀπό ab.

Υ.

Manet aliquando, λύρα, *lyra*.Υ verti-
tur in

- u breue, φυγή, *fuga*, βότρυς, *botrus*, δύο, *duo*, κύ-
μινον, *cuminum*, κυπάρισσος, *cupressus*.
- u longum, μῆς, *mus*, σῆς, *sus*, non tamen semper
mutatur in u, quo fit ut minime probandi vi-
deantur, qui nunc nobis *Sullas*, *sullaturire*,
pro *Syllas* *syllaturire*, obtrudunt eodem iure
dicerent *sullaba*, *lura*, pro *syllaba*, *lyra*.
- a breue, κύλιξ, *calix*.
- o breue, μύλη, *mola*, νύξ, *nox*, ἄγκυρα, *anchora*,
aliquando abiicitur, ὡς, *per*.

Ω.

Ω verti-
tur in

- o longum, εἰδωλον, *idolum*, quod apud Pruden-
tium & alios corripitur. μαντις, *Manto*. ὄν, *o-
num*.
- o commune, ἄμφω, *ambo*. βρέμω, *fremo*. λέγω, *dē-
co*. πλάτων, *Plato*.
- o breue, νέστωρ, *Nestor*. ἑκτωρ, *Hector*. ἀγαμέμνων,
Agamemnon vel *Agamemno*, nisi quis hos La-
tinos nominatiuos formet à vocatiuis Græ-
cis. ὦ νέστωρ, ὦ ἀγαμέμνων.
- u longum, φῶρ, *fur*.
- e φράτωρ, *frater*, nisi quis potius deducat à
φρήτης.

CAPUT

CAPVT XXXVII.

QVOMODO DIPHTHONGI
GRÆCÆ AD LATI-
nos veniant.

Dodecim sunt diphthongi, αι, αυ, ει, ου, οι, υι, que dicuntur propriae, α, η, ω, ηυ, υ, ωυ, quæ dicuntur improprie.

α, παι, αν, αν. παλαιστρα, palaestra. καϊσαρ, Caesar. Latini tamen olim diphthongum α scribebant Græca imitatione αι, hinc illa per dialysin apud Virgilium & Lucretium: *aulai*, *pitai*, *aquai*, *patriai*, & id genus alia, & in monumentis antiquis *aira* pro *era*.

Aliquando manet integra, *μαϊα*, *Maia*. *Αϊας*, *Aiax*, non enim producantur duæ istæ voces positione sed diphthongo.

Interdum videtur mutari in e, & quidem breue, vt *Cytheron* pro *Cytheron*, Græce κυθηρων, *Clytemnestra* pro *Clytemnestra*, Græce κλυπημένηστρα, *Pheacas* pro *Phæacas*, Græce φαιδκας. Hinc Aufonius syllabas illas corripuit.

Sed Cytheron toties ternas ex ære sacrauit.

Et,

Vindicem adulterij cum Clytemnestra necet. Licet etiam legere: *Clytemnestra* hellenismo, de quo supra cap. 3.

Et,

Tres primas Pheacum pugnas tribus ordine bellis. Lipsius tamen in Saturnalibus legit *Threum*.

Et Prudent.

Cuius ad arbitrium sphaera mobilis atq; rotunda,
pro *sphæra*.

Pauli-

ey verti-
tur in

Paulinus Epist. 3. ad Ausonium.

*Qua Betis Oceanum, Tyrrhenumq; auget Ibe-
rus.*

Pro Bætis, scribitur enim Græce βαῖπς.

Nisi quis dicat istos his locis ex Latina diphthon-
go æ potius exemisse præpositiuam a, e breue
remanente, quod in Latinis itidem vocabulis
fecerunt Poetæ inferioris æui. Paulinus lib. 2. de
vita S. Martini.

Coniugis infirma tristem miseretur erumnam.

Ibidem.

Refugit pompam sed deflet erumnam.

Et lib. 4.

Dissimulare istam miseri plangentis erumnam.

Fortunatus lib. 1. de vita S. Martini.

Ille carens animi pœnis, hic carnis erumnis.

Quibus locis vox *erumna* e breue habet.

Ipsi tamen Græci mutabant interdum αι in ε, & hoc no-
minatim in nomine κυαίχρος, de quo existat elegans illud
Epigramma.

ἢ τλήμων κυαίχρε κῆ ἐν ζωῆς κῆ ἀπὸ λτῶν

ὡς αἰεὶ κόπῃ τῇ ῥήμασι κῆ κοπίσι.

ἄθροιστ' ἐν πολέμοισι τῇ πέσσε μαρναμένη χεὶρ,

νῦν δὲ σ' ὁ ραμματικὸς κῆ ποδὸς ἐξέλασεν.

O miser Cynegire inter viuos & mortuos

Vt semper mutilaris verbis & gladiis.

Prius quidem in bellis cecidit manus tua pugnans,

Nunc etiam grammaticus uno pede te priuauit.

Vertitur etiam α in e breue hoc vocabulo ἔλαιον, oleum, &
in i breue, βασκαίνω, fascino, & in a longum κρασιπάλη, cra-
pula.

ΑΥ.

αυ manet θησαυρός, Thesaurus. αὔρα, aura. & hinc forte
Latium, aurum, αὐλή, aula.

i lon.

EI.

ilongum, νεῖλον, Nilus θαλία, Thalia, εἶδωλον, idolum. Αλεξάνδρεια, Alexandria. λείβω, libo.

Interdum demitur i, ut maneat e breue.

Horat. *Pura sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstat.*

Virgil. *Pars pedibus plaudunt, choreas & carmina dicunt.*

ei verti-
tur in

Interdum tollitur præpositiua e, manente i breui, φιδίας pro φειδίας, ἡ πρώτης pro ἡ πρώτης, χερῶν pro χειρῶν: Hinc corripuit Ausonius.

Et Epirote Cineæ memor magis.

Secundo loco iambus est.

Et: Cuius opus? Phidia, qui signum Pallados eius.

Mart. *Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.*

Horat. *Nodosa corpus uolis prohibere chiragra.*

Nam qui his aliisq; locis contendunt scribendum esse *cheragra*, damnata simpliciter priori lectione, in litium quam veritatis cupidiores videntur.

Nonnunquam mutari videtur in æ, plerumque enim scribitur læuis & læuor, quæ à Græco λαῖα descendere notum est.

Interdum integra scribitur. *Calliopeia, Deiopeia*, in penultima; nam in prima non est diphthongus. Est cum dissoluitur productio e.

Ouid. *Flebilis indignos elegeia solue capillos.*

Nisi quis Ionismum esse contendat, nam Iones & huius diphthongi mutant in η, facta dialysi, ἐλσγήια, κυθηρήια, ἀγγῆιον, ἀγγήιον, υἱας.

Utebantur Latini olim hac diphthongo in Latinis etiam vocabulis, hinc *captinei, amicei, magnei*. in Recto plurali.

EY.

Aliquando manet; εὐγε, εὐχαιρία, Eucharistia, εὐρος, Eurus, θεός, Theus.

K

Aliquando

Aliquando diuiditur in e & u breue, *θησεύς*, *Theseus*,
ὀρφεύς, *Orpheus*, *trium syllabarum*.

Vertitur e longum, *ἀχιλλεύς*, *Achilles*. *ὀδυσσεύς*, *Vlysses*, nisi quis hæc & similia velit formare à Doricis
ὀδυσσεύς, *ἀχιλλεύς*.

OI.

Manet interdum, *τροία*, *Troia*. nam hæc dictio primam
 habet longam diphthongo, non positione.

Latini pro œ scribebant olim oi, sic oionem pro œnu-
 nem adfert Capella. & pro u, oitier pro utier, apud
 Victorinum, & in priscis monumentis oitile pro
 utile. teste Lipsio libro de pronunciat. Lat. ling.
 cap. ii.

Mutatur in œ *φοῖβος*, *Phæbus*. *φοίνισσα*, *Phænissa*. Exi-
 mitur ex illa o præpositiua ab Aufonio.

Da rectum casum iam solicismus eris.

Nisi quis legat solecismus, ut ex Latina œ præpositam
 subtraxerit.

Videtur & eximi in his vocibus; *ποιητής*, *ποίημα*, *ποι-
 ησις*, *Poëta*, *Poëma*, *Poësis*, nam primam Latini cor-
 ripiunt.

OY.

u longum *πολύπους*, *polypus*, vltima longa, quam
 Poëtæ nonnunquam corripunt. Horat.

Polypus an grauis hirsutis cubet hircus in alis.

e longum *τρίπους*, *tripes*. *πὸς*, *pēs* Hinc pes cum
 suis compositis vltimam producit apud Lati-
 nos, Aufonius corripuit.

*Quis bipes, & quadrupes foret & tripes, omnia so-
 lus.*

o longum, *βῆς*, *bos*.

o breue, *βέλω*, seu *βέλομαι*, *uolo*.

α. η. ω.

α & η. mutantur in æ. *τῆ μούση*, *musæ*. *τῆ ποιητῆς*, *Poëtæ*. *τῆ
 φιλοσοφίας*, *philosophia*.

ω transit in æ *τραγωδία*, *tragœdia*. *κωμωδία*, *comœdia*. item
 in o longum, *ὠδή*, *ode*. *πρὸς ὠδία*, *prosodia*.

Diph-

Diphthongi ηυ & ωυ Latinis non sunt notæ. 4 manet in-
tegra, harpyia, cynomyia.

CAPVT XXXVIII.

QVA MUTATIONE CONSO-
NANTES, GRÆCÆ IN LA-
tinam linguam transfe-
rantur.

- β ver-
titur in {
b μακρόβιⓄ, Macrobius, φοῖβⓄ, Phæbus, βῆς,
bos.
p βαβαῖ, Papa, quamuis Græci etiam παπαῖ, di-
cant.
u βῖη, vis, βαδίζω, vado.
ph θρίαμβⓄ, Triumphus.
γ { Manet, γαλαττα, Galatea, γένος, genus.
Interdum fit ν, ἀγγελⓄ, Angelus.
δ in { d δίδω, Dido, δαίμων, Daemon:
b δῖς, bis.
l Ὀδυσσεύς, Ulysses.
ζ { Manet aliquando, ἐξορκίζω, exorcizo, βαπτίζω, bapti-
zo.
Interdum abiit in σ, μάζα, massa, πατρίζω, patris-
so.
θ in { th θύρⓄ, Thyrsus.
τ θρίαμβⓄ, Triumphus.
d Θεός, Deus, Θεά, Dea:
κ in { c καμήλⓄ, camelus:
g κύκνⓄ, cygnus, alii tamen κύκνις, κυβερνώ, gu-
berno.
λ, μ, ν, ξ, in λ, μ, ν, χ, λαμπάς, στέμμα, σινδών,
sindon, ἑξ, ex, ἑξ, sex.
ι in λυμφαι, lymphæ, in μ. πύγνιον, pagnium.
ι π { p πατήρ, pater.
b πύξⓄ, bixus.

K 2

ph τρε-

- ph τροφον, *Trophæum*. βοσφορος, *Bosphorus*. γει-
 κος, *Gryphus*. γρυπες, *gryphes*. κλειόπας, *Cleophas*.
 πυλαμνης, *Phylamenes*. υψιπύλη, *Hypsiphyle*. κα-
 παρναυμ, *Capharnaum*, & in libris antiquis
 Thermophylæ pro *Thermopyla*, Vide Turne-
 bum lib. 28. cap. 40. qui merito ab illis dissentit,
 qui hæc & alia huius generis nomina aspiratio-
 ne priuant.
- π in { r ἀραψ, *Arabs*.
 e in { rh ῥήτωρ, *Rhetor*, quando est ῥ aspiratum, id tamen
 non fit semper, ῥώμη, *Roma*.
- σ in x αἶας, *Aias*.
- τ in { s ὀσά, *ossa*, ἡ ναυτία, *nausea*.
 { b λίτρα, *libra*.
- φ in { f φέω, *fero*. φυγή, *fuga*.
 { ph φιλόσοφος, *Philosophus*.
 { b ἄμφω, *ambo*. νεφέλη, *nebula*.
 { p πορφύρεος, *purpureus*.
- χ in { ch Χριστός, *Christus*.
 { g ἄγχω, *ango*.
- ψ in { ps αἰθίοψ, *Æthiops*.
 { bs ἀραψ, *Arabs*.

Spiritus asper vertitur nonnunquam in s. ἐξ sex, ἑπτα, *sex*, *septem*. ἐρπυλλον, *serpillum*. ἐρπω, *serpo*. aliquando in u. ἑσπερα, *vespera*. ἐνετός, *Venetus*: Modo in h, cui proprie æ quiua-
 let. ὕμνος, *hymnus*. ὁμηρος, *Homerus*. Etiam
 lenis mutatur nonnunquam in
 u, ἐσθής, *vestis*, ἡε,
ver.

DISSERTATIO.
DE PRONVNCIATIONE LIN-
GVÆ GRÆCÆ.

AM dudum animus fuit ad Grammati-
cum meum opus adiungere auctarium de
pronunciatione Græcæ linguæ, id demum
hac quinta Ingolstadiensi editione præsto,
sed breuiter, nam cur immorer in re, quæ
ex more abiit, & quæ in mores post tot secula reduci,
prope dixerim, nequit. Itaq; satis erit libare nonnulla,
quæ saltem scire tironum interest, si vti non placeat, aut
per consuetudinem aui huius non liceat. Ordo hic erit.
Primo dicemus de sono vocalium. Secundo, diphthongo-
rum, quæ ex vocalibus compositæ. Tertio, consonantium,
si quid tamen prius generatim de numero litterarum
Græcanicarum dixerimus, Mekerchum præcipue seque-
mur, & summum virum Lipsium, qui doctissimo suo de
pronunciatione linguæ Latine Dialogo multa ad
pronunciationem Græcæ linguæ spe-
ctantia interserit, & im-
miscet.

K 3

CAPVT

CAPVT I.

DE NVMERO GRÆCARVM
LITTERARVM, QVÆ A' QVIBVS
inuentæ, & de Hæresi ex alphabe-
to Græco contexta.

HAbent Græci litteras viginti quatuor, quas libro pri-
mo enumerauimus & depinximus. Ex quibus has
sexdecim Cadmus ex Phœnicia in Græciam intulisse fer-
tur, cum ab aliis, tum à Plinio lib. 7. cap. 56. α β γ δ ε ι κ λ μ ν
ξ ο π ρ σ τ υ. quibus, Troicis temporibus, eodem Plinio teste,
addidit Palamedes has quatuor: ϑ ξ φ χ. Simonides Meli-
cus totidem ζ η ψ ω. Alii aliter de hoc statuunt, vt idem
Plinius auctor est. Sed in retam antiqua, & à nostra memo-
ria remota, verum fortassis sine periculo ignorare licet.
Nam quæ Beza in suo commentario de pronunciatione
Græcæ linguæ contra litteras à Palamede & Simonide re-
pertas adfert, ea vani hæretici vana sunt commenta, ex sola
contradicendi libidine nata, refutatu facillima, & refutare-
mus quoque si nobis in hac dissertatione breuitatem &
summa rerum fastigia sequi propositum non esset.

Refert Sylburgius commentario in Græcum Alphabe-
tum, se in membranis Fuldensibus & Moguntinis duas ali-
as litteras Græco Alphabeto insertas reperisse, nimirum. *Eri-
sinen* seu *Episinon* inter ϑ & ζ, & *κορριν*, seu *Copha*, seu *Coppa*
inter π & ρ, quarum hæc nostro Latino Q. illa notæ sena-
rii numeri adhuc vsitatae respondet, & à quibusdam σ & τ
nominari solet. Porro litteram illam *Coppin* sedem suam ha-
buisse post π, vt apud nos Q. testatur in Orthographia
Victorinus Afer, licet in Græcis historicis nulla eius vesti-
gia appareant: constanter enim *καρρα* usurpant loco nostri
Q. vt *Quintus*, *κρίντ* Θ, seu *κρίτ* Θ. *ἀκύλας*, *ἀκύλ* Θ, *Aqui-
la*, *Aquilus*, & centena talia. Nec mirum à Græcis hanc li-
teram

teram fuisse desertam, cum nec apud Latinos admodum sit necessaria, ut docet clarissimus Lipsius lib. de pronuntiatio-
ne linguæ Latinæ cap. 13. quia C. vices illius supplere, mu-
nusq; obire potest, ut apud Græcos *κappa*; quæ & ipsa li-
teris Latinis non tam interest, quam superest.

Memoriæ prodidit A imoinus lib. 3. Hist. Franc. cap. 41.
Chilpericum Regem literis Francicis addidisse has ex Græ-
cis, *ω μέγα, χ, θ, φ*, missisq; Epistolis ad sibi subiectas vrbes
præcepisse, *ut pueri in his docerentur*. Eadem Gregorius Tu-
ronensis lib. 5. Histor. Franc. cap. 44. nisi quod locus Gregorii
videtur vitio librariorum corruptus, & ex Aimoino sanan-
dus. Ita Græci olim non modo homines, sed & litterarum
elementa in colonias miserunt. Inde Latinis itidem *κappa*
venit, & *υ* & *ζ*, ut suo loco notabimus. Illud mirum, non
defuisse, qui ex Alphabeto Græco hæresin sibi architecta-
rentur. Testis Tertullianus libro de præscript cap. 50. *Non*
defuerunt post hos Marcus quidam & Colarbasus nouam hæ-
resin ex Græcorum Alphabeto componentes. Negant enim ve-
ritatem sine istis posse literis inueniri, imo totam plenitudi-
nem & perfectionem veritatis in istis literis esse dispositam.
Propter hanc enim causam Christum dixisse: ego sum α & ω.
Deniq; Iesum Christum descendisse, id est, columbam in Ie-
sum venisse, quæ Græco nomine cum ωεξεεε pronuntietur,
habere secundum numerum DCCCL. percurrunt isti α & ψ
χ φ υ τ totum usq; ad Alpha beta, & computant ogdoadas
& decadas, ita ut adferre illorum omnes vanitates ineptum
sit & otiosum. Hæc Tertullianus. De eorundem stultitia
non pauca Irenæus lib. 1. aduersus Hæreses, Epipha-
nius. Hæc. 34. & Philastrius in Ca-
talogo Hæretico-
rum.

CAPVT II.
DE ALPHA PRIMA
VOCALL

INter vocales primo loco occurrit Alpha ancipitis quantitatis apud Græcos. Quarum, vt A Latinum duplicem habet, vel potius habuit pronunciationem, alteram crassam; alteram lenem; ita & Alpha Græcum geminam habere debet; crassam cum producitur; tenuem, cum corripitur. Illam designabant olim Latini A duplicato. *amaabam, effaari, maalus* pro pōmo. Hanc A simplici *facio, facies, faciem.* & quod de A dicitur, id de singulis vocalibus longis intellectum volumus. Quintilianus libr. i. cap. 12. *Veteres vsq; ad Attium & ultra porrectas syllabas geminis vocalibus scripserunt.* Reprehendit hanc duplicandi consuetudinem Lucilius his versibus.

*A primum longa & breui syllaba: nos tamen vnum
Hoc faciemus, & vno eodemq; ut diximus. paxo,
Scribemus PACEM, PLACIDE, IANVM, ARIDVM,
ACETVM.*

ἄπας, ἄγας Græci, ut faciunt.

Sequens ætas, geminatione neglecta, literam longam lineola transuersim ducta insigniebat, & à breui distinguebat *āra, fātum, Māuors, Vārus.* Quamuis autem Græci nullo signo notarent pronunciationem illam crassioreν ἄλφα & vocalium longarum, vt ex Lucilio audiuius, nulla tamen dubitatio apud eruditos relinqui potest, quin vsu ipso & pronunciato, alpha longum à breui, aliasque longas vocales à breuibus distinxerint. Nam cum id Romani fecerint, multo magis hoc de Græcis, omnium disciplinarum Magistris, existimandum est, præsertim cum sine tali pronounciationis discrimine recta & genuina pronunciandi ratio subsistere non queat. Latinorum profecto aures ita ad discrimina ista assuetæ erant,

rant, ut si quid hac in re à publice recitantibus titubatum aut erratum esset, integra theatra exclamarent, errantemq; tantum non exploderent. *In versu quidem*, inquit Cicero in Oratore, *theatra exclamant, si fuerit una syllaba, aut brevior, aut longior. Nec vero multitudo pedes novit, nec numeros tenet; nec illud, quod offendit, aut cur aut in quo offendit, intelligit, & tamen omnium longitudinum & brevitatum in sonis, sicut acutarum, grauiumq; iudicium ipsa natura in auribus nostris collocavit.* Clarus idem M. Tullius de hac re alibi. *Quid vero hoc elegantius, quod non sit natura, sed quodam instituto? Inclytus dicimus, breui prima litera, Insanus producta. Inhumanus breui: Infelix, longa. Et, ne multis, in quibus verbis ea prima sunt litera, quæ in Sapiente atque Felice, producte dicuntur: in cæteris omnibus breuiter. Itemq; composuit, concrepuit, consuevit, confeci; consule veritatem, reprehendet. Refer ad aures, probabunt.* Vbi Cicero non de quantitate syllabarum loquitur, quis enim dubitet primam in voce *inclytus* esse longam, si syllabam spectes? sed de quantitate literarum, in pronuntiatio potissimum sita; cuius iudices & arbitri erant aures; ita ut in voce *inclytus* pronuntiatio simplex esset; in voce autem *Insanus* duplex, perinde ac si quis diceret *lin sanus* seu *Ein sanus*, sic o breue & exile in his: *composuit, concrepuit, coniecit.* Productum in his: *Coconfecit, coconsuevit, coconfiteor, coonsigno.* De quibus præclare Lipsius lib. de pronuntiatio. ling. Lat.

Similem efferendi & breues vocales à productis inter-noscendi rationem dico apud veteres Græcos etiam vñtutam fuisse; quæ tamen ut in Latina lingua, ita & in Græca funditus interiit. nam, ut recte ait Emmanuel noster, hodie ne docti quidem, & qui omnem ætatem in literis consumpserunt, A longum à breui sono possunt distinguere, eodem enim modo *malum*, & arborem & hominem sonant. Quis vel peritissimis *venit, legit* præsens à præterito *venit, legit*; *Fidi, mori, duci*, à nominibus *fidi, mori, duci*, hodie pronuntiatione separat? Communiter igitur ab omnibus pronuntiatione α & λ tam Græci, quam

Latini similiaque; vocalium dubiarum peccatur; imo & ipsarum breuium, quæ ita efferuntur, ut longis nihil differre videantur. Ita omnia miscuit longæua vetustas. Priscæ pronunciationis remanent vestigia quædam apud Germanos, qui A multis in vocabulis linguæ suæ, tractim & cum mora pronunciant, quasi geminatum esset. nam *stomachum* vocant *maagen*, *vehi*. *saaren*, *filum*, *faaden*, *litem* *haader*. Idem observant in aliis vocalibus. Pauciorum est error ille; qui alpha Græcum & Latinum sono prope ad o deflectunt, licet alii ad aliud extremum, & ad nimis clarum sonorem vergant. In medio turissimus ibis.

CAPVT III.

DE ε PSILO.

E vocabatur olim ε Eustathius in lib. 5. Iliadis initio. *ἴστω ὅτι τὸ ε σοιχεῖται ἐν λέξει οἱ παλαιοὶ προσήεντες*. Sciendum ε à veteribus dictum ε addito Iota. Hæc videlicet illa littera est; quæ templi Delphici foribus inscripta erat tot doctissimorum hominum disputationibus decantata, vnam enim litteram fuisse apertissime ex Plutarchi libro *περὶ τοῦ Ε τοῦ ἐν δελφοῖς* intelligitur, inquit Muretus lib. 18. variarum. Lect cap. 1. & ex quodam eiusdem scriptoris loco in libro de oraculorum defectu, vbi ita legitur. *ἡ δὲ μοι δοκῶ μαθεῖν, ἢ τὸ ἐν ταῷ α ε καθερώσεως τὴν ἀφνοίαν*. *Iucundius mihi fuerit hoc discere, quam cur hic litera ε consecrata fuerit*. Idem probat Muretus ex lib. 10. Athenæi, vbi mulier alias mulieres Grammaticam docens introducit, & de vocalibus ita loquitur. *ἀλφα πρῶτον ὃ γνωσκέσ, ε τὸ δεύτερον μόνον δεύτερὴ λέγειν*. *Primum elementum, o mulieres, nominare oportet, alpha secundum tantummodo ε*. Vbi de ε psilo sermo; hoc enim secundas inter vocales tenet. Postea ε inter vocales; ε inter diphthongos remansit. Nec habebat Platonis duo additamentum illud vocabuli *ψιλον*, ut nec υ nec ε aut ο vocum

τοῦ μικροῦ & μέγα; quod ex Platonis Cratylo manifestū, ubi dicit, omnia elementa esse & habere nomina, exceptis quatuor, *Ἔ, ε, κ, ο*. τοῖς δ' ἄλλοις φωνήεσσι τε καὶ ἀφωνοῖς οἶδα ὅτι πεπρωμένοι ἄλλα γράμματα λέγουσιν ὀνόματα ποιῶντες. *Alias vero vocales & consonantes adiunctis alijs litteris, nomina facimus.* Antequam enim à Simonide reperi- tum esset, vicem eius obibat. Plato. *ὅτι καὶ ἐχράμεθα, ἀλλὰ ἐπὶ τὸ παλαιόν.* Non enim utebatur quondam *η*, sed *ε*. Hinc ait idem Plato in Cratylo, quosdam ex veteribus dixisse *ἐμέγα*, quæ postea *ἡμέγα* vocata sit. Sonus tu *ε* ψιλὸς tenuis est, quales in his Latinis vocibus, *lego, eo, ego*, quem sonum ipsum vocabulum indicat. Sed nos vitio æui omnia confundimus, & non raro τῷ *ε* ψιλῷ crassiores illum sonum affingimus, quasi non brevis, sed productum atq; adeo geminatum esset. Et sæpe insuper peculiari orationis vitio nativum eius effatum obscuramus, ut & in Latinis accidere consuevit.

CAPVT IK.

DE HTA.

NEgari non potest aliter olim ac hodie pronunciatam hanc litteram, nempe ut *E* longum apud Latinos, si effatur, sicut efferri debet. Pronuntiabatur autem *e* longum quasi geminatum, ut supra dicebamus de *alpha* longo. Ex quo more illa, *Mee, see, mecum*, pro *me, se, mecum*. & adspiratione vel littera *d* interposita *mehecum, medecum*, *preendo, veemens*, unde trisyllaba, *prehendo, vehemens*, ut *mihi ex mi* seu *mii*. *ἡ* τε igitur idem valere quod *Eeta*, multa sunt quæ suadeant, I. Auctoritas. Aufonius.

Eta quod Æolidum, quodq; E valet, hoc latiale E.

Sensu est, *E* Latinum æquiparare sono τῷ ἡ τε & *Græcum*; & duobus illis respondere. Terentius Maurus.

Litteram namq; E videmus esse ad Eta proximam.

Martianus Capella. *E vocalis duarum Græcarum*

viri

vim possidet, nam cum corripitur *Gracum* est, cum produci-
tur *Eta* est. Accedat & Varro, qui oues à Græcis *μήλα* ap-
pellatas tradit à balatu *Mee*, à Latinis autem *Bela*, quod po-
tius *bee* sonare videantur, quam *mee*, à quo etiam Latina
vox *balare*, vna littera extrita, ut fit in multis. Si igitur oues
inuenerunt apud Græcos nomen à sono, necesse est, ut
pronunciemus non *mila*, sed *mela*, quia & ipsæ non cla-
mant *mi* vel *bi*, sed *mee* vel *bee*. Præterea si Græci nomina-
runt capras à sono *μηγάδας*, oportet ut *Meccadas* efferamus,
nam onomatopœia nulla erit, si *Micadas* legamus, vox e-
nim caprarum non est *mi*, sed *mee*.

Nec deest ratio. I. Quia si *ἦται* efferatur ut *ἰῶται*, more hu-
ius ætatis, fatendum erit, vel nullum esse E longum apud
Græcos, quod incredibile est: vel *εψιλὸν* adhuc esse anceps
& dubium, quod non modo incredibile est, sed & manifeste
falsum.

II. Quemadmodum *ω* repertum est, ut *τῷ ὀ μικρῷ* quasi
suppetias ferret, prouinciaq; , quam antea administrabat,
partem aliquam susciperet, ita etiam *ἦται* in literarum ordi-
nem venit, ut *εψιλὸν* subleuaret, longa q; syllabas sibi vendi-
caret. Sicut ergo *ω* pronunciat, ut *o* longum & geminato
quasi sono, sic & *ἦται* pronuntiandum erit ut E longum, &
velut gemino sono.

III. Nondum reperto *ἦται* vocabula longa scribeban-
tur per *εψιλὸν*, at tunc *εψιλὸν*, non efferebatur ut Iota,
sed ut duplex E, *ἔραν* enim scribebant, & *ἔραια* quæ nunc
ἦραν, & *ἦραια*, & ubi scriptum erat *ἔραν*, utique non pro-
nunciabant *ἔραν* aut *ἔραια*, sed *ἔεραν* & *ἔεραια*, ergo neque
iam vicaria *ε* *εψιλὸν* sonare debet ut Iota, sed ut E lon-
gum.

IV. *ἦται* Græcanicum communi more & modo cum
ad Latinos transit, vertitur in e & quidem præcipue
longum: quod indicio est *ἦται* eodem sono præditum es-
se, quo E longum Latinum. Vide quæ dicta cap. 36. li-
bro 3.

V. Ipsi Græci Latina vocabula E longo scripta scribunt
per

per ἦτα, ergo idem est utriusq; sonus. Illis enim *Felix* est φῆ-
λιξ. *Cornelius*, κορνῆλιος. *Legatum*, λεγάτων *Dij manes*, μά-
νης. *valere*, βαλῆρε. Zonaras & alii recentiores hīstorici
Regem vocant ῥῆγα. Si igitur ἦτα per iota efferendum est,
cur Græci scriptores E Latinum per ἦτα diuersi plane modi
& soni reddunt.

VI. Hebraicæ dictiones, quæ apud Hebræos per E lon-
gum scribuntur, Græce scribuntur per ἦτα, ut ἀμὴν, ἐμμά-
νηλ, ἰωσήφ, ἰσραήλ, γαβριήλ. & Beth secunda litera Hebræ-
orum à Græcis scribitur βῆθ, signum ergo est ἦτα Græco-
rum sonare, ut E longum Hebræorum. Ergo Beth Græce,
non Bith proferes. Quia si Bith te audierit Hebræus pro-
nunciantem, risu corruet, inquit Emmanuel & Adolphus
Mekerchus.

VII. Si ἦτα sonat ut iota, cur iota manet anceps? quia e-
nim ω sonat ut ο μικρόν, utiq; omicron amplius ambiguum
non remanet.

VIII. Ob vicinitatem & similitudinem soni solent Poe-
tæ metri causâ aliquando ἦτα in locum ε ψιλῆ substiti-
tuere, ut πημήν pro πθέρην, μακρολόγος pro μακρολό-
γος, ἀητὸς pro αἰτὸς, sed hoc apte non fieret, si ἦτα sonaret ut
iota, aut ut nostrum Latinum I. Ergo ita pronunciabatur
olim quasi *eeeta*, vel certe sono quodam medio inter a & e
saltem in quibusdam vocabulis. Quare etiam in contra-
ctionibus ex ε ψιλῆ & alpha resultat η, ut δημωθένεια, δημω-
θένη, πείχαι, πείχη, qualis sonus auditur etiam in his Latinis
vocibus, *ascendo*, *mens*, *dens*, *lens*, *effectus*, *obses*, Germanicum
videlicet a exprimens.

IX. Ipsa etiam figura ε η sententiam nostram utcunque
insinuat, nam ut elegantissimus Muretus ait, si duo E
aduersis frontibus scribas, eaque inter se coniungas hoc
modo, ΕΗ, deletis postea transversis lineolis quatum al-
tera in summo, altera in imo est, habebis η. Adhuc η va-
lere duo ε ε ostendunt etiam Atticæ contractiones πείχαι
πείχη, ἥδε, ἥδη. deinde Poeticæ dialyses, nam pro δῆλον di-
cunt Poetæ δέελον. Et in veteribus monumentis apparet a-
liquando apud Golzium, & alios ζένων pro ζένων, ἀθηνᾶ
pro

pro ἀθλίω, & apud Pausaniam in Eliacis ἀθλίωθεν pro ἀθλίω-
ται, & Apollonius vetus Grammaticus ξηρόν & ποθῆσαι
Attica systole pro ξηρόν & ποθῆσαι usurpata docet. Concludat
Plato suo testimonio, tamen si supra itidem adducto. ὅτι ἡ
ἐχθρόμεθα ἀλλὰ ἐτὸ παλαιόν, non enim usurpabamus olim ἡ-
τα, sed εἰς ψιλον. Quo circa non mirum, si εἰς ψιλον aliquando
in locum ἡτα substitutum reperitur.

Fortassis obiciat quis illud Socratis apud Platonem in
Cratylo: οἱ μὲν ἀρχαῖοιτατοὶ ἡμέραν τὴν ἡμέραν ἐκάλουν, ubi
indicari videtur eundem esse sonum ἡῶτα κῆ ἡτα, cum sit
vnum, idemque vocabulum. Sed secus res habet. Nam
antiquissimi illi, qui ἡμέραν scribebant, ἡμέραν item per iota
efferebant, posteriores qui ἡμέραν scribebant ἡμέραν
pronunciabant, cum quibus & illi se conformabant, qui
ἡμέραν nominabant. Nec nouum est vocabula temporis
successu mutare literas, & sonos cum diuersi soni lit-
teris.

Secundo obicere quis posset, quod χριστός olim & χρι-
στὸς eundem sonum habuisse videntur: patet id primo ex
Iustino Martyre Apologia secunda pro Christianis. χρι-
στῶν οἱ γὰρ εἶναι κατηγόρημα, τὸ δὲ χριστὸν μνηστῆσαι εἰ δίκαι-
ον. Accusamur, quod simus Christiani; sed equum non est
odisse χριστὸν. Ibidem ait Iustinus Christianos ratione nomi-
nis esse χριστοπάτας. Vbi, nisi idem sonus sit vocabuli χριστός
& χριστός, totum quod dicitur, videretur esse ineptum & ab-
surdum. Sic apud Theophilum Antiochenum libro pri-
mo, cum Autolycus Theophilo nomen Christiani obie-
cisset, respondit ille: nihil aliud in votis habeo, quam ut
sim ἀχρηστὸς, id est, bonus erga Deum: sed tu fortassis ita
sentis de Deo, quod ἀχρηστὸς. Vbi similiter necesse est
statuere similitudinem soni inter χριστὸν & χρηστὸν. Re-
spondeo, nihil ex his locis confici. Nam apud Iustinum
& Theophilum legendum est, non χριστῶν, sed χρηστῶν,
Ethnici enim vel ex malitia, vel ex imperitia vocabant
Christianos Chrestianos, Tertullianus in Apologet. cap. 3.
Sed & cum perperam Chrestianus pronunciatur à vobis
(nam

(nam nec nominis certa est notitia penes vos) de suauitate vel benignitate compositum est. Sic Christum vocabant Chrestum. Lactantius lib. 4. cap. 7. Sed exponenda huius nominis (Christi) ratio propter ignorantium errorem, qui eum immutata littera Chrestum solent dicere. Vocat autem Christum Chrestum nominatim Suetonius in Claudio cap. 25. Dicit ergo Iustinus: *Accusamur & deferimur tanquam χηστῶν, seu Chrestiani*; Atqui χηστὸν seu Chreston, nullam meretur accusationem; nullum odium: est enim idem, quod *bonum*, seu *benignum*. Pari modo cum Autolycus nominasset Theophilum χηστῶν, seu Christianum; respondit Theophilus, se in id vnum incumbere, ut sit ὡς χηστὸν, hoc est, *bonus & utilis*, non ἄχρηστὸν, ut erat Autolycus, hoc est, *inutilis*. Si quis ergo hanc totam rem diligentius considerare velit; facile animaduertet ἦτα eo tempore, aliter pronunciatum, quam iota. Nam si pronunciatum fuisset eo modo, quo effertur iam nobis, tum nihil interfuisset, siue ab Ethnicis Fideles, χηστῶν siue χηστῶν appellati fuissent. Idem enim exstitisset vtriusque vocabuli sonus, nec calumniae occasionem Ethnici habuissent, si Græce dictio χηστὸν & χηστῶν non aliter sonuisset, quam dictio χηστὸν & χηστῶν.

Sed forte ideo iota & ἦτα vnius videbuntur soni, quod nonnulla, quæ Græce scribuntur per η, Latine scribuntur & pronunciantur per iota, ut παρακλητὸν, *paraclitus*; κύριε ἐλέησον, *Kyrie eleison*. κυρίως, *Cyrinus*. 2. quod quædam apud Græcos promiscue per η & iota scribuntur; ut σκήπτων, & σκίπων, *baculus, scipio*, quasi eiusdem soni ἦτα & iota essent. 3. quod Græca quædam per η scribi solita mutantur in iota cum ad Latinos transeunt, ut γονιτὸς, *genitus*, γονήτωρ, *genitor* ἀκὴ, ἀκῆς, *acies*. ἐσθῆς, *vestis* ληρῶ, *ληρεῖς*. deliro ναυήγον, *naufragium*. Latine, tamen si alia notione, *nauigium*. 4. Quod Latina nonnulla per i scribi consue- ta, à Græcis scribuntur per ἦτα, ut *Comites*, κόμητες. *Numi- tor*, Νομήτωρ.

Verū ad hæc in promptu est responsio. nā consuetudo il- la Latine scribendi & efferendi per iota, quæ Græce scribun-

ture

turper ἦτε recentior est, & pronunciationis confusæ effectus. Quis enim dubitet veteres Latine scripsisse & enuntiasse, *Paracletus*, *Kyrie eleeson*, & ineptus sit, qui contra hunc, ut sic dicam, usus torrentem brachia tendere, & ex nouitio isto more aliquid aduersus veram & germanam distinctionem ἦτε, & ἦτε definire velit. Illud κυρλίω-
 & à plerisque vertitur *Cyrenius*, ut η vertatur in elongum. Nam qui transferunt *Quirinum*, aut *Cyrinam*; illi ad Latinum nomen *Quirini*, aut *Cyrini* respiciunt, quod in medio per iota semper scribitur (apud Plutarchum & alios Græcos, κυρλίω, κυρλίον, κυρλίος, *Quiritas*. Apud Dionem κυρλίτω) quasi Evangelista scripsisset κυρλίς ἡγεμὸν δόν-
 τω, non κυρλίς, aut quasi κυρλίω, & κυρλίω sint vnum & idem. Ad secundum respondeo, veteres Græcos aliter pronuntiasse σκήπων, & aliter σκίπων, sicut certum est eos aliter pronuntiasse ἦτε quam iota. Ad tertium dico, nec soni, nec litterarum in deriuationibus semper rationem haberi. Mutant & inflectunt linguæ, quæ ex aliis linguis sumunt, prout opportunum videtur: & si hic probandi modus aliquid efficeret, nullius negotii esset ostendere, u Græcum sonare ut u Latinum; quia sæpissime in u mutatur. Ad quantum respondeo, 1. non constare vitrum huiusmodi scribendi ratio sit ab ipsis Auctoribus, an vero ab imperitis librariis, nam licet apud Plutarchum legatur νομήτωρ, νομήτωρ, quis tamen scit, num scriptura hæc manarit à Plutarcho, an ab illo iota & ἦτε permiscendi abusu? Certe apud alios, nominatim apud Halicarnassæum libro 2 legitur & scribitur Νομίτωρ. 2. Græcos sæpe non esse affectos Latinarum litterarum vim & sonum; Quare in eas mutasse, in quas, si quantitatem & potestatem litteræ Latinæ spectes, minime oportuit. Vox *superbus* prima breui constat, ut & vox *Numa*, & tamen apud Plutarchum, & alios occurrit passim Τακύνι σου παρ, Νεμῆς, & id genus alia. An propterea & Græcum Latino u breui & sono, & tempore æquale conscribimus? cum alii Græci non scribant Νεμῆς, sed Νομῆς.

Hactenus dictum sit de ἦτε, ut est littera. Addamus nunc aliquid

aliquid de eadem, ut est literarum affectio, seu nota adspirationis, de qua functione Athenæus lib. 9. οἷμαι δ' ἢ Ἀλφ' ἢ ἡ συχέει τυπώσαι τοὺς παλαιὰς δισσέειν, διότι καὶ ῥωμαῖοι πρὸ πάντων τῶν δισσισμῶν, ὀνομάζοντες τὸ ἡ ἀπὸ γράφουσι. *Arbitror veteres per literam η aspirationis notam formasse. Quocirca Romani omnibus adspiratis vocabulis η præscribunt. Apud Romanos permanet integra; apud Græcos iam dudum defuit integræ usus. Ex Golzii antiquitatibus adferunt integræ exempla duo ΗΥΨ ΑC Latine Hypsai, nomen fluvii, & ΗΙΠΠΟΝΙΚΩΝ, Hipponicon. Olim nota hæc in duas partes secabatur in hunc modum ἥ ἥ, quarum illa spiritus asperi, hæc lenis signum erat. Exemplum ex nummis adducit Mezerchus, ἥ ΗΓΗΑΚΛΕΩΝ, & ἥ ΗΠΑΚΑΗΤΩΝ.*

CAPUT V.

DE IOTA.

IOta hodie sonum suum utcumq; incorruptum retinet; felicius quibusdam aliis, quibus hæc fortuna non obtigit, nisi infelix censeretur, quod in ius possessionemque suam etiam reluctans, admittere debuerit tot vocales & diphthongos, ut η, υ, ει, οι, υι, η, ut multo maiore iure litteram illis intendere, diemq; dicere possit, quam sigma apud Lucianum litteræ T. Quainuasiōe & impressione in ditionem τῶν ἰωτῶν factum est, ut omnia sint plena iotacismis & amphibolis, dum auditu quis nequit discernere, hocne dicatur an illud, Num κρινὸς, communis, an κυνὸς, canis, an κείν, ille, λιμὸς, fames, an λοιμὸς, pestis, χριστὸς, Christus, an χρεῖς, bonus, benignus, κυνόμενα, canina musca, an κρινόμενα, communis musca. quod in Exodo & Psalterio ab interprete positum esse arbitrabatur Beda lib. de Orthographia, sed similitudine soni per incuriam accidisse, ut κυνόμενα pro κρινόμενα scriberetur. Ex cuius verbis hoc præcipue observa, non novam esse hanc literarum confusionem, cum iam tempo-
L ribus

ribus Bedæ & eundem sonum habuerint communi loquentium consuetudine. Etiam S. Hieronymus ad Suniam legit *Cænomyam*.

Porro cum iota sit anceps, necessariò dicendum est, habuisse olim duplicem saltem sonum, ut supra de alpha dicebamus; alterum exilem, alterum densiorem, & duplici iota æqualem. In i Latino notat Lipsius sonum triplicem lib. de pronunciat. ling. Lat. c. 8. duos in breui; vnum in longo, quod olim non geminabatur, nec apice notabatur, sed longius producebatur u Ita, u Ito amicus, regina, nec aliud insonabat, quam EI diphthongum. Hinc *captiuei, amicei, castreis, socieis*, pro *castris, sociis*, & centena talia: Et si inter omnes non conuenit, quando & ubinam EI scribendum sit loco longi I, de quo vide Lipsium.

Huc pertinet illud Ciceronis ad Pætum, *cum ternei* (termini) *loquimur, nihil flagitii est, cum binei, obscænum*. Respicit enim ad Græcum βινει quod Latino *bini*, seu binei ex amissim respondet. Itaq; I longam tantummodo vocalis erat specie; vi & potestate diphthongus ei, quia duplicem sonum simul vno & eodem tempore edebat, quod proprium est diphthongorum, non vllius simplicis literæ. Sed quidquid sit de i longo Latinorum, iota certè Græcorum etiam productum, nunquam habuit sonum diphthongi ei. Reprehendit Nigidius apud Gellium lib. 19. c. 14. Græcos, quod ei nulla coacti necessitate in usum receperint, cum iota vicem illius supplere potuerit. Verum non malè Græci, quidquid doctus ille Figulus fingat.

CAPUT VI.

DE Ο μικρῷ.

UT olim dicebatur ei, ita ο appellabatur OY, & ut in illo τὸ ψιλόν est additamentum recentius, ita & in hoc τὸ μικρὸν. Liquet id ex libro decimo Athenæi, ubi quinta vocalis dicitur appellari OY. In eodem libro exstat aliud huius rei exemplum in hoc disticho, quod Thra-

Thrasymachi Sophistæ monumento inscriptum erat.

Τούνομα θῆτα ρῶ. ἄλφα. σάν. υ. μδ. ἄλφα.

χι. ε. σάν

Πατέρις χαλκηδών. ἡ δὲ τέχνη σοφία.

Quibus literis significatur θρασύμαχος, ubi literam penultimam vides & dici, quæ est illa ipsa, cui nunc nomen δ μικρῶ. Vitiosè legitur prædictus versus apud Athenæum.

Τούνομα θῆτα ρῶ. ἄλφα. σάν, μδ. ἄλφα. χι. ε. σάν.

Corrigunt quidam.

Τούνομα θῆτα. ρῶ ἄλφα σάν, & μδ ἄλφα χι ε, σάν.

Sed magis placet lectio Mureti & aliorum, ut sit υ, nam quinta litera in nomine θρασύμαχος non est ο, aut omicron ypsilon, sed tantummodo ypsilon. Quare hoc tantum in versu collocatum oportuit, & cum penultimo loco ponatur & pro ο micro, probabile non sit quinta statione accipi pro ypsilon.

De eodem more Eustathius in Iliad. lib. 5. qui cum dixisset à priscis vocatum ει περ σὶ θ εἰσι τὸ ἰώτα, ἵνα τῇ Διὶ δὲ φθόγγῳ ἐπέσῃ δυνάωνται περ πάν κὴ αὐτὸ, καὶ τὰ κὴ τὰλλα ποιήσῃα, addentibus iota, ut extensione per diphthongum, possint & ipsum circumflectere, sicut alia quoq; elementa: subiungit. Τοῖς τοῖς ποιεῖσι κὴ ἐπὶ δὲ μικρῶ ο, κὴ ἐκείνο ᾧ Διὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν & λέγουσιν. Tale quid faciunt etiam in paruo ο, nam & illud eandem ob causam vocant ε. Et hac litera ε seu οΥ pro ο posita, putat Muretus, & alii viri docti, Philippo Regi respondisse Lacedæmonios, & eo respexisse Ausonium his versibus.

Vna fuit quondam, qua respondere Lacones,

Littera, & irato Regi placere negantes.

Alii ita legunt & referunt hunc Ausonianum versum.

Vna est in nostris, qua respondere Lacones

Littera, &c.

Sed quæ hæc ex nostris literis litera? Lipsius dicit u, hæc enim idem valere, quod ε. Alii sic legunt.

Vna fuit tantum, qua respondere, &c.

Multi multa hic disputant & se mutuo refutant. Mihi

L z

prima

prima lectio maxime placet; putoq; parum referre, siue quis dicat à Laconibus & responsumq; esse; siue OY, quia nudū & rescribi non poterit, cum nudum & ut nunc à nobis scribitur negandi vim non habeat. Oportet igitur rescriptam esse litteram, quæ negandi vim haberet; cumq; voce & negandi vim habente conueniret, quæ non est alia, quam OY seu &, si tamen hoc posterius signum tunc in vsu erat: Littera una erat, ut dicit Ausonius, quia signum erat literæ & quæ utique una littera, & simul etiam cum aduerbio negatiuo & seu OY specie & figura conueniebat. Hinc iocus cuiusdam apud Plutarchum lib. de vitiosa verecundia, qui dicere solebat, Asiaticos vni homini seruire, quod syllabam & pronunciare nequirent, innuens scilicet, nil aliud ad seruitutis iugum excutiendum necessarium illis fuisse, quam ut dicerent & hoc est, *nolumus seruire*. Ausonius.

Hoc itereti argutoq; sono negat Attica gens &.

Ergo ut in viam regrediamur, & olim dicebatur &, seu, quod idem, OY. quod testatur insuper Fragmentum quoddam lib. II. Athenæi seu Excerptum apud Scholiasten Athenæi lib. II. c. 4. ὅτι πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ & αὐτὶ τὸ στοιχεῖον ὡς ὁμοῦ ἔχοντο. παρὰ πλησίον ἢ καὶ τῷ εἰ αὐτὶ τὸ & Omnes veteres utebantur & loco literæ &, similiter & signo & loco literæ &. Bene hæc seu Epitome, seu fragmentum. Sed quomodo hæc, oro, cum Athenæi verbis coherent lib. II. vbi sermo de scypho quodam, in quo nomen διονύσου exaratum erat, quod in Omphala Agæi Tragicæ vnus Satyrorum hac Periphrasi significat. *Dudum est cum me Dei scyphus vocat. Litteram ostendens Δ. I. & tertiam O. Etiam N adest, neq; abest Υ vltterius predicant* (Dei nomen) *duæ literæ Σ & O, ut plenum sit διονύσου nomen, vnum à fine v desideratur. ἐν τούτοις λείπει τὸ υ στοιχεῖον.* inquit Athenæus. *Hic deest littera υ. ἐπὶ πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ ὁ ἀπεχρῶντο, & μόνον ἐφ' ἧς νῦν πάντες αὐτῶν ὡς, ἀλλὰ καὶ ὅτε τῷ διφθόγγῳ Διφθόγγῳ σημαίνει Διφθόγγον γράφουσιν.* Omnes Achai utebantur &, non solum ea facultate, qua nunc pollet, sed etiam cum diphthongum significaret, & tantum pingebant. Ex Epitome & fragmento legunt alij ἀρχαῖοι, antiqui.

Cate-

Cæterum, ut ἀρχαῖοι pro ἀχαιοὶ legamus, quomodo hæc subsistunt cum sententia Epitomes? Epitomes dicit, & vere dicit, omnes antiquos & vrsupasse loco litteræ ο. Ipse Athenæus ait, veteres non tantum vrsos esse littera ο. cum ea vi valeret, qua nunc, sed etiam cum diphthongum significaret, ο ergo signum diphthongi erat, ο inquam solum & nudum, non adiecta littera, quæ οψιλὸν dicitur. Hic enim est sensus Athenæi, explicantis versum Achæi, in quo erat διονύσου pro διονύσου. At alii hoc negant, litteramque ο scriptam signatamque à veteribus tradunt per & seu ΟΥ. Non igitur & significabatur ab ο, sed potius ο ab &. nam veteres & vrsupabant pro ο, non ο pro &, ut supra ostensum, indicatque manifeste Epitome, cuius sententia vera nescio quomodo cum verbis Athenæi conciliari possit, hic enim non de pronuntiatione agimus, sed de descriptione, veteresque & pro ο, non ο pro & scripsisse affirmamus; cuius rei exemplum adfert etiam Sylburgius ex Manuscripto Codice Zosimi, ubi Θεόδωρος quatuor primæ designantur litteræ. *Φανλῶναι ἐν τῷ τρίποδι γεγραμμένα ἦν τε κὶ εἰ, κὶ ὁ δὲ τούτοις δέλτα.* Apparuisset in tripode δ, ε, &, & præter hæc alia delta. Vbi ε pro ε, & & pro ο ponitur, ut sit in nomine Θεόδωρος. Quid si quis locum Athenæi capiat non de descriptione, sed de pronuntiatione, quasi ο sonuerit ut ου, non modo cum diphthongi vim, sed cum suam propriam vim haberet. Sed hoc dici non potest; quia versus Achæi de descriptione agunt, non de pronuntiatione; nam ut in Epitaphio Trasmachiloco ο erat ου, sic in populo illo litterato, cuius Achæus in suis versibus meminit, scriptum erat ο pro & διονύσου pro διονύσου.

Ego, quia hic me non expedito, gradum ad sonum facio, qui olim duplex erat, cum ο brevis & longæ vocalis officio adhuc fugeretur, exilis & crassior, sicut in alpha, posterior ο geminato indicabatur, ut & in Latino. *Moorem, moorus*, pro *morem, morus*. Sed & ο productum ita signabant ο ο teste Mureto, unde effectum est ad scribendi celeritatem illud, quo hodie utimur ω. Et nec ω nomen *μείζω*, nec breue illud ο nomen *μικρόν* adiunctum habebat

etiam Platonis tempore, quod disertè in Cratylo scriptum, Veteres ergo, nondum reperto ω , scribebant $\epsilon\rho\theta$, vel ceriè $\epsilon\rho\theta$ pro $\epsilon\rho\omega$, τῷ $\rho\theta$, inquit Plato, ἀντὶ τοῦ ω ἡχρώμεθα. θ enim utebatur pro ω . Sed & ante inuentum ω scribebant τοῖ λαοῖ, pro τῷ λαῷ, inquit Muretus. τοῖ λόγῳ, pro τῷ λόγῳ. Unde apud Euripidem in Phœnissis τοῖ ἐκγόνοι, pro τῷ ἐκγό-
νω.

Quidam tradunt θ micron sonuisse olim inter cætera etiam ut u Latinum; hinc Græcos nomina Latina per u scripta, exprimere litera θ . *Publicola*, *Numitor*, *Fabius*, ποπλί-
πύλας, νομίτωρ, φαβίθ, & Latinos θ Græcorum suo u ἡλυτ-
σεύς. *Vlysses*. Verum hæc rem non faciunt certam: quia in translatione vocabulorum sæpè non tam eiusdem soni, quàm, ut sic dicam, assonantis soni, quantitatis, temporis, & commoditatis ratio habetur. Quia enim *Numitor*, v.g. prima breui, & tempore breui constat, scribi à Græcis non potest, seruata, ut par est, eadem quantitate, & eiusdem temporis mensura, nisi per θ aut ν , nam si per ν suo nativo sono præditum, exprimerent, nec à quantitate, nec à temporis ratione deflecterent, ut fieri necesse esset, si θ adhiberent; quod secundum hodiernam pronunciationem nostro u respondet. Propterea Græcis est *νυμῶς*, *Numa*, & *νομῶς*, rarius *νυμῶς*. Et cum Græcos nōmino, non istos recentiores, quorum pronuntiatio corrupta & vitiosa, sed antiquos, intelligo: Nam isti recentiores omnia confundunt sine scrupulo; etsi veteres quoque satis multum in his sibi permiserunt.

CAPVT VII.

DE Τ ΨΙΛΩ.

Vocabulum $\psi\iota\lambda\delta\upsilon$ literæ huius appendix est, qua olim carebat, ut supra de ϵ & θ ex Platone, & Athenæo dicebamus. Pronunciatur hodie ut Iota, certum, quod contra veterum morem & legem, quibus sonabat, ut u Latinum *tenus* & *exile*, unde & $\psi\iota\lambda\omega$ cognomen. Latini hanc

hanc literam non habent, aut si habent, non habent ut ciuem, sed ut peregrinam, cum litera u & vicem & vocem eius subeat. Terentianus.

Tertiam Romanam linguam, quam vocant Y non habet.

Huius in locum videtur u Latina subdita,

Qua vicem nobis rependit interim vacantis Y.

Quando communem Latino reddit & Græco sonum.

Nec specie valde ab it nostrum u seu V, à figura v. Quemadmodum autem u Latinum, instar aliarum vocalium latuū habet sonum, cum producitur; tenuem, quando corripitur, ita & Græcum Y cum breue est, accedit, imò & exprimit u breue & tenue; ut tunc vere ψιλὸν dici possit; & cum longum est seu quantitate, seu tempore, seu ambobus; accedit imò & exprimit u Latinum & crassum; nec magis dici potest tunc ψιλὸν, quam Eta seu E longum dici possit ψιλὸν, quia si ψιλὸν esset, longum non esset. Quocirca in his vocibus κυπάρισσος, κύμινον exiliter pronuntiatur, quippe corruptum, ut & in his Latinis u Latinum, Cupressus, cuminum. crassius & latius in his: μῦς, σῦς, ὕς, ut in his Latinis mus, sus, quasi muus, suus.

Sed hinc existit dubitatio, cur ψιλὸν, non sit gemina litera sicut εψιλὸν. Videtur enim dici ψιλὸν ad distinctionem cuiusdam alterius v, sicut & dicitur ψιλὸν, ut distinguatur ab Eta, & ο μικρὸν, ut secernatur ab O magno. Respondeo negari non posse, quin ut E & O duplicata sunt, sic etiam duplicari potuisse v, imò non tantum v, sed & iota & alpha, ita ut alterum diceretur ψιλὸν, alterum διπλὸν, seu μέγα, seu quocunq; alio nomine, illudq; in breuibus, hoc in productis syllabis locum teneret; at cur hoc factum non sit, alia causa reddi nequit, quam quia priscis illis necessarium non est visum breues literas v, & iota, & alpha ab iisdem cum longæ sunt, figuris & notis diuersis discriminare, ut in E & o accidit; licet reuera discriminari potuissent; & potuisse satis indicat vox ψιλὸν ad v adiecta: vψιλὸν enim ab alio quodam distinguit, nempe à lato, crasso & producto; licet propriam & separatam sedem in Alphabeto non obtineat.

Porro *υ* pronunciandum esse, ut *u* Latinum, multis argumentis tum ex auctoritate, tum ex ratione ductis ostēdi potest. Nam primò id tradunt veteres. Ex quibus satis erit aliquos nominasse. Primus esto Terentianus Maurus, cuius versus paulò ante dedimus. Secundus Verrius Flaccus, qui, ut Velleius Longus docet, existimavit eandem esse apud nos *u* literam, quæ apud Græcos *υ*, nam illi *κῦμινον*, nos *Cuminum*, illi *κῦπρεσσον*, nos *cupressum*. Illi *κυβερνήτω*, nos *gubernatorem*. Idem probatur ex Græcis nominibus, quæ in *υ* exeunt, ut *Ἡσδύς*, *Πηλδύς*, *Theseus*, *Peleus*, ubi *υ* Græcum mutatur in *u* Latinum. Deinde Græci *υ* breue Latinum plerumq; reddunt per *υ*, si quando Latina vocabula suis elementis pingunt, ut *Romulus*, *Ῥωμύλος*, *Numa*, *Νυμῆς*. Etsi me non fugit Græcos, præsertim posteriores *υ* Latinum, etiam breue, crebro per *υ* reddere. Adhæc ipsi Latini *υ* Græcorum exprimunt per *u*, ut iam ex Vetrío Flacco audiimus, quanquam fateor, hoc argumentandi genus non esse admodum efficax & firmum, ut sub finem capitis superioris notabamus.

Validior est ista ratio. Si *υ* idem valeret, quod Iota, tunc Latini non carerent *υψιλω*, quia Latinum *i* æquiualeat Græco Iota; sed Latini carent *υψιλω*, ut tradunt veteres Grammatici, inter quos Q. Terentius Maurus. *υ* literam superuacuum Latino sermoni putauerunt, quoniam pro illa *u* cederet: sed cum quadam in nostrum sermonem Græca nomina admissa sint, in quibus euidenter sonus huius literæ exprimitur, ut *hyperbaton*, ut *hymnus*, & *hyacinthus* & similia in *υ* idem hac litera necessario utimur.

Secundò, Nisi *υ* distinguatur sono à Iota, *ἦτα*, *οι*, *ει*. & aliis, necesse est omnia amphiboliis & ambiguitatibus impleri. Quis enim intelligat, si audiat *τοῦτ' ἐστὶν ἡμέτερον*, num velit dicere: *hic est vester*, an *hic est noster*, si *υ* pronunciatur ut *ἦτα*, & hoc ut Iota. *πᾶτερ ἡμῶν*. *Pater noster*, an *Pater vester*. Si quis audiat hanc vocem *οἶν*, ex sono diiudicare non licebit, quo caractere sit signanda; num *υ*, num *ει*, num *οι*, num *η*, num *υι*. quandoquidem omnibus his vocalibus & diphthongis hodierna pronun-

ciatio

ciatio eundem sonum vitiosè tribuit. Nec inde rectè colliges *υ* sonare ut *Ιοτα*, quod pro *sylla*, v. g. *syllaba* & *inclytus* scribi aliquando soleat. *Silla*, *sillaba*, *inclitus*, nam fortè hæc scribendi ratio non est adeò antiqua, & potius à sculptura, aut sculptura, quam ab eruditorum schola: deinde, quia Latini vocabula, quæ ex Græcia petunt, iure suo nonnihil immutare possunt literis & sono. Quis dubitat, quin Latinum *Calix*, descendat à Græco *Κύλιξ*, ut & *Nox* à *νύξ*, *Mola* à *μύλη*, & tamen hæc omnia non scribunt, aut efferunt Latini per *υ*, sed per alias suas literas.

Nec mihi probatur illa quorundam ratiocinatio, qui literas eundem sonum ideo duntaxat habere volunt, quod altera pro altera in eodem vocabulo poni soleat, uti & *υ*. *υ* & *ο*, quia scribimus & dicimus *optimus*, *optumus*, *maximus*, *maxumus*. *Frundes*, *frondes*, *dederunt*, *dederont*, *seruus*, *seruos*. *Servum*, *servom*. Ego hanc & similes varietates potius ad varias dialectos referendas censeo; ex quibus eundem literarum sonum nullus iure extundat, alias apud Græcos quoque *η* & *α* eodem sono constarent; quia *φήμη* Doribus est *φάμη*. item *αι* & *ων*, quia *θαῦμα*. Ionibus est *θῶμα*. Habuisse autem Latinam linguam iam olim suos dialectos, quis tam imperitus est, qui ignoret? Nec consistit Dialectus in solis literis eiusdem vel assimilis soni, sed prorsus etiam diuersi, quod notius est, quam ut pluribus sit ostendendum. De figura *πυ* sic Ausonius.

Pythagora binium ramis patet ambiguus Υ.

Virabatur olim à Latinis, ut & *φ*. Hinc apud Ennium, teste Cicerone in Orat. *Purru*, seu *Burru*, pro *Pyrrhus*. *Fruges* pro *Phryges*.

CAPVT VIII.

DE Ω MAGNO.

Ω *Μέγας* nomen hoc accepit comparatione ad alterum, quod *μικρόν* dicitur. & ut *τὸ μέγαν* addi-

L 5

tamen

tamentum quoddam est ad *o*, ita & τὸ μέγα ad *ω*, ut ex Platone & Athenæo liquet; valetq; duplex *oo*, unde & sonus eius crassior, & densior. ῥῶμη, quasi ῥοόμη, μαῖος, quasi μορος, βωμός, βοομός. Quod & in Latino *o* longo vsuuenit, ut in his exemplis, *uocem*, *ooram*, *prætoorem*, pro *vocem*, *oram prætoorem*. Latium *o* adsonare *ω* Græcanico magno & eorundem *o* exili docet etiam Aufonius isto versu.

Ω quod εἶναι Græcum, compensat Romula vox o.

Sic enim Lipsius recte emendat. Nam aliorum lectionem, quæ feras? *ω quod εἶναι Græcum*, nam quis vnquam dixit Latium *o* habere sonum Græci *υψιλον*. Alius: *ω quod εἶναι*. Nihilomelius. Non enim verum planè *o* Latiale valet, quod & Hellanicum. In Apocalypsi cap. 1. dicit Deus seu Christus de se. Ego sum *α εἶναι ω*, ἄλφα & ὦ τὸ ἀρχὴν εἶναι, inquit Arethas, ὅτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν γράμματος στοιχείων, & ὦ τὸ τέλος τῶν ὄντων. *A Alpha eo quod sit principium. Quia εἶναι alpha literarum principium est, ω, quia finis rerum.*

CAPVT IX.

DE DIPHTHONGIS ET
PRIMO DE *αι* & *αυ*.

Diphthongos interpretatur Lipsius ad verbum *binocales*, si nouiter, nunquid ineptè? Ex ex vocalibus binis sic conflatae sunt, ut transeant in sonum vnum, sed in quo reliquiae soni veriutque. Hæc enim ratio diphthongi est (loquor autem de diphthongo proprie dicta) ut duplicem sonum edat, & si duplicem sonum non edit, iam non est diphthongus, sed monophthongus, atque adco vocalis. Et sonos utrosque iungit, ait Terentianus, unde diphthongos eas Græci dicunt Magistri: quod due iunctæ simul syllabam sonant in unam, utq; gemina prædita semper effectum duorum temporum custodiunt. In harum pronuntiatio grauiter peccatur, ut & in effatu quorundam vocalium,

calium; neque recens est hoc vitium; sed ab aliquot seculis; quippe iam tempore Eustathii ubiq; inter Græcos diffusum & propagatum, quod clarum ex commentariis eius in lib. 1. Iliad. ad illum versum ὃν βεράρεων καλέεσσι θεοί. Vixit autem Eustathius anno à nato Christo M.C.LXXX. si vera scribit auctor Apologetici pro veteri ac germana linguæ Græcæ pronuntiatione.

Imo iam tempore Constantini Copronymi Imperatoris legitimam pronuntiationem ex usu abiisse docet lepida illa de Niceta Pseudopatriarcha Constantinopolitano, homine indoctissimo historiola apud Glycam, p. 4. Annal. qui *cum aliquando Euangelium in cellula sua recitaret, pro eo, quod dicendum erat; Ex Euangelio secundum Matthæum: pronunciauit ex Euangelio secundum Matihaium. Ibi quodam ex adstantibus subiiciente, noli ac diphthongum diuidere, nugaris ait, quadam cum iracundia. nam quæ geminos & trinos sonos habent, anima mea vehementer odit.* Vellem verba Glycæ reddere liceret, non interpretis, nam cum Nicetes ille Græce legerit, utique κατὰ δαίον, legit; ut utraque diphthongi vocalis audiretur. Quod cum repugnaret mori, qui tunc inualuerat, monitus est à quopiam ne diphthongum αἰ diuideret, nisi quis contendat ideo monitum fuisse, quod ex trisyllabo κατὰ δαίον, fecerit quadrisyllabam, soluta diphthongo, quasi κατ-δαίον.

Sed ut ad institutum veniamus, pronunciatum hodie αἰ ut e, sicut apud Latinos æ, quis ambigat, quin vitiosè? Quomodo enim diphthongus est πᾶς, aut *Muse*, si sonat illud ut πῆς, hoc ut *Muse*? ubi hic geminus sonus, qui si absit diphthongus non erit? Quis igitur verus & legitimus huius diphthongi sonus? Plerique dicunt, quod is, qui in his voeibus, ut Latine nunc efferuntur, *Maia*, *Aiax*. Ita enim efferimus, ut tam a quam iota audiatur, nec tamen duas, sed vnā syllabam constituent. Germani multi idem obseruant in voce καῖσαρ, quæ illis *Kenser*. Verum clarissimo Lipsio videtur sonus hic subrusticus, nimisq; vastus, putatq; molli^o olim sonuisse, ita ut nec α integrū, nec iota integrum, sed quid-

quiddam ex utroque mixtum & temperatum audiretur, qualis sonus in hac Gallica voce *paix*. *pax*, *Fais*, *onus*. *iamais*, *nunquam*. Vsurpabant veteres Latini diphthongum Græcam *ai* loco *æ*, hinc in antiquis monumentis *Aimilia*, *Aira*, *Ailius*, *Paitus*, *Laitus*, & id genus alia pro *Æmilia*, *Ara*, *Ælius*, *Patus*, *Latus*. Et apud Virgilium *Aulai*, *pi-ctai*, pro *aula*, *picte*. apud Lucretium, *patriai*, & pluritalia, cro *patria*. Quia in re varia olim consuetudo fuit, ut docet Quintil. lib. 1. cap. 12.

Cæterum *ai* pronunciandum esse ut *e* probat Stephanus Vintoniensis in Epistola ad Anglum quendam, ex Theone Sophista, qui pro exemplo amphiboliæ hæc duo adfert, *αὐλητῆς πσοῦσαι ἔσω δημοσία*. Et, *αὐλητῆς πῶς ἔσσι ἔσω δημοσία*. Vbi *πσοῦσαι ἀδιαίρετον*, & *πῶς ἔσσι διηρημένον* eodem modo sonant, alias nulla amphibolia esset. Sed alii non male notant ambiguitatem non in hoc verbo consistere, sed in illo *αὐλητῆς*, ut coniunctim sit *αὐλητῆς*, diuisim *αὐλή τῆς*. Idque probant ex Laertio in vita Zenonis, ubi ad hoc dictum alludit, *αὐλή τῆς πῶς τῶκεν*, & ex Quintiliano lib. 7. cap. 9. quo loco ambigui genera his verbis, præter cætera enumerat. Alterum est, in quo alia integro verbo significatio est, alia diuiso, ut in *genua*, *armamentum* & *cor vinum*, ineptæ sane cauillationes, ex quo tamen Græci controuersias ducunt, inde *αὐλητῆς* illa vulgata, cum queritur, utrum *aula* quæ ter ceciderit, aut *tibicina* si ceciderit, debeat publicari. Ergo scriptura illa in Theone *πῶς ἔσσι* deprauata est, & utroque loco legendum *πσοῦσαι*, ut ambiguitas constituatur in voce *αὐλητῆς*. Hæc de *ai*.

Ad *au* quod attinet, efferenda ea est eo sono & modo, quo effertur in his Latinis vocibus, *aura*, *aula*, *austerus*, *Taurus*, *Caucasus*, *Claudius*, *Faustus*, *Paulus*. Scribit Laetantius lib. de opificio Dei, cap. 8. vocem dici à Græcis *αὐδῶ* ab *audir* per immutationem literæ, & hinc *aures* velut *aude* esse nominatas. Ex quo perspicuum fit, *au* tunc pronunciatum esse, sicut nunc *au* effertur in dictionibus *aureis* & *audio*. Nec obstat nobis locus ille Ciceronis lib.

2. de

2. de Divinatione ; Cum Marcus Crassus exercitum Brundisii imponeret , quidam in portu caricas Cauno aduectas vendens, Cauneas clamitabat. Dicamus si placet, monitum ab eo Crassum, caueret ne iret, non fuisse perituum, si omini paruisset : quas si suscipiamus, pedis offensio nobis, & abruptio corrigiæ, & sternutamenta erunt observanda. non obstat inquam iste locus, quia verbum *Caue* non efferebatur tunc eo modo, quo nunc à plerisq; ferri solet, quasi esset *case*, sed ad eum saltem aliquatenus modum, quo in ipsa voce *Cauneas*. Cæterum in voce *Cauneas* litera u pars diphthongi au, nam Græce scribitur καὺν & sicut in his vocibus *aura*, *aula*, ad cuius sonum illud u in verbo *caue* aliquo modo accedit, si recte pronuntietur.

CAPVT X.

DE DIPHTHONGIS

ei, æ, oi, & 8.

EI hodie à iota non distinguitur, manifesto errore, cum diphthongus esse nequeat, nisi geminum sonum reddat. Sonare ergo debet ita, ut utraque vocalis, ex qua constat, audiat, qui fit in his vocibus, *ei*, *ei*, *Hei*, & in Germanicis *mein*/ *dein*/ *sein*. Latinis olim eadem diphthongus in crebro usu erat; ut diximus cap. 6. tam in nominibus, quam verbis, aliisque orationis particulis. Ut enim *ειδὸς* scribunt Græci, sic etiam *Eidus* Latini veteres. Itemque *Meiles*, *meilitia*, *peila*, apud Quintilianum & Victorinum citata ex Lucillio, quibus ex Golzii antiquitatibus adde *Deiua*, *Leibertas*, *deicito*, *Serueilius*. Sic inflexione parasyllaba genitiuo singulari, tabula vetusta scribit: *QVOD. EIVS. AGREI. LOCEI. PVBLICVM. POPVLEI. ROMANEI. ERIT.* Licet Nigidius apud Gellium casu multitudinis recto cum diphthongo scribi velit. *amicei*, *bonei*, at genitiuo singulari, *amici*, *boni*, absq; diphthongo. Fastorum libri: *triumphatum*

phatum de Sabineis, de Etruscis. In tertia declinatione antiqui lapides. *PRÆCONEI. VIATOREI. EIQVE OPEREI.* Lucilius. *Mendacei, furei.* Varro apud Charisium. *Eclogas ex Annales descriptas.* Et in accusatiuo plurali. *parteis, omneis, plureis, naueis.* Et in verborum finibus. *VIAM FECEI ET PONTEIS IN EA POSEIVI.* Imo tantus erat huius diphthongi usus, ut etiam loco *i* aut *e* brevis scriberetur. Hinc in priscis tabulis: *Leiteras, quæ sei, si-bei, ubei, seine,* pro *sine*: *AB FONTEI* pro fonte, de quibus legantur Lipsius & Sylburgius.

E *Y* vulgo effertur, quasi esset *eff*, cum tamen pronunciandum sit, ut pronunciatur in his vocibus *Eurus, Euripus, Eusebius, Teuto, euge.*

O I pronunciatur ut *iota*. *perperam.* Rectè Latine effertur à nobis in hac voce *Troia*: utraq; enim vocalis sonare debet, alias diphthongi nomen tueri nequit. Aliter sonet necesse est *λιμὸς, fames*, aliter *λοιμὸς, pestis*. Eadem diphthongo utebantur olim Latini pro *œ*. Hinc apud Martianum Capellam, *oinone* pro *oenone*: & *proilium* pro *prælium*, in vetusto quodam Plauti Codice, teste Mureto. Usurpabant etiam pro *u*. sic *oitier* pro *utier* apud Victorinum, *oitile* pro *utile*, *coirauit*, *moincipium*, *oisus*: *procurauit*, *municipium*, *usus*, apud Lipsium ex antiquis monumentis. Sic diphthongo Latina *œ* sæpe utebantur pro *u*. *mœnera, mœnera, mœros, muros, œsum, usum.* Ob has & alias causas existimat Lipsius diphthongos *oi, oe*, & vocalem *u* lenem respondentem τῷ *υ* ψιλῷ eiusdem fuisse soni, me tamen lente approbante. Nam quis non videt apud Victorinum legendum *Hulas*, non *Hoelas*, nisi quis etiam *Dsephoerus* pro *Dsephurus* apud eundem legendum contendat. *Litteræ peregrinæ sunt*, inquit Victorinus, *ζ & υ*, quæ propter Græcæ quadam assumptæ sunt, ut *Hylas, Zephyrus*. Quæ si non essent *Hulas* & *Dsephurus* diceremus. Et illud ex Dionis Nerone *πυθικαὶ νῆραι*, & *ποικιλῆι*, subsistit etiam cum diuersitate aliqua soni, quæ necessario admittenda, si *υ* vocalis tantum est & specie & valore; at *oi* vel *œ* diphthongus tam specie, quam valore, siue diphthongum ita enunciamus,

mus, ut utraq; vocalis plene & perfecte audiat, siue quod Lipsius magis probat, ita, ut ex utraq; vocali mixtus quidam sonus efficiatur.

OR efficitur hodie ut u malè. Quia diphthongus est: oportet ergo ut geminum sonum lenet: ita ut & o & u audiat, siue perfecte, siue mixtim & temperatè. Olim Latinis etiam hæc diphthongus in usu erat. Victorinus. *Nostri etiam quoties eiusdem soni longa syllaba scribenda esset, & ipsi u adiungebant o literam.* Inde scriptum legimus. *Lucretios, Nuntios, Loumen.* Sic apud Festum. *Oufentina tribus.* Et in veteri tabula: *INDOVCEBAMVS, COVRATO,* & id genus alia apud Lipsium. Aliquando ea ipsa diphthongus pro u breui posita reperitur. *SOVOM, SOVO, suum, suo,* de quibus consulatur Lipsius. Quod Græci pro u Latino scribunt suum s, id non iure factum, nisi quod postquam vocalium & diphthongorum sonus confusus est, omnia licuerunt. Esi video apud antiquos etiam scriptores hanc confusionem reperiri. Hinc *Numas*, Plutarcho est. *Νυμᾶς, superbus, οὐνῶς βῆ*, ubi u breue redditur per s & sono & tempore aduertante. Sed quis scit, num hæc ab ipso Plutarcho fluxerint? Nec illud placet, quod quidam tradunt, duplex u æquivalere τῷ s Græco, quia duplex u non bifor- mem, sed vniformem sonum habet; sicut duplex alpha, aut duplex e, licet habeat sonum repetitum seu geminatum. *Mu- rus* quasi *Muurus*, aut si loquuntur de u consonante, quod alioqui sonare aiunt, ut vv in his vocibus Germanis *wein/waal*/ id æquè à vero remotum, quia huiusmodi duplex vv est consonans, quomodo igitur sonum eius verè exprimere potest diphthongus?

CAPVT XI.

DE DIPHTHONGIS IM-
PROPRIIS.

Diphthongi improprie sunt istæ, æ, η, ω, ηυ, υι, αυ.
De pronuntiatu trium priorum sunt, qui ita sta-
tuant.

tuant, non aliter pronunciandas esse, quàm vocales a, longum, η & ω, punctulum enim siue iota subscriptum nihil prorsus ad pronuntiationem facere, ac proinde diphthongos esse non sono, sed scripture, imò ne scripture quidem, si rem penitus introspicere velimus; cum punctum non soleat in literis numerari; quamvis hoc non obftet, quia licet punctum non sit litera, literæ tamen vicem subit; hinc etiã iota subscriptum nominatur; & si literæ illius, quæ punctulum hoc subscriptum habet, diæresis fiat, in iota resolvitur, πατρώϊο, πατρώϊοι, μητρώϊο, μητρώϊοι, ut & tunc cum punctum non sub litera, sed ad latus literæ ponitur αῖ ωῖ.

Quærat quis: si punctum subscriptum nihil ad pronuntiationem conducit, quare igitur subscribitur? Nonnulli dicunt, id ideo fieri, ut casus eiusdem alioquin terminationis distinguat, ut τῷ λόγῳ dativum singularem à recto duali τῶ λόγῳ, τῇ ἡμέρᾳ à recto ἡ ἡμέρᾳ, & à duali τῶ ἡμέρᾳ, τῇ πρὶν à recto πρὶν. Item ut intelligamus, ex quibus vocalibus facta sit contractio. nam βοᾶς & βοᾶ cognoscimus propter iota subditum, contracta esse ex βοᾶεις, βοᾶει. Adhuc si iota subscriptum in ω proprium sonum edebat, causæ nihil apparet, cur Attici ad dativum huius pronominis τούτῳ adiecerint aliud iota, τουτῶϊ.

Alii admodum verisimile arbitrantur, etiam in his diphthongis iota olim fuisse pronunciatum; nec alio fine, quam pronuntiationis causâ has diphthongos repertas fuisse. Id colligunt primo ex ipso diphthongi, hoc est, *bisonæ*, nomine. Cui enim diphthongi dictæ, si sono nihil a b alpha simplici, aliisque distant? Secundo, quia olim non subcribebatur, sed iuxta apponebatur, minore tamen forma, & ferme dimidiata, quæ scribendi consuetudo in maiusculis duntaxat remansit. Liquet id ex Dionysio Halicarnasseo, libro de verborum compositione, & ex Quintiliano lib. 1. cap. 12. ubi dicit. *Literam non solum dativis casibus in parte ultima (Græci) adscribunt, sed quibusdam etiam interponunt, ut in λῆϊς ἡς.* Quibus verbis significat λῆϊς ἡς scripsisse veteres, non, ut nunc, λῆς ἡς.

λησῆς. Cur autem ad latus literæ iota adiunctum est, si penitus nullum sonum edebat, si omnino otiosum erat? ne tamen sonus propriarum diphthongorum cum impropriis confundatur, addunt, iota in his diphthongis valde obscure & exiliter efferri, & ad hoc significandum minuscule forma pingi, τῇ ἡμέραι, τῷ Αἰνείαι, τῷ λόγῳ, τῷ δῆμῳ, longamque vocalem præcedentem ibi dominari, & sua mora id efficere, ut iota non nisi tenuiter admodum sonet; non tam plenè, ut in diphthongo propria αι, & hoc discrimine caueri propriarum & impropriarum confusionem, præcipue in αι & αἰ.

Præterea sicut Græci vsurparunt duas istas diphthongos ηυ & ωυ, ut opponerentur mora & tempore his duabus ου & ου, nam in his prima litera brevis est, in illis longa: ita reperisse videntur η & ω, ut mora & tempore opponerentur τῷ εἰ & οἰ, quarum primæ literæ breues sunt, cum in η & ω, seu ηῖ & ωῖ sint longæ. Quemadmodum ergo in ηυ & ωυ, item ου & ου duplex sonus auditur, quia priores his posterioribus opponuntur, ita duplici sono constare debent η & ω, quia τῷ εἰ & οἰ opponuntur. Quod pari ratione de α affirmari posset, si certum esset alpha in αι semper esse breue; Tunc enim dicere liceret α opponi τῷ αι mora & tempore, ac proinde sicut αι, ita etiam diphthongum α duplicem sonum edere, qui à se mutuo non distinguantur, nisi quod in αι a exilius & lenius: in α crassius & latius sonat, utpote duplici tempore constans, in quo mora longior necessario facienda est, quæ etiam vim ῥiota subscripti aut adscripti infringit; ut longè exilius sonet, quam in αι.

Controuersia hæc admodum obscura est, cum in utramque partem rationes probabiles adduci possint. Nos rem in medio relinquimus, ut quod quis vult, id amplectatur. Hoc fixum ratumque maneat, ex diæresi diphthongi impropriæ, æquæ duas syllabas nasci, ac ex dissolutione propriæ. ἡρῆσας, ἡρῆσας, ἡρῆσας, ἡρῆσας, μινῆσας, μινῆσας. αἰδῆς, αἰδῆς, λησῆς, λησῆς. siue iota subscriptum sono aliquo præditum fuerit, siue non. In antiquis certe codicibus calamo

M

ckara-

exaratis hoc iota siue subscriptum, siue ad latus adscriptū, crebrò negligitur, quemadmodum & ab ipsis Græcis Doribus & Æolensibus; ut vulgò quidem Grammatici tradūt. Fortè quis suspicari posset, illud apud Virgilium *aulai* esse diæresin à Dorico τᾷ αὐλαῖ pro τῇ αὐλῇ, sed non est ita. nam *aulai* apud Virgilium est patrius casus, qui Doribus πᾶς αὐλαῖς, & ut maximè dandi casus esset, tamen cum diæresis illa non tantum vsitata sit in vocibus Græcis, sed & Latinis, ut *patriai*, *frugiferai*, dicere oportet, ac diphthongum Latinam olim scriptam instar Græcæ Αι. & ex eius diæresi *aulai*, *pietai*, & id genus alia prouenire.

Tres alias diphthongos ηυ υω diximus in Grammatica esse diphthongos proprias, quippe duplicis soni, si legitima pronuntiatio obseruetur. Annumerantur impropriis, propter Cacophoniam, ut quidam volunt. Ergo ηυ sonat non ut *if*, sed ut *eeu*. Hinc εὐχόμεναι, ηὐχόμεναι, *euchomeen*, non *ifchomin*. nec differt ab ε, nisi tempore & mora pronuntiandi. υ sonat ut *ui*, in hac voce *cui*, quando est monosyllaba. ἁρπυῖα, *Harpyia*; non *Harpia*, κυνόμια, *Cynomia*, non *Cynomia*. A Latinis seruari solet hæc diphthongus, *Harpyia*. Et si non rarò occurrit, *Harpya*, *Ilithya*, *Orithya*, pro *Harpyia*, *Ilithya*, *Orithya*. Sic & veteres Græci simplex τυ scribebant loco υ. Athenæus lib. II. παραπλησίως ἢ καὶ τὸ υ γράφουσιν, ὅταν καὶ κατ' αὐτὸ μόνον ἐμφωνῇται, καὶ ὅταν ζυγνυμένη πρὸς ἰῶτα. Similiter εϋ scribunt, tam cum per se effertur, quam cum iuncto iota. Et si longè alia hic Epitomes Athenæi lectio. παραπλησίως ἢ καὶ τὸ εἰ ἀντίθετε.

Ωυ Ionicis scriptoribus frequens est, ut ἰωδμεν pro ἰαδμεν, ὠυτὸς pro αὐτὸς, & id genus alia. Profertur ut ε, sed sono vastiore quasi οου, non of, ut vulgus, nec aliter nisi tempore ab ε discrepat.

Finio de diphthongis, si hoc adiecero Orum Grammaticum Alexandrinum, qui Constantinopoli docuit, inter cætera ingenii sui monumenta reliquisse itidem commentariolum περὶ τῶν διφθόγγων, teste Suida, & ὁρθογραφίαν περὶ τῶν διφθόγγων. Et Messala quosdam totos libros

non

non de verbis modò singulis, sed etiam literis dedit, ut scribit Quintilianus lib. I. c. 12. Et Adamantius Martyr, seu, ut alii vocant, Martyrius, integrum librum hoc titulo & argumento scripsit de u & b literis, cuius Excerpta in Cassiodori Orthographia exstant.

CAPVT XII.

DE CONSONANTIBVS, ET PRI-

MO DE βῆτα, γάρμα, δέλτα.

PRima ex consonantibus occurrit βῆτα, quæ vulgò *vi-
ta*, duplici errore, tum quia ῖ pronunciatur ut iota, tum
quia β ut u, cum tamen efferendum sit ut b Latinum,
quod Ipsa figura satis indicat. II. versiculus ille Ausonia-
nus.

Diuiduum Beta Monosyllabon Italicum B. Ideo diuiduū,
inquit Lipsius, quia media illius & prima parte effertur Be.
Taceo ipsum nomen alphabeti. Quis enim vnquam audi-
uit *Alphauitum*? III. Idem liquet ex illo Ciceronis ad
Patum *bini* & *βίνα*. significat enim b in his duabus dictioni-
bus eodem modo sonuisse. IV. Idem testatum sit ex Crati-
no, qui βῆ, βῆ, ait esse vocem ouium, quarum certè est *bê, bê*,
non *ve, ve*, multoq; minus *vi, vi*, Eustathius in Homerum.
β. μιμητικὸν τῶν βοῶντων φωνῆς. β imitatur ouium vo-
cem. Et Varro nostrum *Balare*, deductum ait ab illa oui-
um voce be, hinc oues à Græcis potius βῆλα, *Bela*, quam
μῆλα vocandas fuisse: vox enim earum, inquit Varro, non
Mee, sed *bee* sonare videtur. Græcis βλήχον & γληχάσαι est
balare ab eadem origine. V. non leue argumentum inde
sumitur, quod Latina per b scribi solita, scribunt Græci per
β. ut *Brutus*, βρεῦτος, *Tiberius*, τιβέριος, & millena ca-
lia. Sic Latini voces à β inchoatas, quas ex Græcia sumpse-
runt, per suum b signant, βῆς, *bos*, βραχίων, *brachium*, βαλάν-
τειον, *balneum*.

Scribunt quidem Græci nonnulla per β, quæ Latini

M 2

per

per u consonantem, vt βιργίλιϞ, βαλήριϞ, σιβήριϞ, σίριβιϞ, βήριϞ, βεσιάριον, & plura talia, pro *Valerius, Virgilius, Seuerus, Seruius, Verus, Vestiarius*. Sed hæc veræ sententiæ nihil efficiunt. I. quia necessitate coacti ad β deueniunt, cum nullam habeant literam, quæ u consonantem exprimat. II. Licet & aliquo modo videatur exprimere, non tamen exprimit; vocemque necessario vna syllaba augget, cum nequeat esse consonans, & ἄλῃς enim trium syllabarum est Græcis hac scribendiratione, quod Latinis est duarum *Valens*. ὀκταέριϞ, quinarum, quod nobis quaternarū. III. Ipsi Græci illa ipsa nomina sæpe non per β, sed per & scribunt. & αλήριϞ, & βιργίλιϞ, & εἰσασιμῶς, & in Golzii antiquitatibus ter tantum CEBHPOC, duodecies CEOYHPOC scribitur, vt ait Sylburgius. Et apud Plutarchum σέρβιϞ & σερβίϞ, apud Strabonem βενεξέντον, apud alios βενέβεντον: vt satis appareat ipsos Græcos β non tam confilio, quam necessitate elegisse, nec etiam ad φ confugere voluisse, cum literæ huius sonus ab u consonante longissime abeat. Nec mirum Græcos aliquando β pro u substituisse, cum & Latini non raro id fecerint; hinc ex antiquis monumentis adfert Lipsius *VIBA, SIBE, CIBICA, CABATOR, PROBINCIA, VNIVERSVS*, pro *Vina, Siue, Ciuitica, Cauator, Prouincia, Vniuersus*. Item u pro *B.VA-SE, VENEMERENTI, DANVVIVS*, pro *base, benemerenti, Danubius*. Nec etiam illud obstat, quod Latini Græca quædam per β scribi consueta, cum in Latium transferuntur signant per u consonantem, vt βία, βίος, βιοῶ, *vis, vita, viuere*, & apud Varronem, *ver*, ex Ionico βῆρ, βάδω, *vado*: nam in his transitionibus ex Græcia in Latium, aut vice versa, non obseruatur semper idem sonus, sed plerumque mutatio aliqua interuenit, prout fert genius linguæ & loquentium voluntas. Lepidam fabellam de *Beta* à veteribus Hæreticis confictam refert S. Irenæus lib. 1. cap. 17. *Commentum etiam illud assumunt*, inquit Irenæus, *quod cum Dominus puerili ætate esset, atq; elementa disceret, ac ludimagister, vt mos est, ei dixisset: age, dic Alpha. respondit Alpha. cumq; rursus praeceptor Beta dicere iussisset*

iussisset : respondit Dominus, tu mihi prius expone, quid sit alpha, tumquæ quid Beta sit, ex me audies. Hæc fabulones illi.

Ad Gamma venio ; quodà multis pronunciatur ante ε, η, ι, υ, utiota, γένος, ienos. γενεαλογία, ienealogia. γυνή, iyni. Certum, quod vitiosè. Quod tamen vitium in Latino γ apud multos magis inualuit, quam in Græco. Est autem γ ante quamlibet vocalem & diphthongum ita efferenda, sicut effertur in his vocibus. Ego, λέγω, λέγεις, λέγετε, non Leiete.

Diximus in Grammatica secuti communem Grammaticorum præceptionem, γ ante γ, ξ, χ sonare ut ν, ἄγγελος, λὺγξ, ἔγχος, quasi ἄνγελος, λύνξ, ἔνχος. Item ante κ, & tunc ipsum κ sonum Gammae induere. πέφανκα, quasi πέφανκα. Mekerchus, & alij reiiciunt hanc regulam, quia probabile est Græcos, si pronuntiationem mutassent, ipsam quoque literam fuisse mutaturos, sicut mutarunt in συμπληγάδες, pro σιωπληγάδες, συμπλοκή pro σιωπλοκή, κρέβαλε, pro κρέτβαλε, quod ν ante π, & τ ante β collocari non possit, ut testatur Dionysius. Sed tantum abest, ut γ sequentibus illis literis γ, ξ, χ, mutarint in ν, ut contra si ipsum ν occurrerit, sonum illius & mollitiem auerlati, conuertant in gamma, usitata illa orthographiæ regula, quod semper ν ante γ κ ξ χ, migret in γ, quam ita tradit Gaza: τὸν ὅστις πρὸς γ, ἢ χ, ἢ κρῖσπα, ἢ ξ σώζεται σιωπιδέμενον, ἀλλὰ πέπεται εἰς τὸ γ. Qua ratione dici potest ν conuerti in γ, ut deinceps ipsum γ, sicut ν pronuncietur? Potius ipsum ν seruari, & γ si occurrisset in ν conuerti debeat. Quid igitur? inquit alius. Nempe vnus hic etiam est ex Grammaticorum natus. Nam quod ad duplex γ attinet, quid obstat, quo minus pronuncietur à Græcis, ut à Latinis in aggrego, agger, & aggero? Nam tanto mollior est duplicis γ pronuntiatio, quanto leuior est litera γ, quam κ. At Græci ἐκκλησία, Latini Ecclesia scribunt & pronunciant. Auctor Apologetici pro vet. ling. Græcæ pronunt. Non desinimus, inquit, mirari, quomodo γ sonet literam νδ, quæ nequit

præponi talibus literis, nempe τ , χ , κ , ξ , si enim sonare potest his literis præposita, cur non & scribi?

Ergo post multas ambages eò tandem nonnulli inclinant, ut putent ante prædictas literas, nec verum γ , nec verum ν scribendum, aut sonandum, sed ν quoddam, adulterinum à Nigidio, ut Gellius libro 19. c. 14. auctor est, vocatū, quale etiam in his Latinis nominibus, *anguis, angustia, antora, increpat, incurrit, ingenuus*. In omnibus enim his non verum N, sed adulterinum ponitur, inquit Nigidius. Nam verum non esse, lingua indicio est. nam si ea litera esset, lingua palatum tangeret. Addunt, ut hoc adulterinum n à vero & genuino distingueretur, designatum fuisse à librariis specie à forma Gammae non multum abeunte, ex qua postea Gamma fecerint, & aliqui etiam figuram literæ ν . Itaque summa tandem huc redit, in pronunciatione non esse vitium; sed in scriptione, non enim scribendum Gamma, sed ν , ac proinde falsam esse regulam supra allatam, ν ante γ , & alias literas migrare in Gamma, & sonare ut ν , non enim migrare, sed manere, licet non verum illud, quod dum pronuntiatur, lingua palatum ferit, sed aliud quoddam, alterius, etsi non longè diuersi soni & modi. Hæc si cui arrident, is amplectatur licet: mihi improbabile accidit Græcos *Angelum*, vocasse Aggelon. Et insolens non est, ut vocabulum aliquod aliter scribatur, & aliter efferatur; an non Gallica lingua his exemplis est plenissima? ut proinde mirandum non sit, etiamsi in his dictionibus Gamma vicem γ subbeat. Quod si quis pertinaciter contendat, vitiosè scribi Gamma pro ν , cum hoc non contendero, dummodo concedat ipsum γ sonare ut N, siue verum, siue illud Nigidianum, inter quæ tam tenue est discrimen, ut ne quidem tenues sine corpore vitæ sint tenuiores & exiliores, quam solent esse istæ Grammaticæ tricæ & spinæ. Delta sonat, ut nostrum D. sono quodam inter τ & θ medio. $\delta\omicron\lambda\theta$, $\alpha\delta\delta\lambda\theta$.

Dolus. Absq; dolo. Satis integrum & incorruptum retinet suum sonum.

CAPVT

CAPVT XIII.

De Ζῆτα, Θῆτα, κάπῶα, λάμβδα.

Zῆτα efferimus nos Germani, inquit Sylburgius, per τσ. Sic & Græci, nisi quod Z mollius pronunciant per δσ. Quæ causâ fuit cur Dorica & Æolica dialectus f. cta transpositione, pro ζ vsurpauit σδσδῶς & σδυῶς, pro ζῶς, *Iuppiter*, ζυῶς, *iugum*. Quintiliano ζ & υ apud Græcos nullæ dulcius spirant. Et approbo, inquit Lipsius, etsi Appius Claudius, (Capella refert) hanc literā reformidarit, *quod dum exprimitur, morientis dentes imitetur*. De eius figura Ausonius.

Zeta iacens si surgat, erit nota qua legitur N.

Θ pronuntiandum est vt τh, sicut in Germanico vocabulo *Thier* / à Græco Θῆρ, *fera*, item *Thür* / à Θύρα, *ianua*. Malè confunditur sonus eius cum τ. De forma Ausonius.

An sis cinctâ duabus erit cum iota, leges Θ.

Funesta erat olim hæc litera, & mali ominis in iudiciis, quia erat nota condemnationis, καὶ Θανάτου, *mortis*. & in Epitaphiis etiam signabatur, tanquam iam mortui index. Martial. lib. 7.

Nosti mortiferum quæstoris Castrice signum?

Est operæpretium discere Theta nouum.

Perfius Satyr. 4.

Et potis es nigrum vitio præfigere Theta.

Ausonius in impurum Eunum.

Miselle doctor & tibi sit obscæno.

Tuumq; nomen Theta seclilis signet.

Mortem ei precatur, inquit Lipsius, & quidem à laqueo (ea forma est in σ contracta) & adscribi ad defuncti eius nomen optat Theta. Exempla Epitaphiorum adfert Lipsius lib. de pronuntiat. c. 14.

Porro vt defunctis Θ, ita viuentium nominibus præponebatur υ, testis vitæ adhuc durantis. Exempla suppe-
ditat idem Lipsius. Isidorus ait in breuiculis, quibus mili-
tum nomina continebantur, τ notam in capite versiculi
positam, superstitem designare: Θ verò ad vniuscuiusq;
defun-

defuncti nomen solere apponi. Imo antiqui si quid obseruatu notatuque dignum in euoluendis libris reperissent, id signabant apposita Græca litera χ , aut Latina L, quarum illa $\chi\epsilon\iota\sigma\tau\acute{o}\nu$ aut $\chi\epsilon\iota\sigma\iota\mu\epsilon\upsilon$, hæc *laudabile* significabat. Contra etiam ea, quæ improbabant, litera θ designabant. Sidorius.

Isti, qui uolet, exarationi

Distinctum bonus applicare Theta.

Eodem spectat versus Persij paulò antè citatus.

Kappa ab omnibus ferè incorruptè pronuntiatur, non solum ante consonantes, $\kappa\lambda\acute{\epsilon}\pi\tau\omega$, $\acute{\alpha}\kappa\mu\eta$, $\kappa\upsilon\acute{\iota}\sigma\alpha$, $\kappa\rho\acute{\alpha}\sigma\iota\varsigma$, &c. Sed etiam ante vocales & diphthongos, $\kappa\alpha\lambda\delta\varsigma$, $\kappa\acute{o}\mu\eta$, $\kappa\eta$, $\kappa\alpha\iota\sigma\alpha\epsilon$, & in fine dictionis $\epsilon\kappa$. A Græcis ad Latinos itidem migravit. Aufonius.

Kappa fuit quondam Bæotia, nunc Latium κ .

non ob vsum, sed ob luxum, inquit Lipsius: Quia C & Q vicem eius satis superq; obire possunt: nec differunt sono (de vero & germano sono loquor) sed sola specie. Priscian. *K & Q quamuis figura & nomine videantur aliquam habere cum C differentiam, tamen eandem tam in sono vocum, quam in metro continent potestatem.* Terentianus.

Refert nihil K prior sit, an Q an C.

Itaq; & Q non tam interest literis, quàm superest. Cur enim C non satis ad eius vices? Fuit olim. Sed visum hanc addere, quoties u sequeretur (neque aliter) ad efficiendum pinguiorem illum sonum. Sed de hoc plura Lipsius. Kappa certè vix amplius locum obtinet in Latinis dictionibus: & iam olim Aufonius, non nisi in tribus dictionibus agnouit hoc versu.

Hæc tribus in Latio tantum addita nominibus K.

quæ ex mente Capellæ sunt hæc tria. *Kapita. Kalenda. Kalumnia.* Cæterum cum K Q & C eiusdem soni sint, si rectè efferantur, hinc factum est, ut quæ Latini per C aut Q scribunt, Græci signent per suum Kappa. *Torquatus*, Τορηνάτος , *Aquilinus*, Ακίλιος , *Aquila*, Ακύλας , *Quintus*, κρίντος vel κύντος . Vetera monumenta. KOYINTOS.

$\lambda\acute{\alpha}\mu\beta\delta\alpha$

λάμβανει sonat, ut L. Latinum. λύκος, *lupus*, λείβω, *libo*. su-
umq; genuinum sonum satis integrum retinet.

CAPVT XIV.

De literis μῦ, νῦ, ξῦ, πῖ, ρῶ, σίγμα,
ταῦ.

QUOD Lipsius de Latinis M & N, hoc & ad Græcas μῦ
& νῦ accommodari potest: M mugientem illam lite-
ram, omnes rectè. N, Tinnientem omnes rectè. In M nulla Græ-
ca vox erit. Aufonius.

Vocibus in Graiis nunquam ultima conspicitur M.

Quintilianus lib. 12. c. 10. *Quid, quod pleraq; nos illa quasi
mugiente litera claudimus M, qua nullum Græcè verbum
cadit, at N iucundam, & in fine præcipue, quasi tinnientem il-
lius loco ponunt, quæ est apud nos rarissima in clausulis. Sed de
N hoc addo, ait Lipsius, mirari me, cum tam suauiter ea so-
net, omissam sæpe à Græcis aut mutatam. Illorum enim est
μῦχις, qui Latinis Manlius. Ὀρτήσις, qui Hortensius.
κλήμης, κώστας, εὐάλης, pro Clemens, Constans, Valens, ναρβωνή-
σιοι, Narbonenses.*

Plerique Grammatici tradunt ν ante β μ π, omisso suo
sono efferendum esse ut μ, τὸν βίον, τὸν μέγαν, τὸν παῦλον,
quasi τὸ μ βίον, τὸ μ μέγαν, τὸ μ παῦλον. Hos magistri pro-
nuntiationis, & inter illos Mezerchus, refellunt, etiam hoc
argumento, quod nulla dictio Græca in μ literam desinat.
Cur ergo, inquit ille, ubi μ non est, illic μ fingimus, & ger-
mano sono, quasi de possessione exturbato, cum qui pro-
prietati linguæ repugnat, intrudimus? Latini quidam scio-
li, inquit Auctor Apologetici pro veteri lingua Græca pro-
nuntiati; hanc (credimus) permutationem excogitarunt,
ad exemplum & coagmentationem trium inseparabilium
(quas vocant) præpositionum an, con, in, spectantes, quæ in
μ ante tres literas mutantur, ut amputo, commendo, imbibo.
At illi longè melius cogitare debuissent, Græcas literas ne-
que legibus, neq; armis Romanorum à prima institutione
consueſſe teneri.

M 5

In

In ξ, non immoror, quia nihil in eius sono vitii. Latini maluerunt ix, quam ξ. de forma Aufonius.

Maandrum flexusq; vagos imitata vagor ξ.
 Similis ratio literæ π. de quo Aufonius.

Hostilis qua forma iugi est, hanc effigies π.
 Regula ferè communis est π post μ sonare, vt b Latinum, idq; etiam in diuersis dictionibus: πέρμω, quasi *pemba*. πομπή, quasi *pombin*. Sed regula hæc nec ratione, nec auctoritate nititur. Nec peccatur in ρ, de cuius figura Aufonius.

Aufonium si Pe scribas, ero Cecropium P.

Ex Rho quod Græco mutabitur in Latium P.

ῥιγμῶ, Doribus, San, sonat, vt s Latinum. Pindarus κίεθλον nominauit, eiusq; odio versus ῥοίγμω composuisse dicitur Dionysius Rhetor Rho attollit, hancq; abiicit, & turpi voce appellat ῥηελώδη. Attici omnes oderunt, & succedaneum ei ferè τ dederunt. Hinc apud Lucianum actio literæ huius aduersus τῶν, iudicio septem vocalibus commisso. Ex Latinis Messala, ne literam quidem, sed sibilum esse ait, vt scribit Capella. Fabius asperam pronunciat, & in commissa verborum rixantem. Prisci, Atticorum exemplo, *pultare, mertare* pro *pulsare, mersare*. Sed aduersus istos valdè tuetur hanc literam Lipsius; quem legito. Sonus eius apud Græcos & Latinos lenis est, qualis in his: *Misi, Piso, uisus*. & malè agunt, qui ad ζ vel τ inflectunt, quasi *ζigma* sit aut *τigma*.

Τῶν respondet nostro τ. De forma Aufonius.

Malus vt antennam fert vertice, sic ego sum τ.

Quando post τ sequitur τ, tum pleriq; dicunt sonare τῶν vt ῥ. αὐτί, quasi αὐδί, τένταλ, αὐτῶνι, *Tantalos, Andonios*. Sed hoc aliis, fortasse non immeritò, displicet. Quia ipsi Græci Latina vocabula suis characteribus exarantes τ post τ integrum relinquunt. πεταρδύτω, non *testamendo*, vt in

Græcis institutionibus Theophili videre

licet, vt & in Græcis Eclogis

Iuris ciuilis.

CAPVT

CAPVT XV.

De literis φ, χ, ψ, & de digamma
Æolico.

Sunt qui velint φ non aliter efferri debere, ac Latinum f. Sed hos meritò refellit Lipsius, auctoritate veterum & ratione. Nam Terentianus Maurus, & Victorinus Afer lenem sonum literæ ftribuunt: at Græco φ hirtum & asperum. Verba Terentiani hæc sunt de F.

*Imum superis dentibus apprimens labellum,
Spiramine leni (velut hirta Græcia vites)
Hanc ore sonabis.*

Idem liquet ex Cicerone, in ea quæ pro Fundanio, ubi restem Græcum iuravit, quod primam literam in nomine *Fundanius*, dicere non posset. quia ut Quintilianus innuit lib. i. cap. 5. vehementiore illam spiritu proferebat, quasi si esset Pfundanius. Idem Priscianus docet, cum ait, *fliteram fere similem φ Græcorum*. Ferè, ait, cur? *Quia non fixis ea labiis pronuntianda, ut p & h*. Optimè, subicit Lipsius. *Figuntur tibi labia, & pressim cum nisu clauduntur, cum illud φ exprimis, servata vi p literæ & aspiratione non neglecta*. Aliter est in f Latino. Etiam Ausonius Græcæ literæ φ sonum ostendit in quodam Epigrammate, innuens sonare, ut illud *phi* seu *phu*, quo solemus uti in retro odore. Et si multi crassius *pfui*, alii lenius *fi* pronuntient; neutri benè, quia pronuntiandum ut p & h audiatur.

Sed quia de litera F sermo est, addam aliquid de Digamma Æolico, cuius crebra mentio apud veteres Grammaticos. Dicitur Digamma, seu Digammos, seu Digammon, à figura, non à sono, ut rectè docet Lipsius; Picta est enim ut γ in uersum, id est, ut Gamma Gamma superpositum; Errantque illi, qui specie cum F similem faciunt, & si qui antiquorum Grammaticorum Codices hanc figuram præferunt; ii emendatione egent. Nec euincitur hoc ex Cicerone, qui libro nono Epistolarum ad Atticum, fundum suum Formianum vocat digamma, quod nomen
eius

eius abfinciperet. non enim respexit ad sonum, sed ad figuram, quæ ab f non abit, nisi inuersione. Digamma hoc Æolicum induxit in Latium Claudius Imperator. Itaque in Claudiani Imperij Lapidibus maximè apparet. *DI-
AI. AVGVSTAI. & AMPLIAIT. TER-
MIMAITQVE.* Pro *Diua. Augusta. Ampliauit. Termi-
nauitq.*

At quis huius Digammæ sonus & vsus? Primò; Certum aliquando pro aspiratione h apud Latinos, itemque pro aspero spiritu apud Græcos vsurpatum. Hinc illa *Æir-
cus, Æædus, Æelena*, pro *hircus, hædus, Helena*. Et apud Victorinum *ἄμυζα* pro *ἀμυζα*. Apud Priscianum *ἄ* pro *æ*. Est cum & pro leni spiritu positum est; exemplum est in *ἄνεν* pro *άνεν*, apud eundem Priscianum. Aliquan- do solius Euphoniæ gratia literis interiectum est, vt in Tripode Delphis Byzantium translato, apud Priscianū, *ΔΗΜΟΦΟΙΩΝ & ΛΑΙΟΚΟΙΩΝ*, *Demophoon, Laocoön*.

Cæterum præcipuus & creberrimus eius sonus fuit, vt u consonantis nostræ. Terentius Scaurus ait: *Hanc lite-
ram u consonantis vice fungi, & poni pro ea, qua sit ἄ*, sic e- nim rescribit Lipsius, non F, vt vulgo. Annæus Cornu- tus. *Est quadam litera in ἄ litera speciem formata, qua digamma nominatur. Ad huius similitudinem soni, no-
stri coniunctas vocales Digammon appellare voluerunt: vo
est votum, virgo. Itaque in prima syllaba digammon, &
vocale oportuit poni. ἄotum, ἄirgo, quod & Æolii fece-
runt, & antiqui nostri, sicut in quibusdam libellis scriptura
declarat. Victorinus. Æoliis ἄ idem valet, quod apud
nos u. cum pro consonante scribitur, vocaturq; βᾶν, & di-
gamma. Constat ergo ἄ Æolicum pro u Latina vsurpa-
tum esse. Sed necdum constat; quis sonus genuinus huius
consonantis u. Illud constat, u plerisque Germanis malè
efferi, qui à litera f nullo modo distinguunt; Illis enim
vinum est finum. Vallum, fallum. Seruus, serfus. cum ta-
men necessario debeat inter F & u consonantem discri-
men constitui; alioquin aut hæc, aut illa in literarum nu-
mero*

mero superuacanea foret. u ergo plerique, qui rectè efferre censentur, ita efferunt, ut longe fractius & imminutius sonet, quam f, eumq; sonum reddat, qui melius loquentis ab ore, quam calamo exprimi potest.

Verum Lipsius multis rationibus contendit, u consonantem, atq; adeò Digamma Æolicum, sonuisse, quasi u duplex, *Winum, Wallum, Seruum*, quem sonum observant adhuc Germani: *Wein, Waal. Vannus. Wamm. Va, Bee. Verus, Waar.* Quæ sententia Lipsii probabilis est propter argumenta non spernenda, quibus fulcitur. Et si noua est, nec apud Literatores trita. Noua inquam est, quoad hanc partem, quæ dicit, u simplicem consonantem sonuisse ut vv. nam ipsum Digamma Æolicum nihil aliud esse, quam vv, multi tradunt, qui tamen hoc de sono consonantis u non concedunt. Alii simpliciter dicunt Digamma Æolicum respondere consonanti u. Qui si darent Digamma sonare ut vv, necessariò affirmare itidem cogerentur, u simplex sonare ut vv. Nec rectè de Digamma loquuntur, qui dicunt duplex quidem vv valuisse; & postea exempli loco adducunt ista: *Serjs, Seruus. Cerjs, Cernus*, quia in duplici illo vv, cui Digamma Æolicum æquiualeat, neutrum u vocalis est, sed consonans: at in uerbis *seruus, cernus*, & id genus aliis, ultimum u vocalis est; non potest ergo per Digamma Æolicum suppleri. Quare vocalis u ad Digamma adiungi debet hoc modo *Serjus, Cerjus, Dajus, &c.* Nec illud omittendum; Digamma Æolicum dictum esse Vau, teste Varrone, & Didymo apud Priscianum, & quidem à sono. De quo copiosius clarissimus Lipsius.

Coronidis loco subiungam versus Terentiani Mauri de Æolico Digamma prout à Mæxercho recitantur.

Nominum multa inchoata literis vocalibus

Æolicus usus vertit, & digammon præsicit.

Æolica dialektus autem mista ferme est Itala.

Hesperum cum dico Græce, vesperum cognominat.

Esia sic Vesta facta. Vestis id est dicitur.

Iva, quem Græci vocamus, vim iubet me dicere.

Exp

Eap est multis in vſu, & magis poeticum est.

“Hę enim natia vox est: illa ver hoc dictitat.

Quos Homerus dixit ἱατοῦς, illa Venetos autumat, &c.

Quibus significat Terentianus asperum & lenem spiritum à Latinis Æolico more indigamma, hoc est, in u consonantem verti. X valet ch. ab eius sono *χλῶες*, *anserēs*, nomen habent. Latini hac litera carent; quia vicem subeunt c & h. At figura non carent; quia vt Ausonius ait;

In Latio numerus denarius Argolicum χ.

Imo hac etiam specie notant literam, quam ix vocant. De ψ. Ausonius.

Furca tricornigera specie pœnè ultima sum ψ.

Laus DEO Virginiq; Matri.

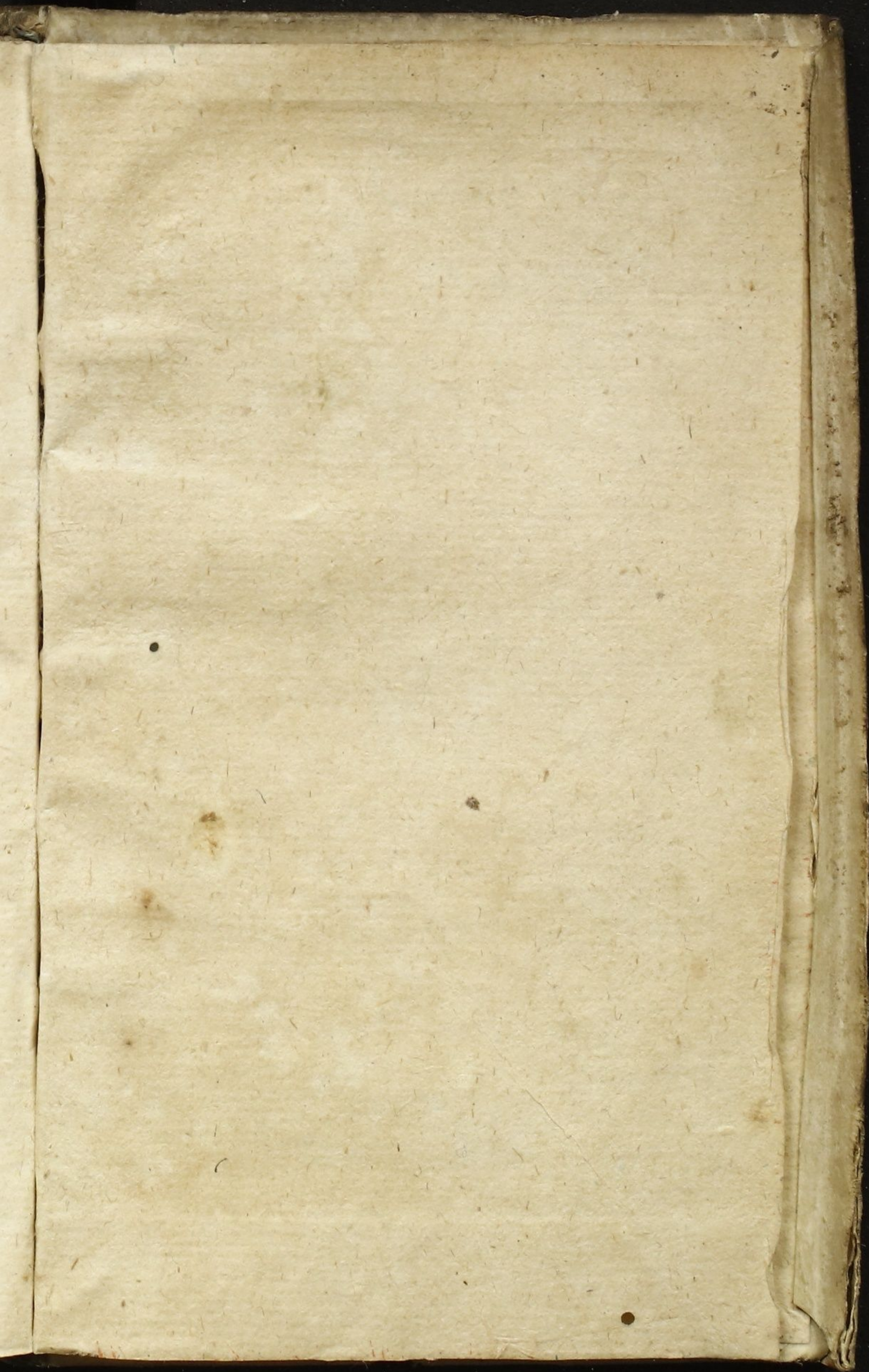

Ob 219

ULB Halle

3

007 378 386

VD 77

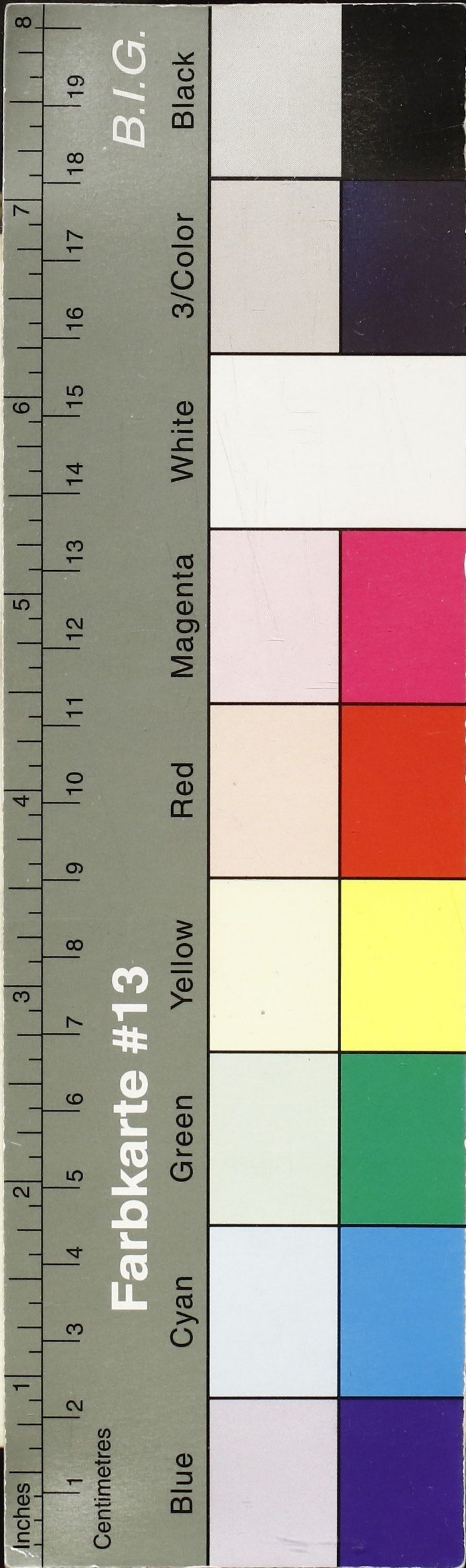
72.2

G
Gramm
Vind

C. 249

ACOBI GRETSERI, SOCIETATIS IESV,
INSTITUTIONVM LIN-
GVÆ GRÆCÆ,

Liber Tertius.

DE SYLLABARVM
DIMENSIONE.

PRO SCHOLA RHETORICES.

CESSIT DISSERTATIO;
de pronunciatione linguæ Græcæ.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Imptibus ANTONII HIERATI.
ANNO M. DC. XIX.